

Juleaften 1947

Folk. M. Thomsen

**MENS HJERTET
LÆNGTER**

JULLI WIBORG

**MENS HJERTET
LÆNGTER**

TREDJE OPLAG

J. W. CAPPELENS FORLAG
KRISTIANIA 1917

Nasjonalbiblioteket
Depotbiblioteket

Copyright 1917
by J. W. Cappelen,
Kristiania

Emil Moestues Boktrykkeri

Det var Charlotte Augensen, som straks hadde sat navnet Tossa paa Karen Vangen.

«Hun ser saa dum ut, og jeg utstaar altsaa ikke slikt glat, mørkt haar,» betrodde hun Nini Gundersen, straks hun fik se den nye, som skulde gaa i anden middel.

Nini var øieblikkelig enig og føiet til:

«Og jeg er viss paa, hun ikke er fin. Se bare paa de skoene! Saa lange, saa brede!» Og Nini maalte med hænderne i luften; bredden kom næsten opimot længden; men hun var aldrig saa nøie med sandheten. Og da hun like efter stak sine spidse snuter frem ved siden av Karens firkantede, var det ikke langt fra, at hun følte sig som en prinsesse overfor en budeie.

Straks efter ringte det; men Karen blev staaende et stykke fra de andre med skolevæsken under armen, uviss om hvor hun skulde

ta plads, ingen gjorde mine til at ville ha hende som sin sidemand.

Da var det Charlotte vendte sig mot hende og ropte:

«Det har ringt, hører du ikke? Det har ringt! — T o s s a!»

Et øieblik gnistret det i Karens øine, og der gik et heftig ryk gjennem hele skikkelsen. Hun, som hadde sat klængenavnet paa hende, trak sig uvilkarlig tilbake, forundret over den pludselige forvandling.

Men likesaa raskt, som de kom, spredtes gnistene, og øinene fik igjen det blyge, generte uttryk, og hodet bøides saa dypt, at haken naadde helt ned paa brystet.

Hele klassen smilte eller lo. — Hvad var dette for et enfoldig væsen? Hun saa jo ikke ut til at kunne aapne munden engang.

Da hørtes en venlig stemme oppe fra trappen. Det var frøken Nilsen, som sammen med religionslæreren, pastor Flood, kom ut for at mønstre sine tropper.

«Stil dere pent sammen der, smaapiker — marsj!» kom det blidt med sørlandsk tonefald.

Og anden middel marsjerte smilende og neiende forbi de to mest avholdte av lærerpersonalet ved frøken Normanns pikeskole.

Frøken Nilsen gjorde en bemerkning til

pastor Flood, som straks satte lorgnetten paa og smilte, idet han fik øie paa Karen.

Netop idet hun passerte forbi, hørte hun ham si:

«En fuldstændig mulat!»

«Hvis ikke munden var saa søt, ja; men den hjælper paa. Det er hele overpartiet, som virker saa ucivilisert,» svarte frøken Nilsen.

Aa, hun hørte godt, Karen Vangen, selv om hun ikke lot sig merke med det. Og de trodde naturligvis ikke, hun forstod, hvem de mente.

Saa nikket de til hverandre, og frøken Nilsen skyndte sig forbi hele rækken og gik foran ind i klasseværelset.

Allersidst gik Tossa alene, tretten og et halvt aar gammel, datter av adjunkt ved latinskolen, Jens Vangen, netop indskreven ved byens fineste pikeskole.

Hun var klædd i ensfarvet mørkebrun uldkjole med belte, ærmer og halslinning av graabrunt, rutet stof. Beltet var knyttet løst om kjolen litt langt nede og endte bak i to lange ender, fæstet under en krampe.

Oppe i gangen kom hun længer frem i rækken, da den sidste flokken stanset for at se paa et lommeterklæde, som var sat fast med en tegnestift oppe paa væggen.

Karen kjendte et par kraftige ryk i belteenderne:

«Hyp Brona, hyp, hold dig paa din plads som nummer sjak!»

Og dermed fôr de leende ind i klasseværelset, mens Karen stod igjen, rød og forfjamset og fingret fortvilet med enderne for at rette paa ødelæggelsen.

Det ærgerlige var, at de ikke gik i ett med selve beltet, ellers kunde de jo henge der og slænge; men nu kunde de naarsomhelst falde av.

«Naa, hvor blir du av?» ropte den bløte stemmen.

Med et fortvilet ryk slet hun halerne av, puttet dem ned i kjolelommen og gik forlegen ind i klasseværelset, hvor to og tyve par øine mer eller mindre skadefro var fæstet paa hende.

«Du maa være litt raskere, vennen min,» kom det mildt bebreidende.

Karen blev endda rødere og lot sig dumpe ned paa en tom bænk aller bakerst.

«Hun er ny!» ropte Charlotte.

«Ja, ja, — jeg vet det. Jeg haaber dere har ønsket hende velkommen?»

Ingen svarte. Og frøken Nilsen tok plads paa kateteret og begyndte at rope op navnene av protokollen.

Karen sat med armene i kors og slukte med øinene det herlige syn foran sig: to og tyve fletter som dinglet paa ryggene av hendes

klassekamerater. Hun blev saa optat av dette, at hun for en stund glemte den kjedelige indtrædelse og den uvenlige mottagelse hun hadde faat.

Uvilkaarlig stak hun haanden bak paa sin egen ryg; men nei, hun naadde jo ikke op til sit eget haar fra den kant. Bak i nakken rak det knapt til halsen; men foran naadde den tykke, glatte luggen næsten ned til de markerte sorte øienbryn og gav ansigtet et dumt, komisk utseende.

Frøken Nilsen lot ikke til at lægge merke til den originale frisure; men frøken Blom, som hadde klassen i skrivning timen efter, kom paa sin spasertur mellem bænkene ogsaa forbi Karens plads.

Mens hun sat og skrev nogen formfuldente A'er i boken, sa hun i en let henkastet tone:

«Hvorfor fletter ikke din mor dig?»

«Jeg har for kort haar,» svarte Karen med tyk, rusten stemme og blev brændende varm.

Det var jo hendes hemmelige sorg dette med haaret, som aldrig fik lov at vokse.

«Du burde ialfald faa et baand eller en krumkam, som kunde holde det op fra panden,» sa frøken Blom, idet hun reiste sig.

Karen kunde ingen ting svare til denne bemerkning. Hun baade saa og hørte latteren fra de nærmeste bænkerader.

Frøken Blom hadde en skarp, klar stemme, og hun hadde ikke hvasket.

Hvad hjalp det forresten at fortælle hende, at der foruten de to gutter, som gik paa latinskolen, var fire piker, og alle hadde en forskrækkelig haarvekst. Ja, den var saa svær, at endda de blev klippet næsten snaue hver sommer, hadde mor allikevel et forfærdelig stræv med at holde hoderne rene og børstet, naar det lakket utover vaaren.

I alle de aar Karen kunde huske tilbake, hadde far i begyndelsen av juni kommet med den svære, skarpe saksen for at klippe — klippe — klippe det tykke, næsten lange haaret, som der kunde blit fletter av, ordentlige fletter, slike som alle de andre i klassen nu hadde dinglende nedover ryggen. Ja, kanskje endda tykkere, for det laa til familien at ha god haarvekst — paa fars side.

Taarer, bønner, sure miner, indvendinger og beklagelser hadde hjulpet like litet.

Paa det punkt var far og mor ubønhørlige og — enige.

Snauklippet var de fire piker saa meget lettere at holde rene i hodet, lettere at kjæmme om morgenen, før de gik paa skolen, — og mor sparte de kostbare flettebaand.

Og far sluttet gjerne sin haarbeskjæringsakt med den bemerkning:

«Men fremfor alt, hvor meget behageligere da, barn.»

Behageligheden var saa som saa, tænkte Karen, mens hun skrev siden fuld av A'er.

Hun hadde engang faat en sort krumkam i fødselsdagsgave av tante Inga, mors søster, og da hadde hun følt behagelighet. Der kunde ikke tænkes noget deiligere end at faa haaret strøket op fra panden — og penere var hun ialfald. Gjennem hullene hadde hun trukket et høirødt silkebaand, kjøpt for egne penger fra sparebøssen. Og saa hadde hun vist sig for far og spurt, hvad han syntes.

Far hadde set saa rart paa hende; det var, som han ikke kjendte hende igjen.

«Hm, hm. Jo, du — den — er ganske pen til at begynde med; men den vil ødelægge panden. Huden strammes for sterkt, og du vil faa rynker længe før du blir gammel. Og desuten er jeg ræd, den trykker paa hjernen,» svarte han.

Aanei, tænkte Karen; hun hadde meget værre tryk nu, haaret hang løst og varmet baade panden og nakken.

Forresten levet ikke den krumkammen mange dagene. De andre tigget og maset paa mor om at faa maken; men da det ikke hjalp slog de sig tiltaals med den trøst, at «Karen blev fuld av rynker.»

Og en morgen laa krumkammen i tre

beter. Men ingen hadde gjort det, og ingen kunde gjøre den istand, og ingen vilde kjøpe en ny. Derfor blev hun igjen mulat, og panden blev paanyt gjemt under den tykke haarlugg, og de farlige rynker skutt mange aar frem i tiden.

— — — — —
 Da Karen kom hjem efter sin første skoledag i byens fineste pikeskole, vinket far hende til sig i sofaen, hvor han sat og læste avisen, mens han ventet paa middagsavisen.

«Naa Karen, hvordan gik det?»

«Bra,» svarte hun og saa bort.

«Fortæl os litt. — Fandt du nogen veninde?»

Karen rystet paa hodet.

«De kommer nok siden,» sa mor; «Karen pleier ikke at kjøpe katten i sækken.» — Da hu fik se de løse belte-ender tok hun det som et godt varsel. «Leken gik rigtig livlig, skjønner jeg?»

Karen svarte ikke, og mor fik en svak anelse om, at ikke alt var som det skulde; men hun kom sig ikke til at spørge.

Om natten drømte Karen, at der rundt om paa alle skolevægger stod skrevet: «Tossa!» «Mulat!» med store, kulørte bokstaver, og hun fôr omkring og var hest, og alle drog hesten i tømmerne, fordi den var for sen i vendingen.

«Vet du hvad en a-k-k-vi-si-tion er for noget, Hans?» spurte Karen sin ældste bror, da hun en dag kom hjem fra skolen.

«Pøh — er det slikt noget tøis, dere lærer der —»

«Vet du, hvad det er, spør jeg!»

«Vet du det da?»

«Nei, det er derfor jeg spør, vel!»

«Tøisa!» slang han efter hende. Men det anfegtet ikke Karen; hun var blit saa vant til at ha klængenavn sittende paa sig.

Mor stod og hadde jevning paa øllebrødet og saa forbauset paa hende, da hun fik samme spørsmaal.

«Hvor har du hørt det henne?»

«Paa skolen vel!»

«Jo, det betyr — det betyr — en fordel, en ønskelig ting; det er en akkvisition for huset, at jeg har faat Helga til pike.»

Helga lo.

«Aajo — dere kan jo tru det.»

Men Karen var fornøiet og fôr ind til Hans i spisestuen.

«Naa vet jeg det!»

Hans lot, som han ikke hørte. Han var femten aar og sat i en lænestol med avisen foran sig. Og Karen var like glad med at plage ham med sin nyerhvervede kundskap.

Aa! De skulde bare vite! — — —

— — — — —

Det var i tredje time idag, det hændte. De havde hat sang med fru Høyer, en størrelse i byens musikalske kredse, en kunstnerpersonlighed og en elskværdig dame, der var saapas økonomisk uafhængig, at hun mer betragtet undervisningen med de søte smaapiker som en hyggelig avveksling end som levebrød.

Da de tre og tyve i anden middel havde tat plads paa de lange bænker foran orglet, skjønte hun straks, at noget var igjære. Men fru Høyer forstod at holde sit ansigt og væsen lukket, naar hun vilde, og ingen følte sig fristet til at bryte tausheten.

Endelig satte hun lorgnetten paa og saa utover klassen med et smil.

«Frøken, her er kommet en ny i klassen!» brast det frem fra flere kanter.

Fru Høyer nikket.

«Karen Vangen, er det ikke saa?» sa hun med sin bløte, melodiske stemme og sendte den lille mulatpike ytterst paa bakerste bænk et smil, som trængte helt ind til hjerteroten og pludselig gjorde sangværelset til et lyst, hyggelig sted.

Det følte, som en byrde faldt fra hende, og hun turde bevæge sig frit uten at tænke paa, om nogen vilde finde hende klodset og dum, og hun behøvde ikke være paa vakt for at ta imot et nyt skjældsord. Derfor straalte Karens

øine mot fru Høyer, og munden formet sig til et tillitsfuldt smil, da hun hørte hende si: «Velkommen, Karen; jeg haaber du er rigtig glad i at synge.»

Karen var ikke selv klar over, hvad hun var, men hun lovet sig selv, at hvis «frøken» ønsket det, vilde hun bli saa flink, som det bare gik an.

Og saa hændte det merkelige, at Tossa, Mulatten, Brona, den dumme, nye fra landet — og hvad hun nu ellers het — paa første opfordring reiste sig og sang, for at fru Høyer skulde høre, om hun hadde alt eller sopran.

Og hun sang «Ret som ørnen stiger,» med blikket fæstet paa fru Høyer, uten at skjælve. Rent og klart og sterkt klang det, og den forbausede anden middel strakte hals og vilde ikke tro sine egne ører.

Men fru Høyer gik bort til hende og strøk med sin hvite, fine haand over det blanke, tykke, mørke haar, som hang frit ned fra issen til alle kanter. Og saa sa hun de ord, som hadde gjort Karen saa lykkelig, da hun helt forstod deres betydning: «Du er jo en akkvisition for klassen, du lille haarfagre —»

Det var naturligvis det sidste ord, som fremkaldte uroen og fnisingen; men det brydde ikke Karen sig en døit om.

Det var pludselig blit saa lyst og vakkert

rundt om hende. Det saare tryk, hun hittil hadde gaat og kjendt paa, det var der ikke længer. En bløt, fin haand hadde rørt ved hende, og en venlig stemme hadde nævnt hendes navn slik som aldrig nogen før, og hun maatte være glad, bare glad; det var ikke saa forførdelig at leve, som hun hadde gaat og indbildt sig.

Og siden den dag var det sangtimen, som holdt Karens humør oppe. Naar det saa mørkest ut, og plageaandene stormet paa og vilde ta modet fra hende, var det en stemme, som hvisket etsteds inde i brystet: Du er ikke saa umulig allikevel — haarfagre — akkvisition. Og da kom dette nye, trygge, aapne i Karen Vangens øine, som baade Charlotte og de andre maatte lægge merke til.

«Hun kommer sig,» sa frøken Nilsen.

«Omgang med dannede barn har stor betydning for slike gudsord fra landet,» mente frøken Blom.

«Der er tanker i den piken, bare hun vover sig til,» sa pastor Flood; «men der er noget, som stenger for hendes frimodighet, hvad det nu er.»

Det var en rigtig varm dag i begyndelsen av juni. Karen stod borte ved vandspringet i skolegaarden og undret sig over, hvorfor alle de andre hadde saa meget mindre føtter end hende. Hun kunde lægge tærne næsten dobbelt inde i skoene og kunde med lethed sparke dem langt avsted, hvis hun bare gav dem et litet støt, saa hælen kom sig fri.

Far snakket stadig om den store masse, som gik hen og kjøpte det dyre, daarlige færdig-syddede skotøi. Det var bare tarvelige folk naturligvis, og her paa skolen var jo alle fine.

Men hvorfor blev da deres sko saa meget penere end hendes? De brukte da vel ogsaa en ekstra strømpe til at trække utenpaa, naar skomakeren kom med sit maalebaand? Ellers vilde jo skoene bli for trange, og liktorner vilde vokse frem paa alle kanter.

Karen var gyseligt tørst, men hun vovet ikke at trænge sig frem for at faa fat i blikkoppen. Charlotte var med i køen, og hun vilde ikke

risikere noget fra den kant. Heller da være nødt til at gaa ind igjen uten at ha faat en draape.

Da kjendte hun et let dunk i ryggen og hørte Charlotte si:

«Drik da vel! Du gløder jo som en pæon!»

Karen var ikke sen om at gripe koppen, idet hun sendte Charlotte et raskt, taknemmelig blik. Hun kunde jo git den til en anden; hun var i grunden snild, tænkte Karen og drak i lange slurker.

Da var det en, som gav koppen et puf. Det vand, som ikke gik i vrangen, randt nedover hals og kjole, og koppen fôr bort i ansigtet paa Nini Gundersen, som stod Karen nærmest.

Det blev slik latter, hyl og leven, at inspi- cerende lærer kom til og spurte, hvad som stod paa.

«Aa det er hun der med det svarte haaret, som er saa forsluken, at hun faar vandet i vrangstrupen,» lo Charlotte og pekte paa Karen.

«Du slog til koppen, Charlotte,» sa Nini og saa paa de vaate laksnuter, som hun gned blanke opefter strømpelæggen.

«Det er virkelig mer end jeg vet om,» sa Charlotte pidst.

«Hysj, hysj, ingen trøtte, fjern dere, fjern dere, dere som er færdige! Væk,

væk!» sa lærer Stokke nervøs og slog om sig med armene. Det vilde ikke ta sig ut at staa her og trætte med disse jentungerne. Frøken Normann kunde være i vinduet naarsommelst, og i betragtning av, at han — bare seminarist — hadde været saa heldig at faa ansættelse ved en saa høit anset skole, maatte han være forsigtig. Slike pikebarn taalte ingen ting, og selv om han var overbevist om, at Charlotte Augensen stod bak, vilde han ikke kræve nogen forklaring. Hendes far var en av byens rikeste, mest formaaende mænd og var medlem av skolens forstanderskap. Hans stilling kunde let svækkes, hvis han fik ord paa sig for at være pedantisk og prippen. Det var jo bare et forsøk med seminarister som lærere i norsk og regning i de lavere klasser.

«Du faar drikke forsigtigere en anden gang, husk paa det,» sa han strengt til Karen og mønstret hende kritisk fra top til taa. Hun var formodentlig en av de faa, som hadde friplads.

Karen sendte lærer Stokke et lynsnart blik og fortsatte med at tørre vandet av den brune kjole. Saa puttet hun det vaate lommetørklæde i lommen og stillet sig borte ved gjærdet, høirød og varm i ansigtet.

Charlotte var sprunget væk med en latter

og stod midt i en flok tredjeklassinger og fortalte om sine meritter.

«Er hun ikke bedaarende! Jeg er viss paa, hun er født i Japan; slik har de haaret der ogsaa. Ja, har dere set make til frisure!» Dermed rystet hun sine egne lyse krøller og slængte fletterne frem paa brystet og slog op en skrattende latter, som nogen faa istemte.

Charlotte var nydelig og kvik, men forførdelig skarp, ingen kunde vite, hvem vitsene næste gang vilde hagle nedover.

Jo-o — hun var noksaa rar og gammeldags baade paa haaret og i klærne; men var hun egentlig dum? Pene øine, sa en; yndig mund, sa en anden.

«Dum ja? Hun har aldrig hat botanik. Visste ikke engang hvad en griffel var. Hvad gir dere for den? En — en griffel — en griffel er saan, som — vi skriver med paa tavlen, svarte hun. Spør om vi lo!»

«Stakkar,» sa et par og lo med.

«Og saa folder hun hænderne, naar vi har religion. Det er altsaa et syn! Og tænk, Flood er saa forpint av latter, naar hun blir hørt! Hun pugger naturligvis, for det kommer som ertes av en sæk.»

«Jeg kan ikke tænke mig, at Flood ler av den grund,» sa en øverste-klassing, som var kommet

til; han er naturligvis ikke vant til at dere andre kan leksen saa godt.»

«Jeg vædder!» ropte Charlotte. «Saan staar hun og maaper med hænderne paa maven. Da brøler vi altsaa.»

«Fy, du burde skamme dig, Charlotte,» sa øverste-klassingen og vendte hende foragtelig ryggen. — —

Karen stod borte ved gjærdet og spiste sin skolemat. Av og til naadde latteren hende; men hun hørte ikke, hvad der blev sagt. Hun anstrengte sig til det yderste for at holde taarerne tilbake og kjæmpet for at se uberørt ut. Ikke hjalp det at tænke paa fru Høyer heller. Alle stod likesom imot hende. Og Karen kunde ikke begripe, hvad der var iveien med hende, siden ingen brydde sig om at være venner med hende.

«Værsaagod, er det ikke dit?» hørte hun en stemme si. Og en, som gik under navnet Mosse, rakte hende det vaate lommestørklædet, som hun hadde puttet i splitten istedetfor i lommen.

«Tak,» svarte hun med munden fuld av mat og ventet at Mosse vilde gaa igjen; men hun blev staaende.

«Gid, saa vaat du blev!»

«Pyt, nei da; det gjorde ikke noget. Jeg tør-
rer snart i solen.»

Da gik Mosse et par skridt nærmere og sa med en likegyldig mine:

«Det er ingen ting at bry sig om Charlotte. Hun er slik mot alle nye.»

«Hun er vist svært flink, er hun ikke?» var det eneste Karen fik sagt.

«Neida, hun er saa vimset; men frøken Blom siger, hun har gode evner.»

Karen harket for at rense stemmen.

«Hun er svært pen; hun har saant nydelig haar.»

Mosse rynket paa næsen og saa op paa Karens glinsende hode.

«Hvis dit var længer, vilde det være likesaa pent.»

Karen saa vantro bort paa Mosse. Dette kunde hun da umulig mene.

«Det er sandt det,» sa Mosse. «Men din mor klipper dig vist ofte?»

«Ikke mor, men far —»

Karen fik det med ett saa travelt med at lægge matpapiret rigtig sirlig sammen. Hun la det om og om igjen mange ganger, før hun endelig puttet det ned i lommen.

«Og saa burde du flette haaret om aftenen — i mange smaaфletter, da blir det penere.»

«Gjør du det?»

Mosse nikket; men det var tydelig, at hun ikke hadde ventet det spørsmaal. Hun vilde jo

helst, alle skulde tro de var medfødt, de lysebrune bølger, som laa saa snorrette paa hver side av skillen, og den svulmende haarfylde som holdtes sammen i nakken av en flot silkesløife. Mosse var nemlig eneste barn. Hendes mor hadde en halv times arbeide hver kveld med at sætte krølnaaler i forhaaret og flette resten i fire vaate, stramme fletter, der stod stive som paa en kineser.

Karen hadde straks lagt merke til Mosses haar, fordi det nærmest var i slegt med hendes. Hun forstod, at det næste stadium for hendes egen frisure maatte bli noget lignende. Om et halvt aar kanskje, kunde det bli saa langt, at det gik an at børste det oover og samle det slik. Og om et halvt aar var kanhænde pandeluggen blit saa lang, at den ikke stak ut i de øverste fletninger. Og da! Ja da skulde det bli deilig at leve, tænkte Karen.

*

Næste dag Karen kom ind gjennem skoleporten, vakte hun vild jubel. Fra issen og ned til panden laa haaret glat og slikket, mens alt bakhaaret stod ret ut i et festlig brus.

Hun hadde i al hemmelighet faat piken til at flette haaret om kvelden. Og mor hadde ingenting set om morgenen efter. Heldigvis var hun ikke staat op, da Karen gik paa skolen,

og Helga hadde børstet hende inde i spisestuen, mens far sat forskanset bak avisen og han hadde ikke set op, da hun sa sit sedvanlige adjø.

Selv Mosse maatte le. Bare Karen forstod ingen ting. Hun var ikke øvet i at bruke nakkespeil, Karen; men hadde frydet sig over det kruset, som stak frem ved ørene.

Charlotte var straks henne og befølte haarbruset.

«Neimen, hvor nydelig du er idag, Karen! Gid, hvor pastor Flod blir forlibt — husk bare paa at snu nakken til.»

Karens øine blev varme. Hun kjendte, hvordan taarerne forsøkte at bryte løs; men hun bet tænderne sammen, klemte hænderne fastere om skolevæsken og svælget taarerne modig ned.

Det var altsaa for kort allikevel da. Uf, hvor vanskelig det var altsammen. Igrunden maatte det være bedst at være gut, da slap en ialfald alt dette med haaret.

— — — — —

Det var religion i første time. Pastor Flood pleide altid at eksaminere elevene i alfabetisk orden. Derfor var det let at regne ut, naar det var nødvendig at kunne leksen paa pug, og pastor Flood hadde bare ros for sine elever, naar han i lærermøterne gav frøken Normann et indblik i religionsundervisningens resultater.

Men idag begyndte han til alles forundring forfra, endda han sidst havde sluttet med Emma Bøgh.

Charlotte Augensen reiste sig rød og forfjamset. Hun hadde saavidt læst over den væmmelige forklaring til den fjerde bøn.

«Giv os — idag — vort daglige brød,» kom det stammende. Saa blev det en pause.

«Det er,» fortsatte Flood og saa ned paa sine negler, tok frem lommekniven og begyndte at rense dem. — «Naa — — Gud giver vel» —

«Gud giver vel brød —»

«Daglig brød —»

«Daglig brød endogsaa til onde mennesker; men vi beder her, at han vil gi til alle som — nei, — uf, nei, jeg kan det ikke, jeg!»

Hun gjorde et kast med nakken og forsøkte at le, men Flood var ikke i det hjørne idag. Han slog kniven sammen, puttet den i vestlommen, foldet hænderne over boken og saa paa Charlotte med sammenknepne øine.

«Du har vel aldrig manglet det daglige brød. Hvad, Charlotte? Derfor har du formodentlig ikke fundet det nødvendig at lære den fjerde bøn — hvad?»

Der var kommet et ironisk glimt i øinene, og Charlotte blev rød. Hun var ikke vant til at motta skjænd av pastor Flood.

«Naaja, — du faar lære den til næste gang,»

kom det i en mildere tone. Han husket pludselig paa, at hendes far var formand i forstanderskapet og frøken Normanns høire haand.

Da faldt hans blik paa den lille mulatten. Han slog op i dagboken og fandt hendes navn nederst.

— «Karen Vangen — — du er ny? Har du lært leksen til idag?»

Karen nikket, og pastor Flood sluttet sig til, at det var et ja, som slap ut av munden.

Det gik, som det var smurt for Karen, og Flood nikket fornøiet.

«Du har friplads — hvad?»

Karen, som ikke ante, hvad det vilde si, svarte: «Jeg vet ikke.»

«Vet ikke? — Hvem er du datter av? Hvad er din far?»

«Adjunkt ved latinskolen —»

«Saa — saa, nei, jasaa naa.»

Flood stak hænderne i jakkelommerne og gav sig til at spankulere op og ned paa gulvet, mens han hørte videre i alfabetisk orden.

Ikke én av de seks klarte leksen slik, som de pleide, og Flood blev mer og mer ophidset. Tilslut brast det for ham. Han gik op paa kateteret og saa skarpt utover klassen.

«Hvad betyr dette, smaapiker?» sa han lavt og kremtet for at rense stemmen.

Han blev aldrig høirøstet pastor Flood, naar

han kom i harnisk. Tvertimot. Stemmen slog da gjerne klik, og det faldt ham vanskelig at faa sagt det, han vilde.

«Dette gaar ikke an, det forstaar dere da. Og dere maa ikke finde dere i, at en nyankommen staar her som en blank nummer én idag. — Dere har da altid kunnet leksen til min fulde tilfredshet! — Hvad?»

Charlotte reiste sig.

«Vi pleier aldrig at bli hørt to ganger like efter hverandre.»

Flood knep munden fast sammen og gjorde en grimase med ansigtet. Saa gik han med tunge skridt ned av kateteret bort til vinduet, hvor han blev staaende med ryggen mot klassen.

Det kokte i ham av ærgrelse over sin egen dumhet. Det gjaldt nu i en fart at avverge det, som værre var — at de sladret hjemme, og hans gode renommé som lærer fik plet paa sig.

Han vendte sig mot klassen med en overlegen, rolig mine:

«Er det slik fat! Tak skal du, Charlotte!» Stemmen dirret endda av harme mot sig selv og barnene, som saa skammelig hadde misbrukt hans tillid. Han vilde la dem forstaa, at han ikke var den, som hadde lat sig narre. — «Naar jeg har hørt dere alfabetisk, var det, fordi jeg hadde tillid til dere — til deres æresfølelse,

deres selvagtelse. Men i den sidste tid har jeg faat en svak mistanke om, at ikke alt var som det burde, og derfor vilde jeg gjøre et forsøk idag.»

Han hadde endda noget mere at si, hadde tænkt at holde et litet foredrag om ærlighet i det smaa og om ansvar i det store og hele tat; men pludselig som i et lynglimt saa han for sig de fine, dannede hjem, de luksuriøse saloner, hvor damerne samledes til sin eftermiddagste, mens samtalen lød som et fjernt, monotont sur av myg og fluer, efterat solen er gaat ned. Og litt efter litt kom der ut fra surret en skarp stemme, som steg høiere og høiere. Snart stemte de andre i med, og snart var sladderen — nei, diskussionen — i fuld gang.

Flood — Flood — det var ham den dreiet sig om. Han drev religionsundervisningen slik og slik. Smaapikerne gruet for hans timer. Kristendom og skjend hørte ikke sammen. Han var ikke skikket til at føre de unge paa den rette vei.

Nei, da var cand. theol. Torgersen ved frøknerne Bauers skole ganske anderledes velskikket. Hans undervisning hadde ikke bare til hensigt at bibringe barnene kundskap. Nei, han hadde stadig for øie at vække deres slumrende trang efter Gud og høine deres moralske

instinkter og la derfor mere an paa at gjøre religionstimerne opbyggelige end at proppe en hel del død kundskap i dem. Og enden paa samtalen blev, at en av damerne blev utpekt til at hænge bjelden om halsen paa katten. En dag kom fru konsul Augensen paa visit til frøken Normann, og dagen efter blev han bæret med en tête a tête paa kontoret. — — — —

— — Cand. theol. Flood trak et dypt suk, gjorde helt om mot klassen, tok frem sin notisbok og begyndte at eksaminere nogen av dem, som efter al rimelighet burde blit hørt i den fjerde bøn.

Det var i slutten av juni. Varmen hadde øket voldsomt. Termometret fløi fremdeles med en rasende fart og spaadde en unormal forsommer.

Barnene kom stadig stønnende og svedende ind til maaltidene og klaget over de tykke klær. Plag efter plag blev kastet. Sommertøiet holdt sit indtog, og Karen blev lykkelig over at faa bytte den brune med en blaastripet vaskeskjole. — — —

Idag var far kommet hjem med noget langt tungt indpakket i avispapir. Karen hørte den klirrende lyd, da han la pakken fra sig, og blodet for hende til hodet.

Da far like efter gik ind paa kontoret, sprang hun bort og følte paa pakken. — Jo, det var, som hun tænkte: saksen, den grusomme saksen, som han hadde hentet i isenkramforretningen, hvor den var blit slipt skarp — skarp og grusom.

Mor tok papiret av og hængte den op paa

sin plads paa spikeren over anretningsbordet i kroken.

«Det skal bli deilig at faa væk det varme, tykke haaret,» sa hun; «panden din er vaat av sved, ser jeg.»

Karen hadde sat sig ved bordet foran vinduet for at bli færdig med regnestykkerne før middagen. Hun sprat op med et dryppende penneskaff i haanden.

«Far skal da vel ikke — ikke klippe mig, mor? Mig!» ropte hun ivrig og slog ut med armene. En stor blækflek sat igjen paa gulvet.

«Karen, Karen — hvad er det, du har gjort? Og gulvet som var nymalt!»

Karen drog et halvskiddent lommetørklæde op av lommen, spyttet paa det og gned raskt det værste væk, før mor fik tid til at protestere.

«Puh, — det er bare en fille. Jeg tænkte, det var bedst at skynde sig, jeg,» sa Karen opbragt.

Var det noget at snakke om saan bagatel mot dette andre?

«Dere fortjener ikke ordentlige klær, slig som dere søler dere til! Se, der har du en flek paa forklædet ogsaa. Dere tænker ikke paa, at det koster.»

Karen tok sig ikke nær av mors skjend idag; for hun var slet ikke sint, det saa Karen godt. Mor bare snakket og snakket, for at hun skulde glemme klipningen.

«Jeg vil ikke klippe mig, mor — hører du det !»

Fru Vangen traaklet en stor lap paa et kjøkenforklæde og saa ikke op, da hun ganske rolig svarte:

«Nei, det klarer du heller ikke, far maa nok til denne gangen ogsaa.»

«Men jeg vil ikke bli klippet!» ropte Karen og stilte sig like foran moren.

«Vil? Det er nok ingen, som spør efter din vilje.»

Karen blev fortvilet over mors ro. Hun trampet i gulvet og fik taarer i øinene.

«Hvad gaar der av dig, Karen?»

«Forstaar du ikke det da, mor, at paa den maaten faar jeg aldrig langt haar?»

«Baade langt og tykt, det er jo netop derfor, vi klipper dere. Ser du, nogen smaapiker har tykkere haar?»

«Jeg bryr mig ikke det snus om at ha det saa tykt. Jeg vil hundrede tusen ganger heller ha det langt. Forstaar du ikke det da, mor?»

Karen kastet sig ned paa sofaen og storhulket ; hele skikkelsen rystet og skalv.

«Jeg vil ikke, jeg vil ikke,» hikstet hun. «Alle — andre — har fletter!»

— — «Hvad staar paa her?»

Det var fars dype, mørke stemme. Den passet saa godt til det tunge, alvorlige ansigt,

hvor haar og skjeg stod omkring som en rødbrun krans. De skarpe, brune øine bak brilleglassene bidrog sit til at gi ham det respektindgydende ydre, som altid hadde holdt barnene paa avstand og git ham ry for at holde en glimrende disciplin paa skolen.

Fru Vangen saa op med en nervøs rødme i kindene. Adjunkt Vangen taalte ikke scener, naar han kom hjem fra skolen.

«Har jeg ikke nok med de uopdragne guttene,» pleide han at si. «Du faar virkelig besørge den nødvendige optugtelse her hjemme.»

— — «Aa, det er denne klipningen. Karen begynder at bli voksen. Hun vil gjerne ha fletter.»

Vangen lo. Latteren hadde en svak likhet med en hests glade vrinsken.

«Hm. Hø, hø, — ikke andet. Da er det godt, du snart blir befriet for de nykker. Idag har jeg tænkt at snaue dere allesammen. Riktig snaue dere, saa dere slipper det mindste dikke-dar om morgenen. Vi kan vente en svær varme, hører jeg, og da skal det vel bli godt at være kvit det lange haaret.»

«Men jeg er ikke gut, jeg er pike, jeg!» ropte Karen og løftet det forgraatte ansigt op fra sofaen.

Vangen smaaknegget.

«Javist er du det, ja. Men det er nu ikke bare

haaret, som er det avgjørende. En gut paa tretten aar vilde for eksempel aldrig lægge sig til at tute for en slik bagatel. Saa — reis dig op naa og la mig ikke se taarer mere. Alle skal snaues. Dermed basta.»

Karen sprat uvilkaarlig op. Fars sidste ord virket som piskeslag paa hende. Hun kjendte den tonen for godt til at vove at knyste. Uten en lyd tok hun plads ved bordet igjen. Far satte sig ned med avisen; farven i mors kinder hadde naadd bortover til ørene, som skinte røde og nyskurte; men Karen sat og stirret ned i tysken, bare stirret og tænkte, og la planer, dristige planer; øinene fik litt efter litt sin naturlige farve. Dønningene efter stormen la sig, og snart saa det ut som om havflaten laa jevn og uberørt. Ingen kunde se, at en kastevind netop hadde faret henover den og truet med at kandre den lille farkost.

— — — —

Efter middagen gjorde Karen tysken færdig, kikket paa verdenshistorien og sat og ventet paa, at mor skulde forsvinde, som hun pleide, for at ta sin middagslur. Men idag gav hun sig god tid. Først ryddet hun i sybordet, deretter vandet hun blomstene, rensset dem for visne blade og rusk, tok vaskekluten fra piken, da denne hadde tørret av voksduken, og gned av skaalene. Det var da besynderlig, at hun aldrig kunde gaa.

Karen skygget med haanden for øinene. Det var, som hun følte, mor kunde se tvers igjen- nem hende, læse alle hendes tanker.

«Gaa naa ut og lek, Karen, og bli i godt humør. Du skal bare se, hvor fornøiet du blir, naar du er kvit den tykke luggen din.»

Karen svarte ikke; holdt venstre haand op som en skjerm for øinene og sat og rablet med blyanten i regnekladden.

Saa gik mor.

I en fart samlet Karen skolesakene, puttet dem fort ned i væsken, hængte den paa knaggen ved siden av bokhylden og gik sagte ut i kjøkkenet.

Heldigvis var Helga netop optat med at sætte tallerkener ind i spiskammeret, saa hun ikke la merke til, at den lille nøkkelen til loftskottet blev tat og puttet i Karens lomme.

Saa gik hun bort til springet og drak vand, slentret likegyldig ut, gik saa forsiktig opover loftstrappene uten at knirke, tok skoene av og gled lydløst henover gulvet.

Au, der knirket det i et par løse bord. Nu var det bra igjen. — — Endelig! Jo, nøkkelen passet, et litet knirk, ut med nøkkelen og i lommen med den, — og Karen stod ved sine planers maal, det lille bekmørke kot, hvor alt det tunge vintertøi og de mindst brukte kasser og kufferter opbevartes.

Huf, hvor mørkt det var, og slik en rar, muggen lugt!

Det varte nogen minutter, før hun kunde skjelne omridsene av alle de underlige, uformelige ting, som var stablet op paa gulvet og hang i taket og rundt om paa veggene. De tykke lauparstøvler stod opstillet i rad og række langs den ene væg, og ovenover hang fars og mors vintertøi utspilt paa hængere. Det manglet bare et hodeplag til hver, saa kunde hun rigtig ha indbildt sig, det var levende, mystiske væsener. I det ene hjørne stod kjælker og ski stuvet sammen, og allerinderst indenfor kasser og kufferter, der hvor taket skraanet, laa en haug sengklær i den gamle barnevogn.

Da øinene hadde vænnet sig til mørket, var der ikke længer saa uhyggelig. En svak lysstripe, yrende fuld av støv, trængte ind til hende gjennom dørsprækken. Den faldt like paa hendes egne, tykke krokstøvler, som hun hadde gaat med hele vinteren. Selv om de bragte saare, bitre minder hilste hun dem allikevel som en god trofast ven, — de kunde jo ikke for, at de var sydd til en gut, og at hun hadde tat dem i arv efter Johan Petter. Til kommende vinter fik hun si, at de klemte, selv om de var saa digre, at hun kunde ha to par strømper i dem. Aldrig i verden gik hun paa skolen med guttestøvler her i byen.

Forresten — hun kom nok ikke paa skolen mere. For nu skulde de faa straf allesammen; nu kom hun til at dø, dø, mens hun sov.

Naar hun vaaknet i morgen tidlig, — nei, hun skulde jo ikke vaakne mer; men naar de fandt hende her oppe, vilde de bli fortvilet.

Karen hadde aldrig set nogen dø, aldrig set et lik, knapt en kiste, saa døden forekom hende slet ikke noget uhyggelig. Hun hadde en vak forestilling om noget høitidelig, stilfærdig, som satte alle i en bløt vemodig stemning og gjorde alle snilde.

Hun husket endda, da mor kom ind til dem og fortalte, at bedstemor var død. Mor hadde graat og var saa mild i øinene, og de første dagene efter var hun kjærligere end ellers og hadde ikke engang skjendt, da hun rev det store hul i søndagskjolen.

Karen gik paa strømpelæsten; men det knirket, da hun gik bortover gulvet, og hun stod et øieblik med hjertet høit oppe i halsen av frygt for at bli opdaget allerede nu. Hun klarte at faa løftet fars pels av knaggen og faa den anbragt paa en spiker midt paa tverbjelken. Om nogen fandt paa at lete her, vilde den skjule hende, naar døren gik op, og ingen vilde falde paa, at hun laa inderst i kroken bak barnevognen.

Hun fik langsomt og forsigtig sat to kasser sammen og la sengklærne oppaa.

Før hun la sig ned for at dø, stak hun haanden ned i lommerne paa fars pels og drog op et stort sort og hvitt randet silketørklæde av den ene og en gammel almanak i stivt grønt bind av den anden lomme. Den hadde mange blanke blade, og en blyant stod endda i hempen. Hun brettet silketørklæde i spids og knyttet det om halsen. Æsj — det lugtet kamfer, og en stor klump, som hadde ligget indi, faldt ned paa gulvet. Den blev lagt i lommen — kanskje hun sovnet før, om hun puttet den i munden. End om hun likesom blev bedøvet da? For giftig var den da sikkert ikke. Kamferdrops var naturligvis bare slike klumper med sukker i.

Da hun hadde lagt sig paa den primitive seng og trukket et rødt vatteppe helt opunder halsen, reiste hun sig pludselig op og utstøtte et litet glædesskrik.

«Ja, det vil jeg,» hvisket hun; «netop det ja.»

Hun sat et par minutter og stirret frem for sig i mørket med lysende øine. Saa la hun sig tilbake med et tilfreds suk.

Aa, hvor de vilde angre allesammen! For nu skulde hun bli berømt!

Det var ikke mange dage siden, hun hadde hørt far si til adjunkt Schmidt: Jeg forstaar

ikke, avisen vil trykke slikt vrøvl. Manden er bare plaget av skrivekløe; han har slet ikke hat noget paa hjertet, som han m a a ha sagt.

Hun forstod saa godt, hvad han mente. Nu hadde hun hele hjertet fuldt. Aa, hvor masse hun hadde at skrive om. Det skulde bli et langt digt, og det skulde gaa paa melodien «Ja, vi elsker,» for da blev det mange ord i linjen. Hun hadde forsøkt at digte paa den en gang før, og det var ingen sak, for melodien sat like-
som indi hende.

K. V. skulde der staa under. Da vilde de undre sig alle menesker, og redaktøren maatte tilslut fortælle, hvem det var.

Og frøken Normann gik rundt i alle klasserne og læste digtet høit og bad dem herefter være rigtig snilde mot Karen Vangen. Hun var jo en akkvisition for pikeskolen.

Men pludselig fik de vite, at hun var død. Hun hadde faat slag — av sorg over alle menneskers grusomhet.

Og Charlotte skrek og ropte: «Det er min skyld! Jeg kaldte hende Tossa, endda jeg visste hun var klok.» Og de store pikerne i øverste vilde angre paa, at de ikke hadde nikked til hende slik som de gjorde til de andre i klassen. Aa, det hadde de godt av!

Og paa begravelsesdagen fulgte hele skolen, og vaktmesteren bar den fanen, de hadde i 17de

maitoget, og pastor Flood talte ved graven og læste op digtet. Det begyndte saa:

Jeg fra verden nu vil drage,
ti den har mig ondt kun gjort.

Had og skjeldsord fik jeg smage —

Og saa kom noget om at flygte bort. Hun skulde nok faa det til, bare hun hadde faat hvile litt. Men den begyndelsen var udmerket. Hun reiste sig op og skrev de tre linjer i halv-mørket, — og da kom den fjerde linje med engang: derfor nu jeg reiser bort.

Da hun skulde begynde at nynne paa «Ja, vi elsker,» opdaget hun, at det ikke passet, og saa rablet hun paanyt:

Jeg fra verden nu vil drage,
ti den har vær't slem.
Hat og skjældsord fig jeg smage.
Spør du, mon av hvem?
Jo, av mine kamerater;
mest av en især,
som mig mer andre andre hater
med en ondskap svær.

De andre versene skulde bli endda bedre. Hun hadde altid hat let for at rime. Og mens pastor Flood læste, graat hele følget, saa han flere ganger blev avbrutt. Da han var færdig, begyndte han at tale til alle klasserne om, hvor litet snilde de hadde været mot den nye, lille piken, og saa sa han noget, som alle for-

undret sig over: Og tilgiv mig, at jeg kaldte dig for en mulat; men det var haaret dit, Karen; det var det, som gjorde dig saa underlig.

Da begyndte far og mor at graate, og far bestemte sig til, at han aldrig, aldrig mere vilde klippe smaapikerne snaue.

Aa — det var underlig.

Karen kjendte taarerne komme silrende nedover kinder og hals, sterkere og sterkere strømmet de. Hun lette forgjæves i lommerne efter noget at tørre dem bort med.

Hun løste silketørklædet av halsen; det var ingen anden raad. Det sved litt i øinene av kamferen; men det hjalp, at det var silke. De store digtere brukte naturligvis ikke simplere lømmetørklær.

Tsjo — atsjo! nøs hun og gjemte næsen i lømmetørklædet, men nøs endda mere. Fy, den kamferen rev i næsen! — —

Taarerne stanset litt efter hvert, og Karen var paa nippet til at sovne, da hun hørte Helga rope: Karen!

Hun blev med ett lys vaaken og husket, hvad der stod paa nedenunder. Hun hadde næsten glemt, hvorfor hun var rømt hitop.

Nu saa hun dem lys levende for sig. Far var vaaknet og stod og prøvet saksen, og mor fandt frem lakenet, som de skulde ha over skuldrene, satte stolen paa plads og la aviser paa gulvet, der haaret skulde falde ned.

Karen laa og svedet, og hjertet banket. Hun skottet ængstelig mot døren. Tænk om han kom hit op! Hadde hun bare været saa lur at hænge en anden nøkkel istedet paa kjøkkenvæggen.

Der hørte hun, piken ropte paa Inga. Hun kom nok straks, hun var jo bare seks aar. Saa spurte far efter Karen. Nei, ingen hadde set hende. Jeg faar ta de andre først, sa han vel. Hun er kanskje hos en veninde.

Nu klippet han! Ingas deilige, tykke haar faldt rundt omkring stolen, og Ingas øine straalte, for hun vilde gjerne være gut, Inga. Og mor stod ved siden og pekte paa de steder, hvor det var ujevnt.

Karen syntes, hun hørte den skjærende lyd av saksen, naar far klemte til; den skrek, den haante de dumme menneskene, som ikke forstod, at den slet ikke var bestemt til det bruk. Det var synd, var det, — stor synd at ødelægge det, som Gud hadde skapt.

Karen svedet fremdeles, haaret klinte sig tæt ind til panden, og hun tørret sig uavladelig med silketørklædet.

Da hørte hun mor rope op gjennem loftstrappen: «Karen, Karen!»

«Kjære Gud, ikke la dem finde mig,» hvisket hun skjælvende; «la mig heller dø — nu straks,

la mig faa slag eller hjernebetændelse, eller hvad du vil — bare ikke la far klippe mig snau!»

Nu ropte ikke mor mere. Altsaa kom ingen paa, at hun kunde være paa kottet. Nei, hun følte likesom, at Gud var venner med hende, at han holdt med hende og ikke med far og mor. For hun hadde jo ikke hat dyr i hodet, siden dengang piken hadde tat hende med hjem. Og det var mange aar siden. Aldrig var hun ræd for at vaske haaret, — ja, hun gjorde det ret som det var, uten at mor bad om det. Gud vilde sikkert, at det skulde vokse og bli rigtig langt og pent, saa hun kunde faa luggen strøket opover, og ingen faldt paa at kalde hende mulat.

For nu visste hun, hvad det ordet skulde betyde. Hun hadde spurt far om det. Men han fik ikke vite mer. Han spurte saa rart bestandig, far, likesom saa mistænksomt, og det var ikke godt at vite, om han ikke vilde bli sint og gaa til Flood og skjende paa ham, fordi han hadde gjort nar av Karen. — — —

— — Ikke en lyd nedenfra. Nei, de graat ikke de andre. Hun maatte tænke paa nogen smaa, uskyldige lam, som ikke vovet at gjøre motstand. Nu blev de klippet ett for ett, og taalmodige fandt de sig i, at deres største pryde blev tat fra dem og brændt op i komfyren til ingen verdens nytte.

Fy, det er stygt, stygt, stygt! hvisket hun; naar jeg faar smaapiker, skal haaret aldrig, aldrig bli klippet; men jeg skal børste det baade morgen og aften, saa det blir langt og silkebløtt, og saa skal det være krøllet, nydelige brune krøller skal de ha, flettebaand skal de faa i massevis, og jeg vil selv knytte sløiferne om det deilige haaret, før de gaar paa skolen om morgenen, — og de skal ha fine klær og smale, blanke sko med tynde saaler. Og hvis jeg nogen gang har været saa sent oppe om aftenen, at jeg er græsselig søvning om morgenen og ikke orker at staa op, vil jeg be piken sende dem ind til mig, saa jeg kan være aldeles sikker paa, at de er rigtig pene. — — Og de skal gaa paa frøken Normanns skole. Alle lærerne og lærerinderne skal si: Nei, er det virkelig barna til Karen Vangen, hende som vi var saa slemme mot? — Og mine barn er de flinkeste. — — En dag kommer en pike, som heter Charlotte bort til Karens datter, som heter Elfrida, og hun skjønner snart, at det var Charlottes mor, som var saa slem mot hendes pene mamma. For Karen er blit pen nu, en nydelig dame med tykt, langt haar, som ligger rundt hodet i lange fletter. Elfrida vil hevne sig paa lille Charlotte, og saa tar hun en saks op av lommen og klipper fletten av helt oppe ved hodet, putter den lange, lyse flet-

ten i lommen og gaar ind til frøken Normann med den og fortæller, hvad hun har gjort, og frøken Normann nikker og smiler og siger, at det er bare bra. Saa knytter hun et sort baand om fletten og hænger den over kateteret i naturfagværelset. Under fæster hun en papirlap, hvor der staar skrevet med store, røde bokstaver: «Til skræk og advarsel for alle, som ler av de nye!»

— — — —

«Ja, saa var det Karen da, er hun endda ikke kommet?» Vangen la saksen fra sig og saa fornøiet paa de tre guttehoder foran sig.

«Gid, saa rar jeg er,» sa Inga og lo, da hun saa sig i speilet.

«Dere er rigtig pene alle tre, spring nu ned og se efter Karen; det er ikke likt hende at bli saa længe. Dette er overlagt ulydighet, og vi faar straffe hende saapas meget, at det aldrig gjentar sig.»

Mor sukket haardt og tungt.

«Ja, det er, som jeg har sagt: Denne fine skolen har en daarlig indflydelse paa hende. Saa længe vi bodde paa landet, var Karen altid fornøiet, altid glad og munter; jeg hørte hende aldrig klage over nogen ting. Men siden vi kom hit, har hun ikke været til at kjende igjen.»

Adjunkt Vangens firskaarne skikkelse rettet sig i stolen, og han strøk haanden utaalmodig

gjennem det tætte kortklippede, rødbrune haar.

«Skolen er uten skyld. Den er absolut første-
klasses.»

«Hvordan kan du være sikker paa det, Jens?»

«Det er aldeles sikkert, Lina. Alle mine kol-
leger paa latinskolen har sine døtre der, og de
er vel fornøiet; og desuten har den et ry, som
er utenfor det almindelige.»

«Ja, ja. Men der kan allikevel være en man-
gel ved aanden og tonen.»

Vangen vendte avisen med en utaalmodig
gestus og sa irritert:

«Hvad forstaar du dig paa skoler da, Lina!»

«Nei, nei, det har du ret i; jeg har hat andet
at bestille end at sitte paa en skolebænk i min
ungdom; men derfor kan jeg ha en mening om,
hvordan en skole kan virke paa barna.»

«Forresten har vi nu ikke noget valg da,»
fortsatte Vangen mindre heftig. «Latinskolen
er bare for gutter, og de andre privatskoler er
alle undermaals. — Nei, Karen har en vanske-
lig natur, det er saken. Hun er fuld av indfald
og nykker og har læst for meget i disse over-
satte engelske bøkerne. De har sat hende fluer
i hodet. Din søster har stor skyld paa sig, som
stadig nærer hendes sykelige fantasi med den-
slags prinsessehistorier, hun sender hit hver
jul. De indeholder ikke andet end skildringer
av rikmandsbarns toiletter og baller og hvad

det nu heter alt dette opkonstruerte flitterstas. I vort fattige samfund hører denslags slet ikke hjemme.»

Det arbeidet i fru Vangens hjerne. Hun maatte altid ha tid til at tænke, naar det gjaldt at motsi manden.

«Det nytter ikke at stænge barna ute fra den verden, som omgir os,» sa fruen efter en liten pause. «Engang vil de saa allikevel opdage, at der er andre maater at leve livet paa, end de er vant til her hjemme.»

«Ja, la dem bare lære verden at kjende, den virkelige verden, men ikke en slik lavet, romantisk, som ikke har sine røtter i det daglige liv.»

Fru Vangen forstod, at det nyttet ikke længer at diskutere med manden. Han var nu naadd til grænsen av sin beherskelse. Sa hun ham mere imot, vilde her bare bli eksplosioner.

Det var saa trist, at de aldrig i ro og minde- lighet kunde snakke sammen om barnene og deres opdragelse. Vangen hadde sine kjephe- ster, og han taalte ikke, at man sa ham imot. Det var enten — eller hos ham, — han kunde aldrig indrømme motstanderen den mindste ret, naar først en sak var blit belyst fra begge sider.

Fru Vangen hadde med tiden vænnet sig til at slutte samtalerne, før de endte i heftig ord- skifte — somoftest. Enkelte ganger glemte hun

sig, og mand og kone skiltes i heftighed. Det var helst, naar samtalen kom ind paa penge-spørsmålet. Fru Vangen maatte gjøre nøie regnskap for hvert øre, der blev brukt til mat og klær. Stemte ikke regnskapet i husholdningsboken, fik hun skjend, og støtte hendes mand paa poster, som kunde været sløifet, satte han kryds med sin røde skoleblyant, og det var ikke saa faa slike kryds i fru Vangens bok. Det gjaldt særlig klær og sko til barnene. Hvad der gik over det absolut nødvendige, blev betragtet som luksus, og Jens Vangen vilde, at hans barn skulde opdrages til den samme nøisomhet, som han selv var blit vænnet til som gut for tyve aar siden borte paa den lille gaard i Sogn.

Han hadde ført en stadig kamp med sin hustru Lina om at faa indpodet i hende de samme anskuelser, han hadde tat i arv fra forældrene og besteforældrene. Men Lina var opvokset i byen, i selve den farlige hovedstad, og hadde vanskelig for at tilegne sig hans sparsomhetsprincipper og mørke syn paa tidens forfængelighet.

De overflødige flettebaandspostene blev løst paa den maate, at Vangen resolut tok saksen. Det var netop den sommeren, Karen hadde været saa uheldig at faa dyr i hodet og smittet de andre. Dertil kom den fæle varmen det

samme aar. Fru Vangen hadde følt det som en stor lettelse, og smaapikerne var blit straalende over at være kvit den ekle luggingen.

Det var den gang, de bodde paa landet og hørte til de bedste paa stedet. Hverken Karen eller fru Vangen hadde da tænkt sig muligheten av, at fars skarpe saks skulde bringe slik uhygge ind i familien. — — —

Karen kom ikke, og klokken blev seks og syv og otte, og Vangen og frue blev ængstelige. Der blev sendt bud til et par av Karens nye klassekamerater; men der var ikke spor efter hende.

Fru Vangen fik barnene iseng og gik ind til sin mand, som sat paa kontoret og rettet engelske stilebøker.

«Jeg har en anelse, Jens. Den blir sterkere og sterkere, og jeg kan ikke faa den fra mig.»

«Naa da?»

Vangen saa utaalmodig op. Han var harm over Karens ulydighet. Det saa ut til, at konen skulde faa ret i sin paastand om, at Karen ikke hadde godt av samværet med disse rike barn paa frøken Normanns skole. Han burde kanske nøiet sig med en av de billigere.

«Jeg burde kanskje ha sagt det før; men jeg vilde helst ikke tro det. Men nu er jeg viss paa, barnet har gjemt sig et eller andet sted, fordi hun ikke vilde bli snauklippet. Du saa jo selv, hvor fortvilet hun var.»

«Hm — tøv — naragtighet — forfængelighet,» sa Vangen hidsig.

«Ja, ja; men jeg er nu viss paa, det er av den grund, hun ikke kommer. Hvem vet — uf, nei, jeg vover ikke at tænke tanken ut.»

«Vis, vas, Lina! Dette er bare den rene og skjære uskikkelighet. La os nu se tiden an til klokken halv ni, og er hun da ikke kommet, faar vi gjøre anstalter til at lete. — — Du har set efter paa loftet?»

«Nei, men Karen er saa mørkerød. Jeg tror aldrig, hun vilde finde paa at gaa der op.»

Men da fru Vangen fik se, at nøkkelen til kottet var borte, gik hun sagte op loftstrappen, stanset flere ganger og tænkte sig om, blev staaende stille for at lytte og gik paa taa henover loftet. Nøkkelen stod ikke i døren, men da hun la øret indtil, hørte hun en lyd; netop slik laa Karen, naar hun sov tungt og hadde for varmt overbredselse. Hun pustet og stønnet da som i feber, mens sveden trillet nedover panden. Der kunde ikke være tvil; hun laa og sov herinde, hun var flygtet av rædsel for at bli klippet.

Naragtighet, forfængelighet, sa Vangen. — Ja, han fik bli sint. Men denne gang vilde hun ha sin vilje. Hun var da mor. Barnet skulde faa slippe. De forskræmte, bedende øinene hadde staat for hende i hele eftermiddag.

De fik være glade ikke noget værre var hændt.

— — —

Efter en heftig ordstrid havde hun endelig til sin egen forundring seiret.

«Men det siger jeg dig, Lina: Du kommer til at angre, at du lar hende faa sin vilje. Hvis vi nu tok hende med magt, vilde vi for bestandig ha knækket oprørsaanden i hende.»

Da hadde fru Vangens øine gnistret akkurat som Karens, den gang hun blev kaldt for Tossa, og hun svarte:

«Jeg mener, det er værre at knække livsmotet og livslysten i et menneske jeg, Jens, — det har hændt folk før.»

Og hun hadde sendt ham et blik, som sa mere end ord. — — —

Saa gik hun igjen opover trappen, banket sagte paa døren og ropte:

«Karen — det er mor!»

Hjertet banket voldsomt. Nu skulde det vise sig, om hun hadde tat feil. Vilde barnet aapne sig for hende? Stak sorgen saa dypt, som hun trodde, eller var det bare opsætsighet og egen-sindighet?

«Karen!» ropte hun høiere.

Da kom der et støn — i søvne, saa et til, mer vaakent.

«Karen, det er bare mor; du maa lukke op.»

«Jeg vil ikke være snau, jeg vil ikke, jeg vil

ikke!» ropte hun, og moren hørte, hvordan fortvilelsen og angsten laa bak ordene.

«Nei, du skal faa slippe, bare luk op, — — barnet mit!»

Det var de sidste ord, som fik Karen til at styrte bort til døren. Hun kunde ikke være sint da — —

Men like før hun lukket hende ind, kom det frygtsomt:

«Er far — frygtelig sint — — faar jeg — — ris?»

«Nei, det faar du ikke — —»

Da lukket Karen op. Som en liten forpjusket, ræd fugleunge der i sidste øieblik er reddet fra undergang, la hun sig ind til moren uten at faa sagt et ord, og mor var like faamælt. Hun bare stod og strøk hende varsomt over det glatte, tykke haaret, og den lille skikkelse skalv av tilbaketrængt graat og angst.

Først da hun hadde fundet en kasse at sitte paa, og Karen sat paa fanget med mors arme fast slynget om sig, løsnet tungebaandet, og mor fik vite noget om det, hun hadde gaat og baaret paa fra første dag i skolen.

«Men jeg vil gaa der allikevel skjønner du, — og du skal ikke si det til far — for — for — jeg vil ikke sladre, mor, — og saa har jeg jo Mosse og fru Høyer.»

Men hvad fru Høyer hadde sagt, kunde hun umulig fortælle. Det var saa leit.

Mens Karen sat der med armene slynget om mors hals inde paa det mørke kottet, kom der med ett over hende en følelse, som hun aldrig havde kjendt før. Hun følte sig skamfuld over, at hun hadde sagt saa meget til mor. Det var den lyse morgendag, hun gruet for.

Hvordan vilde hun føle det, hvis mor imorgen blev den samme alvorlige, som hun bestandig hadde været? Vilde det ikke bli rart, at hun hadde sittet paa fanget, og mor hadde været saa glad i hende og tat hende ind til sig og kysset hende? Det kunde hun aldrig huske, mor hadde gjort før. Far likte ikke kyssing, det var usundt, sa han. — —

Nu hadde hun sagt saa meget. Men det om døden hadde hun ikke fortalt og heller ikke, at hun vilde digte. Det var forresten som en drøm altsammen. Hun hadde nok sovet længe efterpaa. — — —

Da de kom ned, var far gaat ut, og Karen og mor stod sammen og saa paa de tre snauklippede pikehoder, som laa paa puterne.

«Han klipper mig vel ikke, mens jeg sover?» kom det ængstelig.

«Du skal aldrig mer bli klippet, Karen,» sa mor haardt og bestemt. Karen saa, hvordan hun knyttet hænderne, som laa paa sengekanten. «Men læg dig nu straks, saa du er iseng,

naar far kommer. Jeg skal heller gi dig litt aftensmat paa sengen.»

— — — —

Karen laa forundret og saa paa mor, som sat ved bordet og gjorde istand en vest for far.

Nu var det igjen mor fra før — med det bestemte, lukkede uttryk om munden og de alvorlige øinene. Men det gjorde ikke noget. Nu visste hun jo saa godt, at et sted inde i mor var der allikevel noget bløtt og mykt og kjærlig; det var bare det, at hun ikke hadde faat øie paa det før idag.

Karen gik med lette, trippende skridt til skolen. Ret som det var, tok hun haanden op til panden og smilte; der var ingen lugg der idag. Hun hadde endelig faat den strøket opover. Det var saavidt, den naadde at komme ind under det sorte fløielsbaand. Enkelte haar stak frem og truet med at falde tilbake til sin gamle plads; men Karen hadde nu i flere dage øvet sig i at trække fløielsbaandet ned til næsen og stryke det langsomt opover igjen, rigtig langsomt, saa det ikke kom over den farlige grænse. Det var heftet sammen nede i nakken under haaret, og Karen syntes hun var rigtig fin, for fløielsbaandet var bredt og hadde silke paa undersiden. Det hadde været hakebaandet fra en gammel kysehat efter bedstemor, og mor hadde skjøtt det og sat en liten sløife over skjøten og sydd i hegte og malje, som skjultes av haaret i nakken.

At panden var hvit og stak underlig av mot ansigt og hals, som var brunstekt, generte

ikke Karen det pluk. Og mor vilde ikke si noget; farven kom nok der ogsaa, tænkte hun, det var jo endda sol og sommer er stund fremover.

Utenfor skoleporten møtte hun Charlotte og Nini. De var i hvite, klare kjoler, hadde hvite strømper og laksko og stod og spiste paa hver sin bundt moreller. Karen nikket og smilte til dem og vilde gaa ind i skolegaarden, da Charlotte stanset hende.

«Hei du! Laan mig lommestørklædet da, Karen. Jeg har griset mig saa til paa fingrene.»

Hun rakte haanden ut og ventet, at Karen straks skulde efterkomme opfordringen.

Karen stod en stund ubesluttsom. Dette kunde jo være en kjæk begyndelse til at bli fine venner med Charlotte i det nye aaret, men — lommestørklædet var ganske rent; det laa fint sammenlagt bak i lommen, mor hadde selv git hende et av sine egne idag, og det var navnet med en nydelig L.

Nei tak, det var for godt for Charlottes røde fingrer.

«Det er ganske rent,» stammet Karen.

«Ha, ha! Ja, tror du kanskje, jeg vil ha et, som du hadde pudset næsen i, du? — Dompap!» lo Charlotte, drog sit eget op og tørret fingrene. «Jeg mente det forresten ikke; jeg vilde bare se, hvor snild du var blit isommer.»

Karen blev rød og gik ind i skolegaarden. Hun hørte, hvordan de lo efter hende. Det sved i øinene, og hun havde vondt for at holde taarerne tilbage — det var saa længe, siden hun havde været ute for Charlottes stiklerier. Hun hadde nok tænkt paa hende av og til paa landet isommer, men forsøkte da at indbilde sig, at det var forbi med ertingen, naar hun kom tilbake til byen.

Hun hadde ikke ment noget vondt med det. Det var bare hendes vane at være slik mot alle nye, hadde Mosse sagt.

Nu hadde hun stelt sig dumt. Charlotte kunde faat det, og saa var de blit venner kanske.

Nei! Karens øine gnistret et øieblik, og hun bet sig i underlæben.

«Vis at du ikke er et fæ,
saa vil ingen av dig le,»

hadde hun lært av Helga isommer. Det var vist sandt det. Men det nyttet jo ikke at være flink heller. Charlotte var jo aller eklest, den dagen, de fik eksamensvidnesbyrdet, og hun var blit to nummer efter Karen. — Fusk naturligvis, hadde hun sagt i forbigaaende; men hvem der hadde fusket, kunde ikke Karen begripe. —

«Goddag, lille ven!»

Aa, det var fru Høyer. Et let slag paa skulderen, et venlig nik og væk var hun; men Karen svælget taarerne, og ansigtet lyste som en

rosenknop, naar solen skinner paa den efter en liten regndusj.

«Gratulerer, Karen!» hørte hun av hver ny lærerinde, som kom og gav lekser, og Karen skjønte, at de fandt hende næsten som de andre — næsten.

Men vent bare, tænkte hun, — om et aar er der ingen forskjel. Da skal jeg ha flette, og da er den brune kjolen blit for trang, og guttestøvlene er utslitte. — — — —

Karens høieste ønske for kommende vinter var at faa et par knapstøvler. En slik herlighet hadde hun aldrig hat paa benene.

Det var en av de første dage i september, at far talte om skotøiet for vinteren. Skoene fra isommer var netop blit halvsaalet, og han ymtet noget om, at de fik holde til vinterstøvlene blev tat i bruk.

«Hvilke mener du?» spurte Karen.

«De prægtige, tykke du hadde ifjor; de bevarte dig saa udmerket fra forkjølelse. Det er bra, de er store nok fremdeles.»

Karen sendte moren et bønlig blik, men enten hun nu ikke vilde forstaa, eller hun vilde være enig med far, saa nikket hun og sa: «Ja, de er sikkert store —»

Aajo! De var nok det. Hun kunde fremdeles bruke to par strømper i dem, akkurat

som ifjor. De vilde bare slutte litt fastere om føtterne.

Men Karen hadde straks bestemt sig til, at de aldrig skulde komme paa hendes ben mere.

Siden hun slap snauingen, hadde hun været ræd for at be mor gaa i forbøn hos far, naar hun vilde ha et præ fremfor de andre søskende.

Naar det gjaldt støvlene, fik hun gaa frem paa en anden maate. Enten maatte de forsvinde sporløst, eller de maatte ødelægges. Men mistanken vilde i begge tilfælder falde paa hende.

Lyve? — Ja, men hun var saa dum, at hun ikke kunde lyve ordentlig endda. Var hun bare saa kjæk som Charlotte! Hun blev ikke rød engang; hun smilte og saa frøken Nilsen freidig op i ansigtet, naar hun løi, mens klassen sat som lamslaat av beundring og forskrækkelse over hendes glimrende frækhet.

Ikke fordi Karen syntes om det. Fy, nei, — det var jo synd, og hver løgn en sa, satte flekker paa sjælen, hadde pastor Flood sagt engang. For Karens indre øie saa Charlottes sjæl temmelig spraglet ut, og hun vilde gjerne holde sin egen ren og hvit. Hun var i det sidste begyndte at tænke paa, om det var mulig for nogen. — Mor løi for far, det hadde hun selv hørt.

Naar far om kvelden spurte hende ut om bar-

nene, svarte mor slik, at far maatte tro, de hadde været nogen engler. De visste ikke, at Karen hadde ligget vaaken, stille som en mus, og hørt paa. Men kanske denslags løgn, som en sa for at glæde andre, ikke satte flekker; de maatte ialfald være saa bleke, at de kunde slites av efterhvert.

Far var heller ikke helt ærlig. Da en av lærerne ved latinskolen en dag var paa visit hos far, sa han: «Nei, se paa Karen, hun er jo helt forvandlet.»

«Naaja, De mener haaret?» Den anden nikket. «Ja, jeg mener hun er saapas gammel nu, at hun kan passe paa et haarbaand,» hadde far svart med et smil. Som om han hadde villet det!

Kunde han ikke heller svart at — at mor hadde bedt for hende, men at han syntes det var fortidlig eller noget lignende? Karen syntes forresten, han blev litt rar, da han svarte, og hun selv blev saa skamfuld over fars svar, at hun skyndte sig ut.

Aanei, det var nok ikke saa let at sige sandt — aldeles sandt bestandig. Kanske Flood ogsaa hadde nogen flekker — nogen bleke, smaa? Nei, han var jo prest, og de, som læser i Bibelen, kunde da umulig lyve.

— — — —

En dag Karen gik hjem fra skolen, fik hun

pludselig en idé, mens hun stod utenfor en modeforretning og beundret de elegante høst-hatter, som stod utstillet i vinduet. Hun hadde aftenen i forveien læst en annonce efter viserpике til en modeforretning. Her var det. Tænk om hun kunde faa den pladsen; det maatte da være moro at gaa til de fine damer med slike nydelige hatter. Saa kunde hun tjene penger og faa sig et par knapstøvler, kanske en hat ogsaa istedetfor den blaa matrosluen. — — —

Et øieblik efter stod Karen i butikken, nei! for den første dame hun saa og sa, at hun vilde gjerne være viserpике. «Vent et øieblik,» sa damen kort og hentet chefen.

Karen blev forskrækket. Hun hadde aldrig tænkt sig, at en mand kunde ha slik butik. Saa blev der en eksamination paa kryds og tvers. Heldigvis spurte han ikke, hvad hendes far var, og Karen tidde klogelig stille. Hun hadde en anelse om, at ikke dette rigtig var som det skulde.

«Og du er sterk?»

«Ja, jeg kan næsten løfte en stol i strak —»
Chefen lo.

«Naa ja, ja, ja, — det klarer sig med mindre. Se her, kan du bære en slik æske i hver haand?»

Karen slængte skolevæsken fra sig paa gulvet og løftet to lyserøde æsker høit over hodet med et straalende smil.

«Det er bra. Men hvor meget har du tænkt i løn, — du kan bare komme om eftermiddagen? Har du hat slik plads før?» Karen rystet paa hodet. «Vi siger fem kroner uken da. Er du fornøiet med det?»

Karen slok hænderne sammen og ropte: «Fem kroner! Gid, saa mange penger!»

Da lo baade chefen og damerne. Den nye viserpiken var saa ulik alle de andre, de hadde hat.

«Men tænker du ikke paa støvlene da, jenta mi? Du faar traske temmelig — —»

«Det er jo netop, fordi jeg trenger nye støvler, skjønner De.»

«Javel, javel, jeg skjønner det, ja.» — — —

Karen gik straalende hjemover, men eftersom hun nærmet sig hjemmet, fik ansigtet et mere og mere betænkelig uttryk.

Vilde far og mor like det? De vilde vel komme med mange indvendinger. Først at hun ikke hadde tid for leksernes skyld. Men dertil skulde hun svare, at hun kunde ta bøkene med og sitte og læse paa systuen, mens hun ventet paa hattene — — indimellem vilde hun lære, — kanskje hun selv engang kunde bli en slik fin modedame; det vilde være storartet. Tænk, pynte baade mors og de andres hatter — for ingen ting naturligvis, og vælge en færdig pyntet fra vinduet til sig selv. — Men saa var det

det, at de vilde si, hun trængte at være ute. Pyt, hun kom jo til at gaa næsten bestandig — meget morsommere end at leke. Er du viss paa det, sa far og saa beundrende paa hende, og da vilde hun gjøre sig rigtig kjæk og si, at hun glædet sig til at tjene penger.

Men hvis han nu spurte, hvad pengene skulde brukes til, og om han vilde sætte dem i banken? — Ja, det vilde han sikkert. Han hadde det med at spare skrækkelig, far. Hun hørte engang mor sa: «Uf, denne sparingen, Jens; den tar snart livet av mig!» — Naturligvis vilde far sætte alle femkronerne i en sparebank, — og saa hadde hun ingenting igjen for al flyingen. — —

Da hun var kommet saa langt i sine betragtninger, stod hun ved gatedøren. Hvad skulde hun gjøre? Det var mandag idag, og hun skulde begynde i pladsen klokken tre. Hun maatte springe like efter middagen, og hun kunde ikke komme hjem før syv eller otte hadde Schrøder sagt. — Paa tilbakeveien, naar æskerne eller pakkerne var leveret, kunde hun kanskje av og til gaa hjemom; men da vilde vel mor bede hende om noget, og hun maatte skynde sig. Der var mange, som skulde ha nye hatter fra Schrøders modeforretning.

Hun vilde si, at hun skulde læse lekserne hos Mosse idag. Hun fik finde paa noget nyt hver

dag. For nu var hun klar over, at det gik ikke an at fortælle det hjemme. Det var det samme som: Farvel knapstøvler! Og paa med de hæslelige krokestøvlene efter Johan Petter.

Heldigvis stod middagsmaten færdig, og far var kommet. Det var lapskaus og saftsuppe, og Karen brukte ikke lang tid for at bli mæt. Mors bemerkning om at det ikke var pent at sluke maten saa fort i sig, var i høi grad velkommen.

«Jeg skulde være hos Mosse klokken tre, faar jeg lov at gaa fra bordet?»

Baade mor og far la merke til, at hun var blek, da hun sa det, og Vangen tænkte straks, at hun ikke hadde godt av den lange skoletid. Der var kommet noget nervøst over Karen i det sidste.

«Hvem er den Mosse datter av?»

«Hendes far er urmaker; han har butik paa torvet.»

«Naa — —» Kan til nød passere, tænkte Vangen, men sa høit: «Er du aldrig sammen med datter av konsul Augensen?»

Da blev Karen sprutrød, og Johan Petter lo.

«Se paa Karen!»

Men et vredt blik fra faren stanset ham.

«Nei — vi — er — ikke veninder,» stammet Karen og saa bort paa moren. Men mor viste

ikke med en mine, at hun husket Charlotte Augsensens navn. — — —

«Jeg vilde ønske, Karen fandt veninder fra de dannede hjem,» sa Vangen, da Karen var gaat.

«Karen ser mer paa hjertelaget end paa den ydre glans,» sa fru Vangen i saa skarp tone, at adjunkten studset.

«Det behøver da ikke at mangle hjertelag, fordi om der er dannelse,» sa Vangen irritert.

«Nei, nei, — men jeg tror ikke, Karen lar sig blænde av finheten, hvis ikke der er et godt hjerte bakom.»

«Det er ikke min mening heller; jeg mener bare, hun kunde vælge en veninde litt høiere op. En urmaker er nu ikke andet end haandverker —»

«Var ikke bedstefar garver?» faldt Johan Petter ind med sin pudsige stemmeskiftningsrøst.

Moren nikket, men Vangen reiste sig raskt, sa tak for maten og forsvandt inde paa kontoret.

«Far er lidderlig snobbet nogen ganger,» mumlet gutten; «akkurat som vi er noget fine!» Og han saa sig om i den enkle, men ordentlige spisestue.

«Jeg kunde godt faa være sammen med Odd Augsen, jeg; men han har noget andet til

værelse end vors, forresten liker jeg'n ikke; han er ordenlig skidtvtiglig.»

— — — —

Et kvarter over syv kom Karen hjem, sulten som en skrub, og gik like ut paa kjøkkenet og bad piken om et stykke smørbrød.

«Bevare mig vel, er du i besøk uten at faa mat, du da?»

«Har du ikke spist hos Mosse?» spurte moren. Karen rystet paa hodet.

«Jeg maatte hjem for at lære lekserne.»

«Var det ikke meningen, dere skulde læse sammen?»

«Jo — men — vi glemte det. Vi har været ute hele tiden.»

«Det gaar ikke an oftere. Herefter maa du først lære lekserne — og saa gaa til Mosse,» sa mor bestemt.

«Jamen da —»

«Hvad da?»

«Da kommer jeg forsent,» stammet hun. Baade moren og piken lo. «Jeg skal ta bøkerne med imorgen,» forsikret Karen; men fru Vangen blev med sit: først lekserne, saa ut.

— — — Næste dag var Karen i en vanskelig stilling. Hele formiddagen hadde hun forgjæves spekulert paa, hvordan hun skulde komme avsted klokken tre.

Da hun kom utenfor modeforretningen, gik

hun resolut ind og spurte, om hun ikke kunde begynde fire istedetfor tre.

Chefen satte store øine.

«Jeg skal først gjøre lekserne, siger mor.»

«Du har da vel ikke værre lekser, end du klarer dem efter klokken syv?»

Karen blev rød. Uf, at det var saa meget kluss med at lyve!

«Hvad har du for noget viktig idag for eksempel?»

«Tysk stil, historie og botanik,» sa Karen kjapt.

«Tysk? I alverdens rike, gaar du ikke paa folkeskolen?»

«Neida — paa frøken Normanns,» svarte Karen med selvfølelse.

«Du har friplads da vel?»

Denne gang visste hun, hvad friplads var, men svarte ikke, saa bare ut av vinduet. Kanskje den tysken hjelper, tænkte hun.

«Ja, ja; men saa faar du bli over da, forstaar du, og ta den timen igjen om aftenen.»

Karen nikket ivrig. Det skulde hun nok klare; hun fik si, hun hadde spist hos Mosse. Det var ikke farlig, om hun la sig sulten. Heretter kunde hun bede om mere skolemat, saa kunde hun spise den om eftermiddagen. — —

Anden dag gik det efter programmet til sidste akt. Mor kom bare med den indvending,

at nu fik det være slut foreløbig med den reningen til Mosse. De vilde bli lei hende.

«Neida, — Mosse er alene, vet du, og hendes mor er saa glad, for jeg kommer,» sa Karen i mørke, der hun laa i sengen.

Like efter boret hun ansigtet dypt ned i putten og kjendte, hvordan hjertet hamret. Tænk om Gud lot hende dø nu, hun hadde løiet. Da kom hun nok ikke til at se Gud; for hun var ikke ren i hjertet. — Hun hadde løiet fire ganger idag og tre igaar. «Salige er de rene av hjertet, ti de skal se Gud,» hadde de nylig hat i lekse, og det var da Flood talte om flekkene paa sjælen.

Men naar han saa, at det var for at tjene penger — for at faa ordentlige støvler som de andre, — tro om det blev regnet saa nøie da?

For det var ikke bare moro at være viserpике; naturligvis var det moro. Hver gang hun ringte paa en ny entrêdør, stod hun spændt og spekulererte paa, hvordan der saa ut, — om fruén eller piken lukket op, om døren blev slaat igjen like for næsen, eller om de sa værсаagod, kom ind, — og der blev stukket en ti-øring eller et eple i haanden hendes. Naar æsken ikke fulgte med hatten, hadde hun det hyggeligst. Da fik hun gjerne sitte et par minutter, og hvis piken skulde hente fruén, blev det en god hvil. Skulde hatten betales, blev den først prøvet

foran speilet, og var fruén eller frøkenen rigtig fornøiet og fandt sig selv overraskende pen, vanket der til og med fem og tyve øre.

Alt ialt hadde hun faat fem og otti øre paa disse to dage. Men træt blev hun — fra knæet og opover kjendtes det som tandverk, og armene vilde endelig bakom hodet, naar hun hadde lagt sig. De var ikke vant til den nye stilling: at staa ut i vinkel fra kroppen for at gi plads til en diger, firkantet, grøn eller lyserød æske.

— — — —

«Sover du, Karen?»

«Nei.»

«Du har penger i lommen! Hvem har git dig penger?»

«Aa — ja — det er sandt,» Karen satte sig op i sengen og lo nervøst — — «Jo, jeg gik — vi gik nogen erender, skjønner du, og saa fik vi — det er baade for igaar og idag —»

«Gik dere erender for butikken?»

«Ja da —» Karen grep mors tanke med begjærighet, — «vi vi var likesom viserpiker.»

«Saa —» mors tone var mut. «Han holder ikke gut altsaa.»

«Nei, det gjør han vist ikke. — Det er bare moro at gaa saanne erender.»

«Jeg liker det slet ikke, Karen. Du har virkelig andet at bestille.»

«Men jeg lærer jo lekserne, før jeg gaar. Og tænk at tjene da, mor! Nu kan jeg kjøpe krumkam, — faar jeg lov, mor?»

«Far liker det ikke, vet du. — Nei, skal du absolut kjøpe noget, faar det heller bli et pent silkebaand til søndags. Ja, det kan vi snakke om siden. Men jeg er viss paa, far ikke vil like, at du er viserpике hos en urmaker.» — —

Karen sat og stirret frem for sig uten at se. Hun bare tænkte: End om hun nu straks sa det til mor — sa alt, saa vilde det bli meget lettere. Naar mor hørte om de fem kroner, maatte hun vel bli glad? Hun behøvde jo bare være to uker, saa hadde hun mer end nok. Et par knapstøvler kostet ikke mer end otte kroner. Resten kunde hun bruke til hat.

«Det er mange paa min alder, som er viserpике,» forsøkte hun litt efter.

«Saa? Men ingen av dem gaar paa frøken Normanns skole, antar jeg.»

Det hadde Karen ikke tænkt paa. Gjorde det nogen forskjel? Hun la sig tilbake i sengen, og tankerne fik en ny retning. Nei, hun kunde ikke komme paa en eneste, som selv behøvde tjene penger til et par nye støvler. Nei, ikke en. Og endda hadde hun været i flere hjem, som slet ikke hadde det saa svært fint.

«Er vi fattige, mor?» kom det en stund efter.

«Naa maa du sove, Karen. — Nei, det er vi ikke.»

«Rike da?»

«Ikke det heller,» sa fru Vangen kort.

«Hvem er rik, mor?»

«Nei, Karen — nu vil jeg ikke svare dig mere; nu trenger du at sove. Hysj, der kommer far.»

«Men far sætter jo penger i banken; jeg var engang —»

Da kom Vangen, og Karen maatte fortsætte i tankerne. Det var aldeles sikkert, at far hadde en bankbok. Derfor snakket han kanskje stadig om at spare og fortalte mange underlige ting om, hvordan han hadde det som gut. Om alt det han maatte undvære, og al den rare maten han fik. Ingen sørget derfor over, at bedsteforældrene paa den kant døde længe før barnebarnene blev født til verden; det hadde blit en tvilsom fornøielse at komme til fars barndomshjem. Men mors mor maatte gjerne ha levet. Hun var alltid saa snild og blid; hun hjalp dem med at sy dukketøi og vilde gjerne ha barnebarnene pene.

Far hadde været sint, den gangen bedstemor hadde staset de fire smaapiker til med hvite kjoler paa en julaften, endda hun selv hadde spendert kulørte silkebaand rundt livet. Hvite kjoler i tyve graders kulde, hvad er det for

nonsens? hørte Karen far si inde i soveværelset.

«Ute ja; men her inde har vi tyve graders varme,» sa mor lavt. — «Ødelæg nu ikke aftenen for barna ved at ta den stakkars glæden fra dem. Du burde forresten tænke paa mor ogsaa, hun har gjort det i bedste mening.»

Ja, mormor var snild og — pen. Strimlene i halsen og for ærmerne var alltid snehvite, og hænderne var saa fine og gjennemsigtige, og der stod gjerne en yndig duft av viol om hende.

Karen hadde ofte hørt hende snakke med mor om at vække skjønhetsansen. Hun laa og tygget paa det ordet. Nu kom der saa mange ting frem i bevisstheten, som hun før ikke hadde tænkt over.

Skjønhetsansen — den manglet far altsaa; han tænkte bare paa at faa alt billig — at faa det solid, saa det kunde vare i mange aar, og ha alting sundt, selv om det var stygt — slik som dette med haaret.

Og mor? Hadde hun skjønhetsans? Mor gik aldrig med fine klær som andre fruer; blonder og silkebaand og fjær brydde hun sig ikke om. Eller var det, fordi far ikke likte slikt nonsens heller? Hadde mor kanskje ikke faat lov til at pleie sin skjønhetsans? — —

«Sover barna?» hørte hun far si; han sat med

avisen, og mor lappet — naturligvis. Mor lappet hver dag.

«Det gjør de sikkert — —»

«Jeg møtte frøken Normann idag — hm. Hun var fornøiet med Karen. Der er enstemmig ros over hendes fremgang; men hun ymtet noget om hendes kantede væsen, — hun var svært tilbakeholden og forsagt lot det til.»

«Karen forsagt!» utbrøt fru Vangen.

«Ja, det var merkelig. Hun har det bedste snakketøi av alle seks, naar hun vil. — Men ellers hadde hun ingen ting at si paa opførselen.»

«Ja, det var jo bra at høre.»

«Du var jo ræd, skolen hadde daarlig indflydelse paa hende.»

«Jeg?»

«Ja.»

«Men jeg ser litt anderledes paa det nu, Jens, vi er kommet ind i byforholdene. Jeg mener, vi faar tænke litt paa hendes ydre. Kanske det er det, som gjør hende forsagt, at hun ser, alle de andre er meget finere klædd — — og jeg har tænkt meget paa disse krokestøvlene.»

Karen reiste sig op inde i soveværelset og holdt ørene stive.

«Ja er ikke de gode nok?»

«Gode jo; men det er jo guttestøvler. Jeg vilde ikke gaat med dem i min barndom.»

«Og du mener, at fordi om du hadde en ufornuftig og ødsel anlagt mor, saa skal vore barn opdrages paa samme maate?»

«Du vil da ikke si, det er ødselhet at gi barnet et par almindelige pikestøvler — som alle de andre.»

Aa, hvor mors stemme var underlig kold!

«De andre! Ja, der har vi det,» tok Vangen i og gik frem og tilbake paa gulvet. «Der skapes ikke karakterer efter den opskrift, Lina. Vi maa vænne barna av med at skulle efterligne disse andre. De skal lære sig til at være selvstændige, saa de kan klæde sig, som de evner uten at ta hensyn til Per og Paal.»

Fru Vangens kinder brændte, og farven var kommet helt til øreflippene; men hun betvang sig og sa rolig og bestemt:

«Vi evner at kjøpe et par pikestøvler til Karen.»

Vangen stanset foran hende og gjentok: «Vi evner —» i en spottende tone.

Mor svarte ikke noget, og et minut efter hørte Karen, at far gik ut. Da reiste hun sig lydløst i sengen og kikket ind i stuen. Hun gned sig i øinene og kunde ikke tro, hun saa riktig. Mor graat! — Mor!

Sytøiet var glid ned paa gulvet, og hun sat med albuen støttet paa bordet og ansigtet gjemt i lommelørklædet og hikstet.

Var det derfor, far gik saa fort ut? Eller var taarerne kommet efterpaa?

Karen sat længe stille og bare stirret ind i stuen. Først da hun begyndte at fryse, der hun sat i det tynde natlinnet, puttet hun sig under teppet. En knugende følelse hadde lagt sig over sindet og lammet alle hendes tanker. Hun følte det, som om den faste grund, hun hittil hadde staaet paa, litt efter litt begyndte at gli og gli, og hun drev omkring paa et oprørt hav i belgmørke alene — ganske alene.

Hun var paa nippet til at sove, da hun hørte, mor dra et tungt suk og hviske: «Aa, Herre Gud!»

Da husket Karen, at hun hadde glemt at be Fadervor — — —

Det hjalp; det blev litt lysere indi hende; hun hadde fundet et hvilested for tankerne. —

— — Du som er i himmelen — indenfor alle de blinkende stjerner, der hvor alt er lyst og vakkert, hvor der er porter av perler og gater av guld, og hvor engler flyver om med langt, flagrende haar over de skinnende, hvite, vakre klær. Aa, hvor deilig at komme dit — slippe tykke krokestøvler, slippe at dra paa tunge, store æsker opover mange trapper, — og ingen sorte flekker fordi hun hadde løiet.

Kanske mor ogsaa ønsket sig dit?

Der kom pludselig over hende en trang til at

vise mor, hvor glad hun var i hende — bare hun turde.

«Mor?»

«Sover du ikke?»

«Jo, men jeg vaaknet netop. Hvor mange er klokken?»

«Klokken er halv ti.»

Aa, nu hadde hun løiet igjen!

«Hvor er far?»

«Paa kontoret.»

«Godnat, mor!»

«Godnat, barnet mit!»

Det var anden gang hun hadde kaldt hende saa. — Aa, om hun vilde komme ind! Hun vilde si, hvor glad hun var i hende, vilde lægge armene om hendes hals og klemme hende fast ind til sig og takke, for hun vilde gi hende pikestøvler. Det var i grunden ikke saa forfærdelig at tænke paa nu, mor ogsaa syntes de var stygge.

Men mor kom ikke.

Karen hørte hende spole og snart efter duret symaskinen iver over alle sømmene, mor hadde traaklet sammen.

Da drog Karen et par lange, tunge suk, og taarerne silret sagte ned over kindene.

Med begge armene slynget omkring hodeputen sovnet hun omsider ind.

— — Da fru Vangen klokken elleve gik ind

i barneværelset med det færdiglappede tøj, fik hun se et par taarer paa Karens kinder.

«Stakkar, hun sørger over guttestøvlene,» mumlet hun og bredde dynen godt over hende.

Ja, ja, — det fik staa sin prøve. Karen sa vel ifra, blev det altfor vondt paa skolen. — —

Næste formiddag gik fru Vangen tilfældigvis forbi urmaker Strøm. Hun drog uret op for at rette det efter Strøms store talskive i vinduet og kom da med ett til at huske paa Karen. Det var bedst at sætte en stopper for dette straks. Hun skulde ikke bli vænnet til at faa betaling for hver liten tjeneste, hun gjorde. Det passet igrunden saa godt at gaa indom med uret — det gik saa ustøtt — og la nogen ord falde om Karen og Mosse.

— — Da fru Vangen ti minutter senere gik hjemover, var der et bekymret uttryk i hendes ansigt. Slik likefrem, overlagt løgn hadde hun aldrig grepet Karen i. Hvad gik der av barnet? Hun hadde da vel aldrig stjaalet pengene.

Jo mere hun tænkte over Karens opførsel om aftenen, jo underligere forekom dette hende.

Løgner — tyv — nei, hvor bar dette hen! Gudskelov at hun hadde været forsiktig, da hun snakket med Strøm.

«Mosse er saa snild mot Karen. De har det vistnok morsomt sammen.»

«Ja, Mosse har godt av Karens selskap,» svarte Strøm; «hun er litt veik, Mosse, og har ikke den energi som Deres datter, — men nu er det rigtig længe siden, vi saa hende hos os.»

«Var hun ikke hos Mosse igaar?»

«Nei.»

«Saa? Det var vist deres mening at læse sammen igaar eftermiddag.»

«Naa ja, — jeg misforstod hende kanske.»

Heldigvis kom der nye kunder i samme øieblik, og fru Vangen sa farvel og gik.

— — — —

Et par timer senere kom Karen samme vei. Hun stanset ogsaa op foran Strøms butik — for at beundre alle de nydelige ur og kjeder, som hang i vinduet.

Der laa ikke glans over Karens ansigt idag. Øinene hadde et mat uttryk, og smilet var langt borte.

Hele formiddagen hadde hun været optat av dette ene: Jeg har løiet for mor — og ikke bare en gang, men om og om igjen hadde hun sagt usandhet.

Det hadde været en sjelden skoledag ellers. Charlotte var kommet bort til hende for at sammenligne regnestykkerne og hadde rettet et par feil i sine. En i øverste hadde bedt hende om at laane et pennekjær, og fru Høyer var endda hyggeligere end ellers. Karen hadde

sunget alene en næsten ny sang med flere vanskelige punkteringer og faat ros for sin nøiagtighet.

Alt i alt en hyggelig dag hvis ikke denne gnagingen hadde været der.

Eftersom hun nærmet sig hjemmet, gik hun tyngre og langsommere. Det kjendtes, som der hang blylodder om benene og hele kroppen var lamslaat. Dertil kom det vanskelige spørmaal om, hvordan hun skulde klare eftermiddagens arbeide.

Tanken paa en ny løgn fik hjertet til at banke av skræk. Karen følte løgnen som en vældig lavine, der truet med at knuse hende og dra hende med ned i et uhyggelig mørkt dyp, hvorfra hun aldrig mere kunde komme til lyset igjen.

Bare nu mor vilde la være at spørre de fire dage, som var igjen, saa var fem kroner tjent. Kanske hun fik saapas av damerne, at det ikke blev nødvendig at gaa næste uke.

— Seks kroner og fem og tredive øre! — Det manglet en krone og fem og seksti øre regnet Karen i hodet. Lørdag vilde hun si op og gjemme pengene nedi strømperne hver eneste dag og nat, helt til det blev saa koldt, at far drog ned fra kottet de fæle krokestøvler. Da vilde hun ta pengene frem og si: Se her! Jeg kan kjøpe støvler selv! — Og far og mor vilde

se forskrækket ut og spørge, hvor hun hadde faat dem fra, og da — da skulde alt fortællles og saa — saa skulde hun aldrig, aldrig lyve mere. — — —

Var det bare en indbildning, at mor saa saa rart paa hende, undersøkende, spørgende?

Karen læste lekserne efter middag og la netop bøkene i væsken, da mor spurte, om hun skulde til Mosse idag ogsaa.

Karen blev rød og vendte ryggen til, da hun svarte: «Jeg vet ikke — — hvis hun er hjemme saa.»

Johan Petter kom idet samme ind og bad moren sy en knap i jakken. Mens dette stod paa, forsøkte Karen at liste sig væk, men løp like i armene paa selve Mosse, som var kommet kjøkkenveien for at faa Karen med sig ut.

«Jeg gaar med Mosse, mor!»

«Javel!»

Fru Vangen stod igjen med en bekymret mine. Johan Petters bemerkning om, hvad de derre jentungerne drev paa med om dagen, — Karen var jo aldrig hjemme mere — gjorde hende endda mere urolig tilsinds. Hun fik la det gaa et par dage til. Kom hun da ikke av sig selv og fortalte noget, fik hun ta hende alvorlig fat. Denne stadige farveskiftingen kunde ikke betyde noget godt.

Karen gik med Mosse og spekulerte sig næ-

sten grøn paa, hvordan hun skulde komme fra hende og bort til Schrøders butik. Hun tænkte ut den ene skrone efter den anden, men like dumt og utrolig fandt hun alt. Visste hun bare, om Mosse var tæt, saa hun kunde indvie hende i hemmeligheten. Hun fik si, at pengene kunde brukes til julepresenter. Men da vilde vel Mosse være med og dele.

«Kom saa gaar vi ind til far og faar nogen penger til epler,» sa Mosse.

«Gaa alene, jeg skal staa her og vente,» sa Karen. Men ikke før var døren lukket efter hende, saa satte hun paa sprang bortover mot Schrøders butik og naadde saavidt bort til klokken fire.

«Idag kunde vi gjerne trænge to, vi har en masse hatter, som skal avsted,» hørte hun en av damerne si.

Tenk om Mosse var blit med.

Da Karen litt efter vandret opover Storgaten med en pose i den ene haand og en æske i den anden, støtte hun pludselig paa Charlotte ved et gatehjørne.

«Du store kineser! Skal du ha ny hat, Karen?»

«Ikke jeg, men —»

«Den er vel til din mor den i æsken. Aa, la mig se da, Karen,» tigget hun og gjorde sig smørblid.

«Nei, jeg tør ikke. Hyssingen er saa godt bundet om; men du kan faa kikke nedi denne posen.»

Charlotte drog den ene ut.

«Bevares, kjærringhat den ogsaa jo! Skal din bedstemor ha denne da?»

Karen svarte ikke. Det var storartet, at Charlotte opfattet det slik.

«Faa se din da!»

«Der er ingen til mig. Jeg faar siden,» sa Karen.

«Da maa jeg si, du er mer end snild, som drasser paa andres hatter.» — Hun gik allerede et par skridt fra hende. Men saa fik hun pludselig en tanke: «Du bærer vel ikke for en forretning vel? Hvad?» Og hun skoggerlo, saa Karen blev sprutrød.

«Aanei, jeg har da andet at gjøre,» svarte Karen og gik videre.

«Men det kunde godt ligne dig, ser du!» ropte Charlotte efter hende. Litt ekkelt sa hun det; men hun var ikke saa spotsk, som hun kunde være, og Karen trøstet sig med, at hun hadde imponert hende vældig med de tre fine hattene. — — —

Men næste dag fik Karen føle, at hun hadde tat feil. I frøken Bloms tysktid, like efter at Karen hadde oversat det tyske læsestykke, ropte Charlotte:

«Frøken! Karen har plads!»

«Javist har hun det. Hvad mener du forresten?»

Frøken Blom var ikke av de lærerinder, som brydde sig om uvedkommende konversation i timerne. Hun sværmet ikke for fortrolighet mellem kateteret og bænkerne. Men — nu stod der en deilig, duftende, hørød nellikkbuket i et vandglas borte i vinduet — fra Charlotte. Hun fik feie hende av litt forsigtig.

— «Hun bærer hatter for modehandler Schrøder! Er det ikke storartet, frøken? Tænk hun er alt begyndt at tjene penger!» Og saa kom en liten trillende latter, mens alle snudde sig og saa paa Karen.

Frøken Blom visste ikke i farten, hvorledes hun skulde klare den vanskelige situation. Charlotte med nellikene paa den ene side og Karens blussende, skyldbевisste ansigt paa den anden.

«Du tar sikkert feil, Charlotte. Karen har nok gjort en eller anden en tjeneste, ikke sandt, Karen?»

Karen nikket og saa frøken Blom op i ansigtet. Hun fattet ikke selv, hvor hun fik mod fra; men etterpaa svandt rødmen litt efter litt, og frøken Blom fortsatte undervisningen, som om intet var hændt.

Men Carlote sat og rablet paa baksiden av

en kladdebok. Den gik snart fra pult til pult, og da timen var slut, visste alle, at Karen Vangen virkelig var viserpике hos Schröder. Hun hadde dagen før været hos Charlottes tante — fru advokat Brandt — og tat imot fem og tyve øre ute i gangen. Charlotte hadde set hende fra vinduet, da hun sprang nedover bakken, og tante Birgitte var blit forfærdet, at den-slags fik indpas ved byens fineste skole.

I frikvarteret fløi nyheten over hele skole-gaarden.

Karen følte noget bittert og hatsk vokse op indi sig, og den sedvanlige forknythet blev puffet væk, da hun saa Charlotte vimse omkring.

Hun kjendte ikke sig selv igjen. Den virkelige Karen maatte være igjen hjemme, eller var det kanskje slik hun skulde være for at ligne de andre? Blaase i alt og alle og sætte op en vigtig mine — ikke saa græsselig nøie med at si sandheten. — — Flekkene ja. — Men naar det var saa vanskelig, naar alting var imot hende og — og — og de krokestøvlene stod der og truet hende! Bare hun slap at ha dem paa skulde alt bli anderledes.

Mosse hadde spurt, straks de møttes imorges, hvorfor hun var gaat igaar.

«Du blev saa længe, jeg trodde ikke, du vilde ha mig med,» svarte Karen. Hun var ikke en-

gang blit rød, da hun sa det, men hadde halvveis beundret sig selv. Men det kjendtes saa underlig i hjertet, likesom noget klemte det, og blodet sivet ut, og saa blev hun svimmel og kold i hodet, og det kilte i ganen.

Mosse var forresten like blid, og hun lot ikke til at huske paa Charlottes beskyldninger. Men Karen var hele tiden paa vakt. Hun hadde bestemt sig til at si: Jeg svarer ikke paa et saa dumt spørsmaal, — hvad der end blev sagt til hende.

Men hun fik ikke bruk for sit færdiglavede svar. Den uhørte nyhet hadde ikke gjort større virkning. Sindene var for meget optat av baller og danseskoler til at denne rare Karen Vangens affærer kunde fængsle dem.

Og Karen pustet lettet, da skoleporten slog igjen efter hende, og hun slap at føre flere løgne paa sin samvittighet.

Tre dage igjen, saa var hun fri. —Bare mor vilde la hende være ifred idag. — — —

«Dere kan spise straks. Far og mor er i begravelse idag og kommer ikke hjem før sent ikveld.»

Karen holdt paa at omfavne Helga, saa lykkelig blev hun, men behersket sig itide for at ikke nogen fare skulde true fra den kant.

Og eftermiddagen forløp uten uheld helt til hun sidste gang skulde ut med sine hatter.

«Se her, Karen, — denne æsken maa du først levere fra dig — — det er til fru Høyer paa Rutli. Vet du, hvor det er?»

Karen blev het og kold paa engang. Noget slikt hadde hun ikke beregnet.

«Jo — ja — jo jeg har været der. Det er ovenfor kirken.»

«Ja, og du skal ha regning med; hun vilde helst betale straks. Her har du en krone og femti øre i vekslepenger; hatten koster tretten kroner og femti øre. Du kan gaa ind bakveien, hvis det er stængt, naar du kommer tilbage; men skynd dig litt. Fru Høyer venter paa hatten.» — —

Karen stod fortumlet ute paa gaten. Der maatte hende noget: Jordskjælv, brand, dommedag, — bare hun slap at gaa netop dit.

Hadde det ikke været de pengene, kunde hun faat en gut til at gaa ind med æsken — og si at fru Høyer ikke var hjemme.

Det blev altsaa en løgn til; men det blev jo det samme for Schrøder, om han fik pengene en anden dag — hvis da ikke hun blev sendt avsted med regningen. Uf, nei, — det blev like galt, hvordan hun end stelte sig.

— — — «Rutli» stod der med sorte bokstaver paa platen ved haveporten.

Pludselig lysnet det i Karens ansigt. Naar hun gik kjøkkenveien, behøvde hun ikke træffe

andre end piken. Fru Høyer sat naturligvis inde i stuen og spilte eller broderte.

«Værsaagod!» svartes der paa Karens banking. Benene vilde knapt bære hende, — saa den stemme lignet fru Høyers! Men Karen kunde ikke for alvor tro, at fru Høyer nogensinde opholdt sig i kjøkkenet.

Æsken kom foran og Karen efter. — —

Der stod hun ansigt til ansigt med hende, som var solskinnets og den hemmelige glæde i hendes skoletilværelse.

Paa bænken laa et vældig græskar, og i fru Høyers haand blinket en skarp brødkniv.

«Kommer du med hatten? Det var en overraskelse, Karen. Er du alene?»

Karen bare nikket. Det gik rundt for hende. Hun saa som i en taake et nydelig litet kjøkken med lyseblaa vægger, hvitt tak og hvite dører og skinnende kobber paa en blankpudset komfyr, hvorfra der strømmet ut en syrlig sterk duft, som sved i øinene.

Fru Høyer la kniven fra sig og tørret hænderne. Saa løsnet hun hyssingen om æsken og tok den dyrebare hat op.

«Se den du, den var ikke saa gal. — Men sæt dig, lille Karen; du maa være træt, som har gaat den lange vei.»

Karen lot sig dumpe ned paa vedkassen like ved døren. De bare, røde hænder holdt kramp-

agtig paa de to hvite poser. Skoene var sølete og hadde sat flekker paa det brune linoleumsgulv, og nu husket hun pludselig paa at lommelærklædet laa i skolevæsken. Overgangen fra den kjølige septemberluft til det varme, koselige kjøkken bragte næsen til at dryppe, og Karen strøk raskt armen henunder et øieblik fru Høyer snudde ryggen til og saa sig i speilet.

Saa vendte hun sig mot Karen med hatten paa hodet.

«Er den pen? Klær den mit gamle koneansigt, hvad?»

«Nydelig,» sa Karen lavt og saa beundrende paa den store, matblaa fløielshat, pyntet med sorte fjær. Den var som skapt til fru Høyers lyse, fine ansigt og det krusete, blekblonde haar.

«Hvad har du i de poserne?»

«To hatter som skal til —»

«Naa, ja vel, — du er s a a flink du, Karen. Det kan jeg godt like. Hør nu her, min lille ven: Spring nu avsted og bli kvit de hattene og kom saa tilbake til mig, vil du det?»

Karen fattet ingen ting, stod bare og maapte. Da fik fru Høyer se regningen.

«Javel, — du skal ha penger med; det er riktig, jeg bad om det, ja. — Femten kroner? Hvad, — ikke mere end tretten kroner og femti

øre? Ja, da skal du selv ha resten. — Jeg tænker, du springer ned med pengene med engang, saa er du fri — var ikke det bedst? Gaa saa hjem og si, at du er buden til mig. Du faar nok lov? Og saa kommer du rigtig snart tilbage. Jeg er nemlig alene ikveld og er svært glad over at faa selskap. Kanske vi kunde synge litt sammen?»

Hun nikket og smilte til den forbausede Karen og gav hende et par venskabelige dunk i ryggen, da hun gik.

Først da Karen stod utenfor haveporten med seksten kroner og femti øre i lommen, vaaknet hun av drømmen, saa sig et par ganger tilbake og smilte. Saa satte hun paa sprang nedover bakkerne mot byen. — — —

Fru Høyer hadde den vane at smaasnakke med sig selv, naar hun som iaften var alene, og tankerne var beskjøftiget med noget som interesserte hende sterkt.

Piken var i hui og hast blit kaldt hjem til morens dødsleie, og fru Høyer gik omkring i sit eget kjøkken og fornøiet sig med det uvante arbeide, mens hun tænkte høit.

«Der kan bli et prægtig litet menneske av hende, men der er kanskje en del uryddige ting, som maa bort først. Ja, ja, — jeg vil undersøke terrænget. — — Kunde jeg bare faa det lille ansigtet en smule lysere, faa bort dette

grublende, indadvendte uttryk, vilde det alene være en opgave.» — — —

Da Karen en halv time efter kom tilbage til Rutli, blev hun ført ind i en liten nydelig spise-stue, hvor der var dækket til to. Hun stanset ved døren og saa nedover kjolen; det var den brune, som var kommet til hæder og værdig-het igjen. Derpaa gik blikket til hænderne, og hun forstod øieblikkelig, at de passet ikke til den skinnende opdækning. Røde og bare halvveis rene vilde de bli en plet paa den fest-lige tilstelning.

Fru Høyer gjettet straks hendes tanker og sa smilende:

«Jeg skjønner, du er vant til at vaske hæn-derne, før du spiser; du maa undskylde, at jeg glemte det. Det er jo en stund, siden du var hjemme?»

«Ja, jeg har været ute siden klokken fire,» svarte Karen, mens hun vasket hænderne i det varme vand fra den store, blanke beholder paa væggen.

«Og du er hver dag hos Schröder?»

Et tykt «ja». Efterpaa rensed hun stemmen og fortsatte: «Jeg begyndte mandag, men jeg kommer vist til at slutte lørdag.»

«Ja, far og mor synes vel, det blir formeget for dig.»

Karen vendte sig helt om mot fru Høyer.

Hun forstod ikke selv, hvor hun fik mot fra; men hun maatte si det, som det var. Hun kunde ikke skidne sig til under fru Høyers klare blik ved at lyve.

«Far og mor vet ikke om det; jeg har fundet paa det selv,» sa hun og forsøkte at slaa an en morsom tone; men tanken paa alle de ganger, hun hadde løiet for at skjule sig, knækket stemmen.

Øinene løp fulde av taarer. Lommetørklædet, som var kjøpt paa veien opover, maatte frem.

Hun kjendte en arm omkring sig og hørte fru Høyer si:

«Dette er jo rent et litet eventyr. Du maa virkelig fortælle det fra først til sidst.»

Med en kraftig viljeanspændelse og en følelse av smerte presset Karen taarerne tilbake. Hun vilde ikke for alt i verden bli styg og hoven i ansigtet nu — i den lyse, hyggelige spisestue.

«Først spiser vi rigtig godt. Vi har sandelig strævet haardt idag begge to — baade med armer og ben. Og etterpaa sætter vi os ind i salonen og fortæller eventyr, hvad?»

Karen smilte svakt. Hun følte sig fuldstændig viljeløs.

Ved bordet fik fru Høyer hende til at fortælle om sommeropholdet nede ved kysten, om badningen, fisketurene, de livsfarlige seilturer med Johan Petter som styrmand, om de primi-

tive sengesteder paa gulvet, om bringebærplukningen, da hun slog en hugorm og meget andet.

Fru Høyer behøvde bare at stille et par behændige, smaa spørsmåal for at faa Karen paa glid.

Det hadde været en makeløs ferie. De hadde leiet et par værelser hos Helgas forældre paa en ø, som laa like ut mot det aapne hav. Helgas far var fisker, og guttene var henrykt, naar de fik være med at fiske, sætte liner, trække liner, dorge makrel eller ta en seiltur i den tjærebredde baaten med de barkete seil. — Far var den meste tid borte hos en bror i Sogn; men mor var med dem og hadde aldrig været saa frisk og glad nogen sommer, Karen kunde huske.

Hendes øine straalte, naar hun fortalte.

«Du synes vist bedre om landet end byen, du Karen,» sa fru Høyer. Hun hadde aldrig trodd, der bodde saa megen iagttagelsesevne i det lille hode.

Da husket Karen pludselig paa, at hun var viserpике for at tjene penger til ordentlige støvler, — og der fôr en skygge over det talende, livlige ansigt. Det lukket sig têt til, og Karen saa ned i tallerkenen og plukket omhyggelig op de brødsmuler, som laa igjen.

«Jeg vet ikke — jeg liker nok byen ogsaa —»

«Bare menneskene er snilde, mener du? Ja, min ven, det er slik du; vi behøver menneskene, men dem finder du lettere der, hvor livet gaar sin rolige, jevne gang, og sindet av og til faar lov at komme til ro og ikke blir ødelagt av jaget og den nervøse travelhet. Jeg vet ikke, om du forstaar mig, lille Karen?»

Fru Høyer hadde næsten glemte, at hendes gjest var bare en liten pike paa tretten-fjorten aar.

«Jo,» sa Karen og supet luften i sig. «Og saa behøver folk ganske andre klær og — og støvler i byen end paa landet. Men — men jeg vilde ikke like at bo der bestandig.»

«Hvorfor ikke?»

«Det er ofte morsomt at se nye mennesker,» mente Karen, «og da faar jeg mere at tænke paa.»

Fru Høyer smilte. Hun moret sig over Karens frimodige fortrolighet, men hadde aldrig trodd, hun saa let skulde faa den paa glid. Nu skulde det ikke bli vanskelig at faa hende til at fortælle eventyret om, hvorfor Karen blev viserpике uten fars og mors vidende.

«Hvad er iveien med dig, Karen?»

Karen lo en sprudlende, trillende latter.

«Ingen ting, jeg er bare — bare saa glad!»

«Ja, det var det, jeg syntes. Men du pleier ikke at være i slikt humør. De sidste dagene har du været netop det modsatte.»

Karen nikket og stak tungen borti kindet og saa paa moren fra siden. Mor ser ikke for glad ut, tænkte hun. Og saa kom hun til at huske, hvad fru Høyer hadde paalagt hende aftenen før, da hun fulgte hende hjem: Fuld ærlighet overfor mor, ellers vil du ikke bli glad.

Og allikevel var hun glad, hadde ialfald været det i hele dag paa skolen. Men det var kanskje, fordi hun skulde slippe at gaa til Schrøder. Tænk, ikke behøve at finde paa en ny løgn, naar mor spurte, hvor hun skulde hen idag, — og være fri al den traskingen med hattene!

Jo, hun var glad, græsselig glad, endda hun ikke hadde fortalt mor nogen ting. For hun

hadde simpelthen ikke været alene med mor et eneste minut før netop nu. Og nu — — nei, hun kunde da ikke lægge bort stileboken og pludselig begynde her inde i spisestuen, mens mor sat og duredet iveri paa maskinen. Det vilde da ikke passe. Det hastet igrunderen ikke før støvlene var kjøpt, og hun kunde vise dem frem paa benene. Men da — ja da skulde hun ogsaa fortælle hende altsammen. — —

I en liten pause i syngen spurte fru Vangen:

«Er den fru Høyer ung eller gammel?»

«Jeg vet ikke rigtig, jeg. Hun er ikke saa ung som Helga, men — men ikke saa gammel som dig, tror jeg. Hun — hun er saa blid i øinene; naar hun ikke smiler, er hun det ogsaa —»

«Saa,» sa moren kort, og ansigtet lukket sig fastere igjen.

«Hvor gammel er du, mor?»

«En og firti.»

«Aa, — da er dere like gamle. Nu husker jeg hun sa: Næste aar er jeg tre ganger saa gammel som dig, Karen. Og tre ganger fjorten er to og firti.»

I tanken fortsatte Karen: Men hun ser saa meget yngre ut end mor. Alt var anderledes. Haaret laa ikke glat med del i midten, og klærne sat ikke saa stramt. Ryggen var rettere, og naar hun gik, danset hun næsten bort-

over gulvet. Og Karen tok mor for sig og begyndte at omskape hende efter fru Høyers mønster — haaret, figuren, klærne. Men resultatet blev som en paaklædd dukke uten liv — for mor manglet fru Høyers solskins-smil. —

«Nu gaar jeg!»

Karen stak skolevæsken op i bokhylden og vilde stikke ut straks; men mor stanset hende.

«Hvorhen?»

«Til fru Høyer vel; jeg hjelper hende jo med at høste plommer, vet du.»

«Tænker du aldrig paa, at jeg trenger din hjelp, Karen? Du er min ældste datter!»

«Med hvad da? Vi har jo ingen have?»

«Vi har ikke det, nei, — bare gaa. Det er morsomt at hjelpe fremmede; det er den gamle lekse det.»

Karen stod med haanden paa dørvrideren og saa uviss bort paa moren, som sat og sydde paa harde livet. Hun var utaalmodig efter at komme avsted. Men noget i morens ansigt holdt hende tilbake. — Naar var det, hun hadde set hende slik — med det saare, smertelige uttrykket — og aillikevel ikke sint? Aa, det var dengang oppe paa kottet, efterat hun hadde bedt for hende hos far.

Det blev en heftig kamp i Karens indre: Gaa, sa en stemme. Vær snild, sa en anden. Det

er saa flaut, sa den første. Men hun vil bli saa glad, sa den anden. — —

Der kunde komme nogen! Skynd dig, skynd dig! Fru Høyer venter! —

Men saa hørte hun fru Høyers stemme: Du maa være rigtig snild mot mor, Karen. Husk paa at ingen i hele verden har gjort saa meget for dig som hun.

Et—to—tre sprang, saa stod hun bak stolen og la armene om halsen.

«Men Karen!» ropte mor og slap haandtaket paa maskinen.

Karen klemte mors hode haardt ind til sig og hvisket:

«Jeg skal hjelpe dig, alt det du vil, i næste uke; men jeg har lovet fru Høyer at komme idag og imorgen. Det er for noget rart, ser du. Lørdag skal du faa vite det!»

«Se saa. Ja tak, det er bra; bare gaa du, barn.»

Og Karen fik i forbifarten et stryk av mors haand bak paa ryggen. I det sekund hun vendte sig i døren, saa hun mors ansigt. Der laa et svakt smil over det, og smilet fulgte Karen hele eftermiddagen, mens hun høstet plommerne i fru Høyers have.

Fru Høyer saa det glade uttryk og spurte sagte:

«Er det iorden?»

«Nei, ikke rigtig,» svarte Karen. «Vi har ikke været nok alene.»

Fru Høyer nikket fornøiet. Hun forstod alt-sammen. Viljen var der, like hel og ærlig, som den aften i salonen, da hun skjælvende av graat la hodet ned i fanget efter at ha fortalt hende «eventyret». Og nede hos Schrøder hadde hun faat mer lys i det dunkle mørke, som het Karen Vangens sorger.

Heldigvis hørte hr. Schrøder til denslags folk, som kunde bevare en hemmelighet, og han var bare elskværdigheten selv, da hun paa Karens vegne hadde søkt hende entlediget fra «pladsen». Han hadde fra første dag hat mis-tanke. Hendes pene fremtræden, høflige væsen og dannede sprog var over det normale blandt viserpiker.

*

Saa var endelig lørdagen der. Karen smakte knapt maten om morgenen. Den kilingen indi munden tiltok utpaa dagen, og ved middagstid var hun blek og hadde ondt i maven. Risengrøten blev staaende omtrent urørt, og fru Vangen begyndte at bli ængstelig for kolerine.

«Du har vel forspist dig paa umodne plom-mer,» sa hun litt skarpt.

Men Karen forsikret, at det var bare de

modne, hun hadde faat; fru Høyer hadde selv git hende dem.

«La hende faa en barneske lakserolje,» sa far kort, «saa blir hun nok bra.»

Uf, at mor skulde faat greie paa dette. Helga hadde sladret.

«Mor jeg er ikke syk! Jeg kaster op, skal jeg ta det,» hvisket hun fortvilet inde i soveværelset og klemte morens haand.

«Saa — saa — Uf, hvor du er vanskelig. Jeg blir aldrig klok paa dig! Se her, ta disse kamferdraaperne da; de gjør kanskje samme nytten.»

— — — —

Klokken fem kom Karen ind kjøkkenveien og viste den forbausede Helga sine ben.

«Du gladeste tid! Hvor har du faat dem fra?»

«Jeg har tjent penger,» sa Karen med usikker stemme. Det var meget værre, end hun hadde tænkt. Alt var som før. Den vældige forandring var ikke kommet hverken i hendes indre eller omgivelserne. Der stod likesom en mur og stængte paa alle kanter, og det faldt saa vanskelig at snakke.

«Tjent penger, du?»

«Jeg har gaat erende om eftermiddagen for Schrøders modeforretning.»

Karen drog et lettelsens suk, da Helga slog hænderne sammen og lo.

«Jeg tror ongen er spika gær'n! Ja, de er vel store nok — ellers naade dig!»

«Et nummer for store,» sa Karen straalende. «Fru Høyer vilde ha dem akkurat passe, men —»

«Aanei, du kjender vel faren din naa,» lo Helga; «men aa tænker du — — ja, jeg siger ikke mer, jeg.»

Karen blev ængstelig igjen.

«Aa Helga! kjend her!» Hun la Helgas haand mot hjertet. Det banket, saa det kjendtes utenpaa kjolen.

«Blaas — er det noget at være ræd for! Kom skal jeg gaa med ind; det skulde blot mankere,» sa hun freidig og puffet hende foran sig ind i dagligstuen, hvor Vangen og frue sat og drak kaffe.

«Det er jentonge, som er flink det, tænker jeg, — tjent penger selv,» sa Helga; «se paa bena!»

Vangen la avisen bort og mønstret Karen fra top til taa.

Fru Vangens øine blev hængende ved støvlene.

«Dette var altsaa det rare, — stakkars barn.»

«Hm — hm — hvad betyr det der? Hvem har git dig støvler?»

«Ingen!» sa Karen unødig høit og forceret; «jeg har kjøpt dem selv —»

«D u kjøpt? Men pengene?»

«Jeg har — jeg har altsaa gaat erender, skjønner du, far — for Schrøders modeforretning —»

«Saa—aa. Hvor længe har du holdt paa med det?»

Vangen havde tat kaffekoppen og drak de sidste slurker.

Da Karen var fri for det undersøgende blik, gik det lettere med at fortælle.

«Fra mandag til torsdag. Men igaar og idag har jeg høstet plommer i en have — nydelige eggeplommer, mor fik over en liter.»

«Naa, der har vi mavehistorien. Har du vist om dette, Lina?»

Fru Vangen smilte usikkert. Ører og kinder var røde, og hun maatte væte læberne flere ganger for at faa lyd.

«Nei, paa ingen maate. Plommerne fik jeg som en gave fra fru Høyer, fordi Karen hadde hjulpet hende i haven, — det er alt, hvad jeg vet.»

«Hvad fik du hos Schrøder?»

«Fem kroner, og tre kroner og femten øre har jeg faat i drikkepenge hos forskjellige,»

«Og støvlene koster?»

«Akkurat otte kroner.»

Stemmen blev spakere og spakere, mens farens tiltok i styrke og haardhet.

«Er du virkelig allerede saa fordærvet,

Karen, at du gjør slikt paa egen haand uten at bede dine forældre om lov?»

Karen seg ned paa en stol og holdt hænderne for ansigtet. De nye, blanke knapstøvler dinglet nervøst frem og tilbake i takt med hjertets urolige slag.

«Naa, du forstaar endelig, at du har været uskikkelig, hvad? Er det passende for datter av en adjunkt ved latinskolen at ta plads som viserpике som en anden fattigunge?»

«Men kjære dere da, — skjønner dere ikke aaffer hu har gjort det da! Hu vilde ikke gaa med de derre fæle støvlene efter Johan Petter, — og det siger jeg ikke det granne om heller!»

«Dette vedkommer ikke dig, Helga, — gaa ut i kjøkkenet du.»

«Dere kan da ikke være saa umenneskelige og ta fra jenta, det hu har slitt for e hel uke,» skyndte hun sig at si, før hun smeldte døren i efter sig.

«Hvad siger du, mor?»

«Ne—i; det var ikke rigtig. Men siden det er første gang —»

«Netop fordi det er første gang, hun viser slike anlæg, vil jeg straffe dig strengt, Karen. — Naa — støvlene skal du faa bruke hver søndag.»

«Nei!» skrek Karen og sprang op. «Om søndagen skal jeg heller ha krokestøvlene; for da

kan jeg være inde mere. Jeg vil ha de nye paa skolen!» Hun knyttet begge hænder og saa fortvilet paa faren. «Ingen gaar med guttestøvler. Alle de andre vil gjøre nar av mig.»

«Ingen gjør nar av en pike, som er flink og bra, og gjør de det, skal jeg nok si fra, — vær du bare rolig.»

Men Karen blev alt andet. En voldsom hulken rystet den spæde skikkelse og truet med at ende i krampegraat. Da tok fru Vangen hende resolut med sig ind paa soveværelset, lukket døren igjen og hvisket:

«Du skal faa bruke dem paa skolen, — mor lover dig det! Kjære, lille, flinke Karen, — graat nu ikke mere.»

«Er — det — sandt — — mor?»

Et par voldsomme konvulsiviske trækninger, — saa la hun armene om mors hals og graat stille.

«Ikke vær — du sint da — mor! Jeg løi — jeg sa — jeg var hos — Mosse — men — —»

«Ja, jeg forstaar, jeg forstaar, — du skulde bare bedt om lov, Karen!»

«Hadde jeg — faat — lov da?»

Fru Vangen blev svar skyldig og lot, som hun ikke hadde hørt spørsmålet.

«Læg dig ned paa sengen, barn, — jeg skal snakke med far.»

— — — —

Resultatet av samtalen blev, at Karen fik bruke støvlene paa skolen, men som straf for sit ulydige paafund skulde hun ha husarrest om eftermiddagen, saa mange dage som hun hadde været hos Schrøder. Karen mottok dommen med stor ro. Hun hadde jo lovet at hjelpe mor hele næste uke.

«Naa faar du ikke sitte saa dom som en østers da — uten at si et ord — — du faar oppe dig litt, Karen, og være slik som de andre jentungerne.»

Johan Petter satte hænderne dypt ned i frakkelommerne, mens han holdt den lange formaningsstale til sin halvandet aar yngre søster, og sparket voksent ut med benene. Hm — han hadde jo ansvaret for dem begge to.

«Puh!» sa Karen og sprang foran.

«Ja, for jeg skal si dig det jeg, Karen, at du ligner ingen av de andre i klassen din. Det — det sa Halvard Brekke her en dag.»

Karen stanset og saa ham ret op i ansigtet.

«Hvad mer sa han?»

Johan Petter lo, — smaaknegget omtrent som faren, bare litt muntre og lysere. Saa forsøkte han at være alvorlig.

«De synes altsaa, du er litt rar da, skjønner du, Karen, fordi du bestandig gaar din vei, naar dere jenter møter nogen av guttene.»

«Jeg liker ikke saan tøising, jeg,» sa Karen kort og gik videre i tanker.

Broren smilte ved sig selv. Saken var, at de igrunden likte Karen saan paa avstand; men de var ærgerlige over, at de aldrig fik snakke med hende. Halvard Brekke i første gymnasium kaldte hende den mørke nonne og hadde et par ganger sendt lapper med hjem til Karen; men naturligvis var de blit puttet i ovnen, efterat han selv hadde læst dem. Karen var jo altfor barnslig til den slags.

Lang var hun rigtignok, men det mørke haaret hang løst nedover ryggen, og saa snakket hun saa litet voksent og blev rød for ingenting.

— — «Uf, naa er vi der alt,» sa Karen, da de stanset utenfor trælasthanndler Brobergs haveport.

«Uf? — Du er vel glad til, tænker jeg. Det er da sandelig ikke ofte, vi blir budne i et ordentlig selskap —»

«Naar vi ikke ber nogen igjen saa —»

«Nei, det er det, som er saa svinagtig ekkelt.»

«Det er far, som ikke vil,» sa Karen.

«Aa pyt, mor er glad til, saa slipper hun det bryderiet.»

Karen hadde paa tungen et forsvar for mor, men der kom en pike og lukket dem ind, og fra

nu av blev der ikke vekslet mange ord mellem de to søskende. — —

Det var første gang, Karen var hos Molly Broberg, og hverken hun eller fru Vangen hadde kunnet begripe, hvorfor hun blev buden. Molly hadde aldrig vist nogen interesse for Karen, hverken til den venlige eller fiendtlige side.

En tyk, blek, lyshaaret skjønhet, med et mat overbærende smil paa læberne og et kjølig, distræt blik, som aldrig saa ut til at ta notis av omgivelserne — slik var Molly. Ifald hun hadde gode evner, laa de endnu og slumret, energien likeledes; hun saa ikke engang ut til at bry sig om, hvad slags klær hun fik paa. Hun lignet nærmest en pen dukke, som blev nydelig paaklædd av sin snilde mamma.

Hendes lange, askeblonde, silkebløte fletter med de kunstig krøllete dusker uten flettebaand hadde fra første dag vakt Karens oppmerksomhet. Men utover dette hadde hun aldrig interessert sig for Molly Broberg.

Men Molly hadde en bror, Gunnar, og han var adjunkt Vangens elev paa latinskolen. Gunnar var indolent som søsteren, velnæret og manglet aldrig lommepenger.

Forældrene var taknemmelige for den kraftige haand, som nu hadde grepet fat i gutten og faat litt mere fart i ham. Det var virkelig

første gang, han anstrengte sig for at gjøre en lærer tillags — for saavidt Gunnar Broberg kunde anstrenge sig.

Derfor skulde adjunktens to ældste indbydes til Mollys fødselsdag. Det var den eneste maaten, hvorpaa de kunde vise familien en liten opmerksomhet.

Fra entreen stod døren paa gløt ind til de straalende oplyste stuer. Den dæmpede passiar og den uvante, fine duft av parfume og blomster trængte ut til hende og gjorde hende et øieblik beklemmt. Hun hadde mest lyst til at løpe sin vei igjen.

Johan Petter var straks gaat ind, men Karen maatte ordne litt med haarsløifen. Da husket hun paa Olgas ord om freidighet og rettet sig op. — De kunde jo ikke gjøre hende noget ondt. Og selv om Charlotte var der — — Hun kunde vel ikke være slik her — — —

«Værsaagod, frøken!»

Piken aapnet døren, og Karen stod mysende i det sterke lys, mens hun følte en mængde øine rettet paa sig. Hvitt, lyserødt og blaat, alt sammen let og luftig og nydelig, hvite strømper og utringede sko, det var det første, som fæstet sig i Karens bevissthet.

Derefter kom turen til hende selv: Blankpudsede sommersko, terrakottafarvet uldkjole med fôr i liv og ærmer og tre kapper paa skjør-

tet; pynten var smale, sorte fløielsbaand, tre rader paa halslinningen, beltet, nederst paa ærmene og paa kapperne, — forhaaret greiet ret op fra panden og fæstet oppe paa issen med en flot, hvit sløife. Aa, hvor de yngre søskende hadde beundret hende fra top til taa.

Nu ønsket hun at synke i jorden for at bli kvit alle de kritiske blik.

«Det er nok ikke mange, som faar en slik kjole,» hadde sypiken sagt til mor, da hun prøvet tante Ingas avlagte kjole foran speilet, og et utal av knappenaaler blev stukket i for at faa den nogenlunde til at henge paa kroppen. Karen hadde set, at hun blunket til mor. — Men da den endelig var færdig, syntes hun den var nydelig allikevel. Et par av svingstykkerne i ryggen var blit skjult av nok to kapper, som gik fra livet, paa skraa opover ryggen, over skuldrene og ned til livet foran.

«Riktig fikst,» sa sypiken, og Karen trodde, det var sandt.

Kjolen hadde været hendes stolthet. Farven stod godt til det mørke haaret, og naar hun gik, gynget kapperne og stod brusende om hende.

Nu hatet hun baade kjolen og mor og sypiken. Der faldt pludselig et skjæl fra hendes øine. En omsydd, tyk kjole med fôr og halslinning passet ikke i Molly Brøbergs fine selskap.

«Velkommen!»

Molly i matblaa musselin med lyserøde blomster rakte hende nonchalant haanden og smilte usikkert, saa gik hun videre og hilste paa nyere ankomne gjester, og Karen stod alene.

Der var mange tomme stoler, for de fleste gjester stod i klynger og pratet. Borte ved det ene vindu stod en stol, og paa bordet like ved laa nogen store illustrerte hefter. Dit hen styrte Karen sine skridt. Paa halvveien blev hun møtt av Mollys mor og ønsket hjertelig velkommen. Et par smaa venlige spørsmaal om far og mor — saa forsvandt hun, og Karen naadde lykkelig sit maal.

I værelset indenfor fik hun se Johan Petter. Han stod viktig med hænderne paa ryggen og hørte forstaaelsesfuldt paa en ældre herre.

Naa er jeg en østers, tænkte Karen og begyndte at blade. Det lille, fine smale ansigt saa interessert ut, men hun ante ikke, hvad der gled forbi hendes blik. Tanken kredset uavladelig om det ene: Hvorfor kommer ingen bort til mig? Det faldt hende ikke ind at besvære nogen; det lot til at alle hadde fundet en at snakke med. — —

«God aften, frøken! Faar jeg lov at se med Dem?»

Gunnar Broberg!

Med et smil som sa: Den er sandelig originalt

paaklædd, bukket han dypt for den forundrede Karen og trak en stol bort til hende.

«Det der er fra Oxford i England — fra universitetet der.»

Jeg vet godt, hvad universitetsbyene i England heter, tænkte Karen, men nikket og sa «hm» til Gunnar, som fortsatte at blade og forklare.

Fru Broberg, som stod inde i næste værelse, smilte ved sig selv: Var det for at komme i kridthuset hos adjunkten dette, eller vilde han drive gjøn med den lille uskyldigheten? Stakkar, hun var igrunden søt og ante jo ikke, hvor komisk hun var i den antike kjolen. Hvor hun vilde ta sig ut i en av Mollys avlagte kjoler! Molly la sig jo stadig ut, og længe før de var halvslitte, maatte de kasseres. — Det var rigtig synd i hende, at ikke moren hadde mere smag. Naa — de var kanskje ikke videre beslaat. —

Fru Broberg hadde ikke mer tid at ofre paa den lille lærerdatter, hun fandt sig vel tilrette, naar de hadde faat mat. De pleiet gjerne tø op da, selv om de var noksaa generte. Det var virkelig en velgjerning at indbyde slike fortrykte smaa. — En oplevelse naturligvis, som ikke hørte til de dagligdagse, — og fru Broberg svævet omkring mellem de fine gjester med et tilfreds uttryk i ansigtet. Det var saa hyggelig at vite, at en gjorde noget godt. —

Karen og Gunnar sat imidlertid interessert i det engelske hefte. Karen vovet sig litt efter litt til at se paa sin kavaller, og da hun mente at ha opdaget, at det ironiske smil var borte, fik hun tungen mer og mer paa glid. Da hun et par ganger grep ham i feil oversættelse, lo de begge. En anden gang, uttalte han nogen ord anderledes, end hun hadde lært, og da Karen med et smil raskt rettet feilen, sa han:

«De skal nok bli lærerinde, De, skjønner jeg.»

«Aanei, da! Det er det værste jeg vet altsaa.»

«Lærere ogsaa?»

Karen nikket troværdig og saa alvorlig paa ham.

«Jeg har adjunkt Vangen i engelsk jeg, frøken. Men det er ikke hans skyld, naar jeg fusker.»

Karen blev rød og smilte.

«Aaja, det er sandt, men —» hun betænkte sig litt, — «jeg har frøken Blom; hun har været i England. — — Det har ikke far!»

Gunnar Broberg lo. De nærmeststaaende unge damer vendte sig forbauset om. Hvad i alverden kunde han finde morsomt hos Karen?

Han hadde naturligvis moro av hende, og hun forstod det ikke. Hun sat jo formelig og koketterte i den gyselige kjolen.

Karen likte ikke latteren; hun syntes ikke, at hun hadde sagt noget morsomt.

«Hvad siger Deres far, naar De retter paa ham?»

Karen blev alvorlig og bet sig i læben.

«Han hjælper mig aldrig. Han har det saa travelt med al rettingen til skolen.»

«Javist, men Deres mor hører Dem kanske?»

Karen rettet sig op, før hun svarte:

«Mor kan ikke engelsk.»

«Neivist, — puh, ja det er like bra at kunne tysk. Jeg for min del tror nu —»

Men hvad han trodde, fik Karen aldrig vite. Fru Broberg reiste sig pludselig og bad ham føre en gammel tante tilbords.

Karen reiste sig. Det lille, fine ansigt med de spillende brune øine hadde faat en varm farve. Den frygtsomme skikkelse for ti minutter siden var blit forvandlet. Hun glemte for et øieblik, at kjolen var rar, og at skoene ikke var utringet. Hun nikket fortrolig til et par i klassen, mens de fulgte strømmen for at gaa tilbords.

Hun blev klemt ind midt mellem et søskende-par, hun aldrig hadde set før, en korthalset, rødhaaret, fregnet gut og en ditto struttende tolvaars pike, — fjerne slegtninger fra landet, som glædet Molly med sit nærvær. Begge to var glad i mat og fandt det fuldstændig i sin orden, at Karen den hele tid sat stum som en støtte mellem dem. — —

Da dansen skulde begynde, kom Johan Petter bort og hvisket.

«Naa siger du ikke, at du ikke danser! Du faar hoppe med, saa godt du kan — hører du?»

Karen nikket og smilte distræt. Det kunde aldrig falde hende ind at figurere fremme paa gulvet til underholdning for de lattermilde gjester, selv om hun hadde gaat paa danseskole.

Men da musiken spillede, stod hun og traadte takten med føtterne og ønsket hun var hjemme paa kjøkkenet hos Helga, og mor og far var i selskap. — Tænk at kunne faa danse til slik musik!

Karen fulgte de dansende par med straalende øine. Uten hun visste av det, stod hun og smilte og nød gjennom øine og ører. Dette var altsaa at være paa bal. Aa, hvor vidunderlig deilig at kunne ha det slik. Hvor lykkelig Molly og alle de andre maatte være. De svinget sig saa let og frit og smilte til kavallerene og de omkringstaaende, som det var en dagligdags begivenhet for dem.

Den lille tykke rødhaarete bukket for Karen:

«Skal vi danse?»

«Jeg kan ikke,» hvisket hun.

«Aajo da, jeg er forresten ikke saa flink, men det er da moro allikevel.»

«Nei,» sa Karen og rystet energisk paa hodet.

Like efter kom Gunnar Broberg og bukket elegant. Da følte Karen, at det var flaut at si, at hun ikke hadde gaat paa danseskole og grep i farten til en anden utvei:

«Jeg har ondt i benet, saa jeg kan ikke desværre.»

Gunnar kom med et par medfølende bemerkninger og hvirvlet like efter avsted med en anden. Karen kjendte et stik i hjertet. Det stod med ett saa klart for hende, hvor forskjellig hun var fra alle andre, og hun lovt sig selv, at det skulde være første og sidste gang, hun tok imot indbydelse til selskap med dans.— Hun visste jo, far hatet danseskoler som pesten. De ødela barnene baade moralsk og legemlig. —

— — — —

«Hvilket ben har du vondt i, maa jeg spørre,» sa Johan Petter, da de gik hjemover.

«I begge to,» svarte Karen og lo unødig høit.

«Er du gær'n, jente, — vet du ikke, det er natten?»

«Ha, ha, ha! Jeg maa da vel ha litt moro?» Og Karen la hodet bakover og lo smittende, saa Johan Petter tilslut lo med.

«Hvad ler du av da?»

«Av altsammen, dig og mig og mor og far og hele greien. — Naa reiser jeg snart, Johan Petter. Bare jeg faar eksamen vil jeg ind til Kristiania. Jeg er træt av at være den rare

fattig-fine ungen, skal jeg si dig! Skjønner du ikke det da, at vi har det rart? Synes du kanskje, jeg var fin ikveld?»

«M—ja—a.» Johan Petter hadde ikke egentlig tænkt paa det der. Han saa nok, at de andre var likesom fjongere og finere saan, — men — Karen var nu aldrig anderledes hun. Han var saa vant til at se hende i omsydde kjoler; det passet likesom bedst til hende.

Karen gik og sukket langt og tungt.

«Neitak du! Jeg vil ikke være hjemme længer, jeg. Dere gutter faar gjøre alt det, dere har lyst til, og du faar nyt bestandig. Men jeg, jeg skal ha det rareste som fins, jeg!»

Karen stampet i sneen og var glødende harm. Slik hadde aldrig broren set hende.

«Gunnar syntes, du var morsom, han,» kom det om en stund efter lang overveielse. Han hadde sagt kjæk ogsaa, men — —

«Ja, naturligvis er jeg det! Jeg saa paa ham, at han ogsaa hadde moro av den kjolen. Saa du en eneste med saa masse kapper kanskje?»

«Er det ikke moro at være litt utenfor det almindelige da?»

«Litt utenfor!» hermet Karen og lo forceret.

«Du er forfængelig, er du,» sa broren sint og gik fra hende. «Vi kan da vel ikke hamle op mot rikfolk vel?» — —

Karen snakket ikke mer paa hele veien.

Da moren lukket dem ind, saa hun Karens røde kinder og varme øine.

«Du ser ut til at ha moret dig rigtig, du!»

«Ja, græsselig,» sa Karen og skyndte sig ind i smaapikernes værelse.

Johan Petter sa ingenting.

«Og du da?» sa moren.

«Jeg har hat det moro, jeg; men Karen er ikke rigtig vel bevaret hun. Er det nogen greie paa slikt da? Hun har ikke gjort andet end at spise og sitte ret op og ned paa en stol og glo! Hun vil jo ikke snakke, jo!»

«Karen!» ropte moren; «hun som er saa pratsom.»

«Puh, ja naar hun vil saa; men det er det da. Du skulde set de andre pikerne du. De var saa søte og belevne og velopdragne og livlige, mens hun sat der som en olm stut —»

«Fy, fy, Johan Petter! Saan sammenligning! Lekte dere ikke da?»

«M—nei, vi danset bare — — Ja, jeg gaar ikke i selskap med Karen en gang til; det kan hu være blaa for — — Godnat!»

Fru Vangen sukket og gik stille ind i soveværelset. Vangen hadde alt lagt sig og brummet noget om, at de kom sent.

«Aa, klokken er ikke tolv endda, Jens; det er ikke ofte, de er ute.»

«Nei, det var morsomt, de blev budne, selv om de ikke netop er denslags folk, jeg sætter pris paa.»

«Jeg undres rigtig paa, hvem du vilde vælge til omgang for barnene, Jens. Urmakerens er ikke bra nok, de staar for lavt. Brobergs er for rike —»

«Jeg ser først og fremst paa dannelsen, Lina, — forstaar du ikke det. Eller rettere sagt: at de er aandsmennesker. Det spiller ingen rolle, om de er rike, hvis de mangler kundskap.»

«Aa — saa naa — — skolefolk altsaa,» sa fru Vangen noget spidst, mens hun flettet det lange mørke haaret for natten.

«Ikke det netop, men et vist fond av kundskaper, og kundskap er nu engang nøie forbundet med skoler —»

«Men kundskap uten dannelse —»

«De to ting følges som regel,» sa Vangen med en bred gjesp og snudde sig om paa den anden side i sengen med ryggen mot sin hustru.

Fru Vangen smilte og slukket lyset.

«Dannelse, kundskap og penger,» sa hun sagte som for sig selv, da hun hadde lagt sig.

«Ja, ja, — se der har du idealet, Lina. Men det er ikke ofte, vi træffer paa vore jevnlike.»

Et par minutter efter snorket idealet. Men fru Vangen laa længe vaaken og spekulerte paa,

hvorfor hun for tyve aar siden hadde fundet student Jens Vangen saa bedaarende. — —

— — — — —
 Inde paa barneværelset, hvor Karen og hendes tre søstre laa, brændte en kjøkkenlampe paa kommoden like under speilet, og paa en stol stod Karen iført et hvitt natlinnet, nedbrettet saa halsen og den øvre del av brystet var bar. Hun hadde længe forgjæves lett efter noget, som kunde ligne belte, men det eneste hun opdaget var Ingas rød- og hvitrutete forklæde. Det hadde hun slynget om livet og poset natlinnetet op ovenfor. De hvite sløifer sat endda i haaret.

Karen svinget og dreiet sig paa stolen og slog ut med armene, som om hun var paa bal, og smilte overlegent til sit eget speilbillede.

«Aa, jeg kan nok,» hvisket hun og nikket ind i speilet; bare vent til jeg faar de rigtige klær.»

«Karen, hvad gjør du?» ropte Inga. Hun gned øinene og saa forskrækket paa søsteren.

Karen hoppet raskt ned og fik i en fart dra-periet fjernet.

«Bare sov du; jeg vilde se, hvor meget jeg hadde vokset, siden jeg fik dette natlinnetet, skjønner du.»

«Men hvorfor — hvorfor hadde du drad det op?»

«Hys da, Inga! Ikke væk de andre. — — Du, jeg har været i selskab jeg, Inga.»

«Ja, det er sandt.» — Inga blev straks lys vaaken og satte sig op i sengen. Var det moro?»

«Ja, græsselig.»

«Fik dere meget god mat?»

«Ja, en masse. Jeg skal fortælle mer imorgen, læg dig straks!»

Karen slukket lampen, puttet sig frysende i seng og trak dynen godt over hodet. Nu hadde hun løiet to ganger for Inga og engang for mor; men mor forstod kanskje, at hun mente det motsatte. For der var ikke det spor moro hos Molly. Det var bare forfærdelig dumt, at hun hadde sagt ja tak.

Forresten — noget kjækt hadde der allikevel været: Hun var for første gang blit kaldt frøken Vangen, endda hun ikke skulde konfirmeres før til høsten.

Adjunkt Vangen stod ved sit kontorvindu og saa ned i gaarden, hvor de to mindste moret sig med at bygge snemand. Inga hadde netop lavet øine, næse og mund av kulbeter, da Karen kom hoppende ned kjøkkentrappen med en gammel avlagt, sort hat efter far og satte den under søstrenes jubel paa snemandens hode.

Fra kjøkkenvinduet hadde hun interessert fulgt moroen med manden, og da mor gik ind for at drikke kaffe, sprang hun fra fiskematen og op paa kottet, hvor hun visste, der var en grønlig, slitt hat.

«Men han er jo kone, han har jo skjørter.» lo hun.

«Uf — ja, det gaar da ikke an at lave bukser,» mente Inga.

«Joda, sid frak og litet granne bukser; giv mig spaden, skal du faa se andre greier.»

Mere med hænderne end med spaden fik hun den overflødige sne bort, og nu var der ikke længer tvil om kjønnen. — —

«Skulde ikke Karen være i kjøkkenet?» ropte Vangen ind i spisestuen.

«Jo.»

«Ja, kom her skal du se! Nei, det er, som jeg har sagt, hun har ikke lyst til ordentlig arbeide.»

«Litt moro-maa hun da ha, Jens.»

«Men jeg forstod det saa, at fiskematen maatte bankes uten ophold.»

«Naa — ja — — Karen!»

En sneball midt i hatten, og Karen for leende opover trappen og sank ned paa kjøkkenbænken med et suk.

«Er den ikke snart færdig? Fy, det er væmmelig at lave fiskemat.»

Hun tok klubben og sendte den ned i marmormorteren, saa det skvættet til alle kanter.

«Ikke saa voldsomt,» formante moren.

«Kunde jeg ikke faa bytte med Helga? Jeg vil tusen ganger heller vaske klær i kjelderer!»

«Du vil det, mor har sat dig til, tænker jeg,» lød farens stemme i døren.

Karen svarte ikke, bare banket videre, men mindre kraftig. Den lille, mørkebrune fletten danset med i takt og bustene ved ørene rykket længer og længer frem, for tilslut rent at bryte ut fra sit fængsel under fløielsbaandet, som var knyttet oppe paa hodet med en sløife.

«Naa orker jeg ikke mer!»

«Aa, du faar klemme paa igjen. — Da jeg var i din alder —»

«Da var du gut da, far; men jeg er pike, jeg.»

Fru Vangen stod borte ved bænken og silte fiskekraften op i en bolle og kunde ikke la være at smile.

«Ja — ja; men nutildags vil jo pikerne lære det samme som guttene, og da faar de ogsaa ta i som gutter. Da jeg var femten og et halvt aar, maatte jeg være med at ro fiske i kolde vinternætter, mens fingrene var stive av frost.

«Uf, at bedstefar var saa grusom.»

«Hm — det har jeg bare hat godt av. Jeg vænnet mig til at taale og lide uten klynk og klage,» sa Vangen. «I vaate trøie, snedrev i øie,» — ja, det var noget andet det, du.»

«Hvad bestilte dine søstre, da?» spurte Karen og lot klubben dunke ned en og anden gang.

«De stelte i hus og fjøs, spandt og vævet og slet haardt fra morgen til kveld.»

«Lærte de aldrig noget?»

«De lærte av mor; de behøvde ingen anden undervisning. Hun var en sjelden strævsom og dygtig kvinde, min mor. Nøisom og gudfrygtig og ordentlig. Jeg haaber, du vil komme til at ligne hende. Alle, som har hat navnet Karen i vor slekt, har udmerket sig ved flid

og utholdenhet. I det ydre ligner du jo paa mors slegt — — —»

Karen satte sig ned og stønnet.

«Behøver jeg mer naa, mor?»

«Nei, hvil dig litt nu, saa skal jeg ta nogen støt.»

Vangen mumlet noget om slegtenes degenerering og gik dampende paa pipen ind paa kontoret.

Da døren vel var lukket, brast Karen i latter.

Moren saa spørgende paa hende.

«Det var merkelig, at far blev lei av at fiske! Han var altsaa ikke saa utholdende han heller! — — Tænk, hvor hyggelig om jeg blev slik som farmor du!»

«Hun var da vist bra nok —»

«Aaja da; bare en blir bra, saa er det jo nok. — — Men kan en leve bare av at være bra da, mor?» kom det skarpt.

«Leve av det? Hvad er det for snak? Enhver lever av sit arbeide; men de bra meneskene er de — de lykkeligste, — det er jo noget, du vet saa vel.»

«Vil du si mig, hvad det er at være bra da, mor?» kom det med mildere stemme. «Betyr det, at en aldrig, aldrig, aldrig skal gjøre det, en har mest lyst til?»

«Aanei da, langtifra. At være bra vil si at — at en altid gjør sin pligt der, hvor en er,

selv om en ikke har det saa morsomt bestandig.»

«Puh!»

Karen stod og sølte med en emaljeret øse oppe i den gulgrønne, silte kraft, men saa ikke ut til at vite, hvad hun foretok sig. Øinene hadde et fjernt grublende uttryk, mens blikket fulgte den gulgrønne væske, som styrtet ned i bollen og lavet skum og skvæt. — —

«Nu har jeg faat tre breve fra tante Inga om at komme. Og jeg vet endda ikke, hvorfor jeg ikke faar lov.»

«Far vil, du skal bli litt mer voksen, Karen; du er endda for ung til at — at være der inde, mener han.»

«Du var der jo, fra du var tolv aar, og jeg er da seksten om tre maaneder.»

«Ja, jeg fik jo mit hjem der, da far døde, — det var jo helt anderledes. Jeg hadde mor til at passe paa mig.»

«Men hvad er det for noget, som er saa skrækkelig derinde?»

«Ingenting skrækkelig; men en storby er en storby. Der er mange flere fristelser end i en smaaby.»

«Fristelser! Jeg forstaar ikke —»

«Nei, hold nu op,» sa moren irritabel. «Nu gjælder det først at faa lavet disse bollerne, og du maa nu ha lært, at det nytter ikke at mase

mer om denne reisen, naar far vil, du skal vente et par aar.»

«Et par aar!» skrek Karen og slap øsen, saa den ramlet paa gulvet med meget braak. «Det er grusomt er det — grusomt! Jeg — —»

«Nu vil jeg ikke ha et ord mere om denne Kristiania-reisen, og saa skal jeg si dig, hvad vi nu har bestemt: Naar Helga om to maaneder gifter sig, faar du være i hendes sted. Vi sparer penger, og du vil ha godt av at gaa i huset en tid. Al den læsningen til middelskole-eksamen har du slet ikke taalt. Du er blit saa tynd og blek, saa det er en gru.»

Karen stod stum og saa paa moren. Øinene hadde faat dette saare, sviende, tunge uttrykket, som moren kjendte saa godt. Men hun gjorde sig haard, og sa rolig:

«Find frem to store stekefat; nu er jeg straks færdig.»

Inde i spiskammeret støttet Karen sig mot væggen. Hun klarte ikke lenger at være haard, ikke hjalp det, og gyselig hodepine fik hun av at holde taarerne tilbake. To aar — pike hjemme! Taarerne silret ned over ansigtet, og den spæde skikkelse rystet som i feber.

«Nu, hvor blir du av?» — Karen stod urørlig. «Naa da? — — Neimen Karen! Dette er for galt. Du maa heller takke til, du slipper at ta

ut og tjene som mange andre unge piker i din alder.»

«Jeg holder ikke ut, mor! Jeg blir syk, jeg er syk!»

«Tøv!»

Men Karen graat fremdeles. Moren tok selv stekefatene og gik ut i kjøkkenet.

«Hvis jeg endda forstod, hvad det er for noget, som er saa skrækkelig her hjemme.»

«Alt! Alt!» hulket hun ubehersket. «Forstaar du ikke, at jeg længter — aa, jeg længter, jeg længter —»

«Det er vel ikke denne fru Høyer, du gaar og tænker paa?»

Der kom et svakt smil over Karens ansigt. — Aa, fru Høyer! — Hun hadde næsten glemt hende. — — Noget saant var det ja. En hel del slike mennesker maatte findes derinde i den store byen, noget ubeskrivelig lyst og vakkert, kjærlig, varmt og godt; hun visste ikke selv hvad. For der stod en mur og stængte for det eventyrland, hun higet mot. Hun ante bare, at der laa en vidunderlig oplevelse og ventet paa hende. Nu fik det skikkelse — fru Høyer var det kanskje, som skulde hjelpe hende.

«Saa! Du er mere glad i hende end i din egen mor,» sa fru Vangen stille og saart.

Da kom Karen ut i kjøkkenet.

«Nei da, mor, — du forstaar det ikke du. Jeg er glad i dere allesammen — og mest i dig, — men — men jeg — jeg kan ikke forklare dig det; jeg vet bare, at det er noget, som — som likesom siger, at jeg m a a ut!»

Karen la sig over kjøkkenbænken og gjemte hodet i armene. Forgjæves ventet hun paa at kjende en haand paa hodet eller skulderen. Nei. Hun sukket tungt, blottet langsomt det forgraatte ansigt og reiste sig med en ubestemt mine. Moren stod bare et par meter borte; men Karen følte det som en hel verden skilte dem ad.

«Tør nu taarerne, Karen! Dette her kalder jeg ret og slet for nykker,» sa hun haardt og koldt uten at se paa hende. «De gaar nok snart over. Vask ansigt og hænder og kom og hjælp mig!»

«Se dig nu i speilet, Karen, og si om du kjen-
der dig igjen.»

Fru Inga Sommer smilte fornøiet og nikket til den unge butikdamen, som netop hadde klædd Karen i en mørkebrun, sid plysjskaape og sat en fiks skindhat paa hodet.

«De ser, hun mangler boa, frue. Bare be Deres mor pent De, frøken, saa faar De nok, hvad De vil,» sa hun leende.

Karen stod stiv og forbauset og betraktet sit eget speilbillede. — At det var mulig at bli saa totalt forvandlet!

«Men De maa ha opsat haar til den hatten, ellers sitter den ikke.»

«Ja, det samme siger jeg, frøken; men det er slik stas med den fletten, maa De tro!»

«Jasaa? Ja, frøkenen har et deilig haar — saa tykt og vakkert.»

«Læg den boaen om halsen, Karen! Ja, se det var nydelig. Jo tak, jeg bestemmer mig for

den kaapen. — Hvad synes du om skindtøiet, Karen, — er det for lyst?»

«Uf, tante, — det er ikke nogen mening i dette. Jeg behøver ingen av delene!»

«Det er nu en smagsak,» mente fru Sommer med et overbærende smil.

Ekspeditricen nikket forstaaelsesfuldt. Nu vel, det hang slik sammen. Hun saa uvilkaarlig paa den unge pikes støvler; de passet daarlign til den stasen ovenfor. Fru Sommer fulgte hendes blik.

«Ja, nu staar turen til en skotøiforretning.»

Karen stod aldeles forvirret, og da butikdamen et øieblik forsvandt for at finde frem et par passende støvler, hvasket hun:

«Tante, du maa ikke! Jeg — jeg føler mig saa rar. Jeg kjender mig virkelig ikke igjen. Jeg maa ha litt av det gamle — endda.»

«Tror gjerne det, vennen min. Men bare vent; om et par dage er du nok fortrolig med din nye ham. — Naar vi nu har faat støvlene, gaar vi direkte til min friserdame. Hun finder nok en klædelig frisure. Og naar vi begge to har set hende frisere dig et par ganger, skal vi nok klare det selv.»

«Fri — friserdame? Bruker hun krøltang, tror du?»

«Aaja, men vi skal be hende behandle dig

litt forsiktig. Jeg vil ikke tillate, at dit prægtige haar blir ødelagt.»

Karen lo:

«Mit haar prægtig! Det som bestandig har været min sorg. Det er da saa glat og stygt.»

«Silkebløtt og tykt og glinsende er det, ven-
nen min. — — Naa, se der! De har utvalg, ser
jeg.»

En hel stabel med æsker, og utav æskerne
de nydeligste støvler, Karen kunde ønske
sig. — — —

«Tak, vil De pakke ind de gamle.»

«Men jeg — jeg tror, de er for smaa.»

«Hvad?»

«Jeg burde vel ha en ekstra strømpe? Det
bruker jeg bestandig hjemme, naar jeg tar
maal.»

«Bevares vel! De vil da vel ikke ha større
føtter, end De er skapt med!» utbrøt butik-
damen.

«Neitak, de er til at bruke daglig disse støv-
lene; de utvider sig snart. Og naar de er
utgaat, er det nye at faa kjøpt.»

«Men jeg vokser, — det siger far.»

De andre lo.

«Du sliter nok fortere, end du vokser herinde.
— Jo tak, de er bra. — Saa var det hansker da.
— Naa, dem faar vi nedenunder, tak, tak!» —

— — — —

Da fru Inga Sommer og Karen en time senere spaserte opover Karl Johan, gik Karen hele tiden og smilte. For hvert skridt hun tok, kunde hun jo se sig selv i de store speilglasvinduer. Nei, ikke sig selv, men sit eget lille ansigt i en ny, vældig ramme.

Det hele var saa uvirkelig, at hun hadde ondt for at tro, hun oplevet dette i vaaken tilstand. Det maatte være en drøm, som hun snart vaaknet av. Og saa stod hun i den gamle habitten: sort vinterjakke til knærne, med en smal skindkant rundt den høie, opstaaende kraven, graa og brun stripet verkenskjole med to rader sorte kjæmpebaand nede i kanten og en avlang, sort skindlue med en ekornhale paa. — Og paa benene de dyrebare knapstøvler; den ene hadde dog faat en liten lap paa overlæret.

«Hun er ganske velklædd,» sa far med en tilfreds mine, da de stod paa stationen for at si farvel. Den lille, men tykke fletten var blit forlænget med en flot, sort sløife knyttet over et underbaand helt nede i enden av dusken. — Slik saa hun ut for to timer siden. Nu laa den gamle hammen paa en disk for at pakkes og sendes hjem til fru Sommer i Bygdø allè. Hvad der videre skulde gjøres med klærne, visste hun ikke.

Det var vel meningen, at hun ikke skulde bruke dem her inde. Tante vilde jo hverken

spasere eller trikke nedover. Nei, i bil fôr de avsted og stanset like utenfor døren til ønskehuset, hvor alle de nydelige ting var tryllet frem.

«Først faar vi ta de rent ydre forbedringer, saa gaar vi indefter siden,» sa hun, mens de kjørte. Det var vel kjolerne og undertøiet, som heller ikke var bra nok.

Da hun hadde faat av sig den nye, sorte kaa-pen i entreen igaarftes og stod i den omsydde terrakotta med alle kapperne og fløielsbaandene, hadde tante slaat hænderne sammen og ropt paa piken.

«Kjender De den igjen, Anna?»

«Bevare mig vel! Er det den, fruén fik for fem aar siden?»

Saa hadde tante snudd og vendt paa hende og spurt og ledd og tilsidst utgydt sig over Linas umulige sparsommelighet.

«Og det er din bedste?»

Nei, hun hadde da en nyere; den sorte konfirmationskjole.

Naaja, foreløbig kunde den gaa an; fasongen hørte da hjemme i dette aarhundrede.

Hadde det været en anden, vilde Karen blit lynende sint; men tante Inga lo saa hjertelig og traf bestandig i sin harcelas paa det komiske, saa Karen maatte le med — og saa var hun jo mors søster. Ja, tænk at to søstre kunde være

saa forskjellige. Ikke fordi tante var saa pen akkurat. Øinene var lyseblaa og baade øienhaar og bryn var graagule som haaret; men huden hadde en frisk farve, et par steder litt for frisk kanskje, der kom likesom en bundt av fine, røde traader paa kindene, naar det var koldt; men da brukte hun et tæt slør for ansigtet, og det vistes saavidt. Haaret laa aldrig glat som mors, men var krøllet og let og luftig. Karen forstod ikke, hvor begyndelsen og slutten var. Allerbedst som hun fik fat paa en haarlok, stak den sig under en hel del andre, og slik var det over hele hodet. Det mindet om en labyrint med skjulte hemmeligheter i underjordiske ganger.

Naar tante sat alvorlig og studerte mønstrene i modejournalene, myste hun og satte trut og saa gammel ut. Da vokste der pludselig frem en hel del rynker i panden, ved øinene og om munden; men straks hun saa op og smilte og snakket, var altsammen sporløst forsvundet, og hun viste de pene hvite tænderne med guldstriper indimellem, — da var hun næsten like-saa ung som fru Høyer.

«Hvad staar du og ler av, barn?»

De var stanset foran et vindu fuldt av undertøi med lyserøde silkebaand i alle mellemverkene, og Karen stod og lo, mens hun betragtet sig selv i speilglasruten.

«Jeg undres paa, hvor Karen er henne - det er bare det.»

En dame, som kom til, saa granskende paa den unge piken med det lattermilde ansigtet og gik fornærmet bort, idet hun mumlet noget om uopdragne snobber.

«Det rareste er haaret, skjønner du; det er næsten som hodet er borte. Slik føler vel skuespillerne det, naar de klær sig ut.»

«Der satte du mig sandelig paa noget. Jeg har gaat og studert paa, hvad det var, vi skulde. Billetter til iaften var det, ja. Men da faar vi faa fat i silkebluse og et pent skjørt; du kan jo ikke optræde i konfirmationskjolen.»

«Men tante — alle pengene!»

«Ja? Hvad er det med dem? — Jeg har længe nok villet ha dig herind for at faa litt folkeskik paa dig. — Helt fra du var fire aar, efterat jeg hadde mistet Magna, har jeg stadig tilbudt din far og mor at anta dig som datter, men nei, — som om du vilde ha tapt paa det bytte! Hadde jeg ikke kommet personlig og tat dig med magt nu, var du vel aldrig kommet hit. — Nu vil jeg ogsaa ha den fornøielse at se dig forvandlet, fra skolepike til dame!»

Karen følte en klump i halsen. Hun kunde ikke svare et ord mere, — dum, dum som en østers klang det i ørene. Men tanten ventet ikke paa svar.

«Her er det,» sa hun raskt og gik foran ind gennem den svære glasdør, gjennom duftende, lyse saler og opover brede, teppebelagte trapper til de stanset foran farvepragten.

«Jeg vil ha den fornøielse.» Derfor var det altsaa. Hun blev betragtet som en dukke, ret og slet. Dukkerne selv hadde ingenting at si, de var bare til for at more eiermanden.

«Naa, Karen — hvilken farve liker du bedst?»

Karen rystet paa hodet og smilte mat.

«Bestem det du!»

«En kirsebærrød vil staa udmerket til frøkenens mørke haar.»

«Eller lyserødt.»

«Det ogsaa ja.»

Efter en halv times prøvning foran speilet blev der endelig tat en gyldenbrun med kniplingskrave. Dukkens øine hadde straalet som to stjerner, da den kom paa, og det gjorde selv-sagt utslaget for tanten. Barnet skulde faa noget, hun likte, og det glædet hende at se, at hun hadde medfødt god smag — — — arv paa morssiden. Den stakkars faren eiet jo ikke skjønhetsans for to øre.

*

Da Karen i fjorten dage hadde levet indenfor de nye klær, begyndte hun at føle velværet

ved at være fin og moderne fra top til taa. Hun gik ikke lenger og smaalo, naar hun fik øie paa sig selv i vinduene, men dvælte behagelig ved synet av den fikse, unge dame, som hadde Karens ansigt. Gangen blev lettere, og bevægelserne frie; ansigtet mistet mer og mer det forbausede, spørgende uttryk og fik istedet det aapne, vaakne blik, som ikke lot omgivelserne forgjæves passere forbi. Hadde hun bare faat beholde fletten, vilde hun følt sig i fuld harmoni. Men armgymnastikken foran speilet hver morgen, mens tante Inga stod bak og dirigerte og instruerte, — var den bitre draape i bægeret. Ofte slap Karen hele haarmassen og foreslog: «Flette bare idag, tante; jeg verker i armene, og det blir jo saa stygt.»

«Øvelser gjør mester. Vi forsøker nok en gang, og faar du det saa ikke til, skal jeg frisere dig.»

Da tok hun sig sammen og gjorde sit yderste for at faa frisuren efter tantens ønske. Det var for hendes skyld hun anstremte sig. Karen selv syntes, hun var gaat glip av noget, hun hadde kjæmpet hardt for dengang oppe paa kottet for tre aar siden: Flette nedover ryggen — tyk, lang flette og en stor flot sløife, — hadde det ikke været hendes maal i flere aar! Og naar den endelig var begyndt at bli saapas, at den hang nedover ryggen og ikke bare stod

ret ut som en stiv pisk, saa værсаagod væk med den; indunder skindluen med haarfylden. Det blev til et stort hul i hendes bevissthet denne pludselige overgang, og hun betragtet sig som en forræder mot sit forrige jeg.

Da klædespakken kom, og hun hængte de hjemmesyddede klær paa plads, sa hun til tanten:

«Der hænger Karen perfektum og her staar frøken Vangen præsens particip. Jeg undres paa, hvordan futurum simpleks vil komme til at se ut.»

«Aa, hun blir nok bra. Det gjælder bare, at du villig lar dig gli med,» — fru Sommer gjorde en graciøs bevægelse med armene for at demonstrere, hvad hun mente, — «og kommer ind i denne for dig ganske nye og uvante sfære. Du maa forsøke at glemme, at du nogengang har generet dig for at snakke for eksempel. — Ja, ser du nogen av de unge piker sitte slik da, Karen? Ret op og ned med hænderne i fanget og bare stirre og lytte til de andres visdom?»

Tonen var langt fra saa kritisk som ordene, og Karen lo — litt tvungent.

«Tænk, jeg synes de siger svært meget dumt jeg, tante.»

«Ja, det er netop det, som er det behagelige ved selskapslivet. En behøver ikke veie sine ord paa guldskaaler for saavidt; en kan snakke

om løst og fast, bare en fører en dannet konversation. Det er ikke indholdet, det kommer an paa; det er mere formen; det er det, at vi er elskværdige og høflige og hører med interesse paa den vi taler med og later, som om det er rigtig interessant, alt det vedkommende siger, selv om vi synes, det er noget intetsigende pjat.»

Karen blev staaende og stryke ekornhalen paa skindluen og saa paa tanten med rynkede bryn.

«Vi skal altsaa hykle da og ikke si vor mening?»

«Til en viss grad, ja. — Aanei du, det vilde ikke bli synderlig morsomt, skulde vi si alt det vi tænker om hverandre.»

«Nei, derfor liker jeg bedst at tie stille, jeg.»

Fru Sommer tok luen fra hende og hængte den høit op paa en krok inderst i klædeskottet.

«Ja, men den liken er ikke rigtig den,» smaalo hun. «En blir ikke regnet for en dame, naar en er saa ukonversabel.»

«Uf, nei, — jeg forstaar nok at — at det er vanskelig at være, som du mener.»

Dannet holdt hun paa at si, men vilde ikke — nei, slet ikke. For hun var kommet til at tænke paa fru Høyer. Hun var da ganske anderledes end alle tantes venner og veninder. Hun visste ikke selv, hvori forskjellen stak;

men den var der. Og var fru Høyer en dannet dame, da var de andres dannelse av en anden sort — — men to slags dannelse?

Pludselig for der et smil over Karens ansigt. Hun kom til at huske paa et ord, som stod paa en saftflaske, hun engang skulde skylle hjemme ihøst. Etiketten hadde straalende, sterke blaa og røde farver og en gylden drueklase laa i en halvkrans øverst oppe i kanten. Like under stod med store bokstaver: Bringebærsaft; men inde i en parentes ordet imiteret med smaa bokstaver. Hun mente det maatte være noget rigtig fint, indtil mor hadde oplyst hende om feiltagelsen — — efterligning skulde det betyde — uegte altsaa.

Det dæmret i Karens bevissthet. Hun ante et lys et sted langt borte og følte fastere grund under sig.

Mor hadde snakket om, at de var bortkastede de pengene, hun hadde git ut for den uegte saften. Den manglet baade smak og kraft, var bare noget vammelt sukkervand. Det var Helga, som hadde kjøpt den, og Helga forstod jo heller ikke det fremmede ordet. Hun hadde forset sig paa den straalende lappen, som var limet fast paa flasken, og hadde trukket den op, før mor saa den.

Situationen nede i kjeldereren hadde præget sig dypt i hendes erindring; men først i dette

øjeblik gik det op for hende, at der var andet end saft, som kunde være uegte.

Visste hun bare, om det gik an at bli som fru Høyer uten at gjennemgaa al den snakkesalige selskabeligheten, tante kaldte for en uundværlig skole paa veien til dannelse.

— — — —

«Middelskole-eksamen er bra nok,» sa tante en aften, de kom hjem fra det første aftenselskap med dans. «Men der er allikevel mange huller i din utdanning, Karen. Er det virkelig sandt det, du svarte unge Werner, da han engagerte dig?»

«At jeg ikke har gaat paa danseskole, ja? Er det saa rart. Far mente det var noget tull.»

«Og din mor?»

«Mor? Hun mente naturligvis det samme som far.»

«Naturligvis ja. — Hør nu Karen: Imorgen den dag begynder du! — Du vil bli forvandlet —»

«Det er jeg alt det, tante —»

«Dit væsen, dine manerer, din gang — — at det ikke har faldt mig ind før, — der er det din egentlige mangel sitter, kjære barn. Det forundrer mig høilig, at Lina, som fik slik udmerket undervisning i sin ungdom, har kunnet negte dig dette.»

«Jeg har aldrig bedt om det jeg, tante. — Forresten danset vi paa kjøkkenet hos Helga og havde det græsselig moro. Vi lo hjerteligere end der borte iaften. De saa da ikke ut til at more sig videre.»

«Aa du, barn, du barn!»

Tante Sommer drog nogen tunge suk, mens hun vimset omkring og klædde av sig stasen, tok ned baade det egte og uegte haaret og gjorde toilette for natten.

Karen hadde straks sat sig godt til rette i en dyp stol for at faa læst ut en spændende roman, som var utløpet paa Deichmann dagen efter. Det var en ganske anden fornøielse end at være sammen med alle disse vild fremmede mennesker. — —

«Du tror altsaa, at det er om at gjøre at le rigtig høit og sterkt, hvis en skal ha det morsomt?»

«Ja —»

«Det gaar an saalænge en er barn det, Karen. Naar en ung pike er konfirmeret, maa hun lægge baand paa sine følelser og beherske baade sin latter og sin tale. — Dæmpet, fin og behersket skal en ung dannet dame være, husk det! Hun maa aldrig tiltrække sig opmerksomhet ved voldsomme latterutbrudd og høirøstet snak. Det virker vulgært og simpelt.»

Karen la hodet bakover og saa et øieblik op fra boken.

Tante Inga sat i en blomstret friserkaape foran speilet og lavet krøller med en hel bunke naaler foran sig. Halve haaret var færdig. De stive, smaa pølser strittet ut og mindet Karen om et billede, hun engang hadde set av nogen negere, som satte haaret op i en masse smaa kuler og smurte dem ind med fett.

«Imiteret,» tænkte Karen; men imorgen ser krøllerne ut som de er egte.

— — «Ikke fordi du har ledd formeget iaften. Nei, desværre. Du sitter og holder fast paa baade humøret og visdommen, som om du er for gjerrig til at dele den med os andre.»

Trods den lette og skjemtende tone følte allikevel Karen brodden, og fordi hun var blit truffet paa sit ømmeste punkt, og hun var træt av selskapet, orket hun ikke som ellers at ta tantens opdragelsesprækener fra den humoristiske side, men lot taarerne, som presset paa, faa frit løp.

Fru Sommer syntes det blev stille bak i stolen, — boken var nok spændende.

Men da hun fik se Karen opløst i taarer, glemte hun hele krøllingen og var straks borte og la armen om hende.

«Ikke graat da, Karen! Du tror da vel ikke, at jeg er et slikt troid, som jeg later til? Det

er bare saa forunderlig deilig at ha nogen at snakke med, forstaar du. Her gaar jeg gamle kone alene aar ut og aar ind, og saa kommer du som en liten, nydelig, frisk fjeldblomst og faar mig til at livne op igjen, saa jeg indbilder mig, jeg har faat min egen datter tilbake. Og saa vil jeg forsøke at plante dig om og bruke kultur paa dig — — men nu har jeg været for haardhændt, skjønner jeg.»

Karen smilte gjennom taarerne. Tante Inga kunde bruke saanne rare billeder.

«Nei da, jeg er bare saa træt. Og du maa ikke bry dig mere om mig; jeg blir aldrig, som du vil allikevel. Du kommer til at angre paa alt, hvad du har gjort — og kjøpt — for jeg blir aldrig — dame.»

«Du er jo dame, — søte, lille, rare Karen!»

«Nei, jeg har aldrig været, som jeg skulde jeg, tante. Paa skolen var jeg rar — og det hjalp ingenting, at jeg var flink. De gjorde nar av mig næsten allesammen, fordi — fordi jeg hadde saa rare klær og var anderledes paa haaret end de andre. Nu er klærne fine, men endda er det galt. — — Jeg — jeg — jeg trodde, det var bare det som manglet; men — jeg — længter allikevel!»

Fru Sommer sat paa stolarmen og holdt Karen om skuldrene. Hun rystet og skalv, og graaten tiltok.

«Længter du hjem, Karen? Og jeg som trodde, du likte dig saa bra her.»

«Ikke — hjem — nei,» hikstet hun.

«Men da forstaar jeg dig ikke. — — Er det — er det en du er glad i, Karen?»

Sagte og forsigtig kom det i en øm, moderlig tone.

«Ja,» hvisket Karen.

«En gut hjemmefra kanske?»

«Nei, ikke nogen gut.»

«Nei vel, men en voksen mand altsaa. — Ja ja, Karen; det er ogsaa det bedste, du.»

Hun visste ikke mer at si; det kom saa uventet paa hende denne erklæring.

Da løftet Karen sit forgraatte ansigt og smilte.

«Det er ikke nogen mand heller. — Det var fru Høyer, jeg tænkte paa. Hun var min lærerinde helt til næst sidste klasse; da flyttet hun hit ind til Kristiania. Hun var bestandig saa — saa snild. Jeg var glad i hende.»

Tanten flyttet sig uvilkaarlig væk fra stolen. Hun blev staaende med armene i kors over kimonojakken og se paa Karen, som hun først nu hadde faat hende i huset.

Karen følte det granskende blik og hørte det forandrede tonefald, da hun spurte, hvad hun hadde gjort for hende.

«Ikke netop gjort noget, men — hun var saa

snild paa skolen. Hadde ikke hun været der, vilde jeg sluttet.»

«Hun har ikke skrevet til dig da?»

«Jo, en gang, men — —»

«Men?»

«Mor syntes ikke det var nødvendig at skrive mer end en gang. Jeg sendte et kort til fødselsdagen og fik brev igjen. Da bodde hun hos en søster utenfor byen, men siden skulde hun flytte herind.»

«Saa — naa. Du vilde gjerne træffe hende da, Karen?»

«Nei, det er ikke netop det, tante.»

Karens taarer kom igjen. Uf, hvor dum hun altid var.

«Men du sa jo, du var glad i hende.»

«Ja — ja —»

«Vi skal virkelig opsnuse hende imorgen vi, Karen. Det vil bli hyggelig for dig at træffe en av dine gamle venner,» sa tante Inga rigtig hjertelig. «Læg nu boken væk og begynd at klæ av dig. — Nu vil vi holde os i ro nogen aftener; du har nok ikke taalt al denne farten.»

Endskjønt tanten anstrengte sig for at være at der var kommet noget imellem dem. Hun venlig og munter som før, følte Karen allikevel, saa anderledes paa hende og var mere paa vakt for ikke at saare hende med sin kritik.

Jeg faar se at faa hende sammen med unge mennesker, tænkte fru Sommer.

Hun hadde vel trang til at more sig hun som andre unge piker. Og det var naturligvis ungdommen hun savnet herinde. Fru Sommer bebreidet sig selv, at hun ikke hadde tænkt paa dette før og glædet sig til at se det straalende, vaakne, interesserte uttryk i Karens øine, som hun hadde hat den første tid. Stornøid var hun ikke. Et glad fornøiet sind hadde hun igrunnen og var altid taknemmelig. Ja, det var det forunderlige med det pikebarnet, at hun kunde bli lykkeligere over en bitte liten overraskelse, som bare kostet nogen ører, end de kostbareste ting hun klædde hende i.

Hvorfor hadde hun da dette distraë, indadvendte, stirrende blik? Og hvorfor kunde hun pludselig, like efterat de to hadde ledd saa hjertelig godt sammen, falde i tanker og se ut som om al verdens sorg laa og tynget hende? Der maatte da være en grund? Hun forsikret jo stadig, at hun ikke længtet hjem. Hun skrev sine regelmæssige, ukentlige breve og fik likesaa ofte tilbake. Rigtignok var de altid fulde av formaninger, fra faren helst; men han var nu ikke anderledes. Lina skrev ogsaa temmelig koldt. Hun var nu engang blit slik. Den varmen, hun engang eiet, hadde manden sørget

for at slukke med sin stadige dryp av formaninger og skolelærer-rettelser.

Ja, slik gik det Lina, stakkar. Det var den husvarmen som var skyld i den forbindelsen. Han duperte hende fuldstændig med al den lærdommen, og da han saa tilbød at læse tysk med hende — for at spare paa leien naturligvis — blev det vel for intimt. Men du verden hvor gromt det hørtes: forlovet med en cand. mag. Det var ikke frit for, at mor syntes synd i den tre aar yngre Inga, som gik hen og tok en simpel sjømand, en andenstyrmand, som hverken kunde citere tyske digtere eller holde milelange foredrag i pædagogik. Huf, hun husket endda, hvor det ærgret hende, naar han kom ind og spurte, om de vilde høre noget udmerket — og han stod der selvgod og docerende og læste side op og side ned: «Er dere med?» kom det av og til. «Jo da,» sa mor spakt og stilfærdig. Men Linas kinder og øren brændte, og øinene straalte akkurat som Karens, naar hun blev begeistret. — —

Men se hvordan det gik! Nu var den simple sjømand en av hovedstadens største skibsredere og hadde kunnet tilbyde svigermor et sorgfrit opphold paa sine gamle dage, saa hun fik dø glad og fornøiet i et hyggelig hjem, hvor hun aldrig følte sig tilovers, fordi der var nok av penger og — hjertelag. Han var ikke saa borte

allikevel den styrmanden, nei. Mor priste ham nok hun, og elsket ham som sin egen søn. Men den lærde studenten?

Aanei, hun sa ikke stort, mor; hun var en fin natur. Men det var allikevel klart nok, at hun helst reiste til Lina, naar manden var borte. Hun angret nok paa den leieboeren mor, stakkar, selv om hun aldrig sa noget. Nei, Lina kunde tat den barndomsvennen fra Gudbrandsdalen hun, selv om han var bonde. Da hadde hun sittet godt i det og faat en baade snild og flink mand. — Men det var kanskje ikke saa bestemt.

Inga Sommer sukket og saa bort paa Karen, som hadde tat fat paa boken igjen. Hun sat med albuen paa bordet og læste, saa kindene brændte. —

Barn hadde hun ialfald, Lina; det var ogsaa det eneste, hun misundte hende. Men ufattelig var det, at de ikke kunde undt Karen at komme hit ind, da hun var fire aar, og Lina hadde faat baade Lillegut og Inga. De maatte da forstaa, at de ikke magtet at gi barnet den utdannelse, som hun og Sommer hadde anledning til. Nu fik hun se, hvordan det gik. Viste det sig, at Karen vilde trives og føle sig hjemme, skulde hun jo arve alt efter dem. Sommer hadde ogsaa likt den jentungen bedst. Hun lignet ikke paa faren som alle de andre. Og Sommer hadde

altid hat et horn i siden til Vangen, siden den kvelden han spurte, om det ikke følte haardt at ha saa faa kundskaper.

Et blik bak Vangens ryg fra Inga hadde faat ham til at beherske sig, saa han bare mumlet noget om, at en sjømand fik kundskapene paa en anden maate. Efterpaa hadde han kaldt ham bondesnobbyn, og det navnet hadde han hat vanskelig for at glemme.

— — Fru Sommer sat ogsaa med en bok; men det gik ikke saa fort med hendes læsning. Hun kunde ikke la være at beskjæftige sig med sin protegè. Det var vanskeligere, end hun hadde tænkt at ha en slik ung pike i huset. Hadde hun bare lignet nogen av de unge damer, hun kjendte her inde. De var livlige og søte og aapne og straalende og moret baade sig selv og andre. Der var ikke noget kluss med dem, ikke noget vanskelig, som skulde behandles varsomt. De danset og lo og var glad i at pynte sig, spilte piano, gik i teater, koketterte med sine venner og var allikevel snilde og naturlige og hjælpsomme mot de ældre. Kort sagt: greie at ha med at gjøre.

Men — allikevel var der ikke en, hun vilde ønske at ha om sig nat og dag slik som hun hadde hat Karen i over tre uker.

Hvad var det for en underlig tiltrækning ved det barnet? Der var noget ved hele ansigtet —

helst i de brune, litt avlange øine, som var uut-grundelig, noget som lukket og aapnet sig og lukket sig igjen — mest det sidste; og derfor forsøkte hun jo stadig at faa hende helt paa vid væg — men forgjæves.

Hadde hun endda kunnet spille; nei, der kom farens totale mangel paa musikalsk sans frem.

Pludselig sprat fru Sommer op og ropte:

«Karen! Nu har jeg det!» Karen skvat til og saa forbauset op; hun var langt borte i en anden verden. «Du skal lære at spille, Karen! At jeg ikke har tænkt paa det før. — Har du lyst?»

Karen saa med et kjærlig blik bort paa pianoet og smilte:

«Er det ikke kostbart, og — og maa jeg ikke gaa længe?»

«Jo længer jo bedre, naturligvis.»

«Men jeg skal jo snart hjem.»

«Hvem siger det?»

«Aajo — mor behøver mig vel.»

«Blaas, mor har faat hjælp, god hjælp. Nei, nu skal vi ta fat paa en helt anden maate, Karen. Nu skal du begynde at lære litt. — Er du ikke glad i musik?»

Karen la virkelig boken bort og saa forventningsfuldt ut.

«Jo, det er det deiligste, jeg vet, — især naar fru Høyer —»

«Spiller hun ogsaa? Nei, dette er da stort! Hvorfor har du ikke sagt det før? Synger du, Karen?»

«Ja, litt.»

«Er du sikker paa det? Din mor hadde en vakker stemme.»

«Mor? Jeg har aldrig hørt hende synge.»

«Nei, det tror jeg nok. Hun spilte ogsaa, Lina, riktig vakkert. — Jeg begriper ikke, at hun har holdt ut uten piano.»

«Far taaler ikke øving. Vi maatte flytte ifjor, fordi der kom nye leieboere i første etage, og de spilte og sang hele dagen.»

«Naa, derfor altsaa. — Du kan noterne Karen. Jeg har jo hørt, du har klunket litt. Kom nu skal jeg spille, og du synger en av skolesangene dine. Find en her, mens jeg tænder lampen.»

«Nei, jeg synger ikke saan. Jeg har aldrig sunget alene.» Pludselig husket hun første sangtime for fru Høyer, og hjertet banket hurtigere. Den turde hun kanskje vove. Hun kunde bare huske paa fru Høyers smil. Akkvisition, sa hun jo. — «Kan du spille den?»

Karen satte den opslaatte notebok paa pianoet, og fru Sommer tok lorgnetten paa.

«Vi forsøker. Jeg har aldrig været musikalsk. Gud vet hvorfor. Evnerne er saa ulike fordelt. La mig nu først spille den igjennem.»

— — «Ret som ørnen stiger.»

Det var længe siden Karen hadde sunget, og stemmen skalv. Men andet vers gik bedre. Og da fru Sommer kom med utropet: Udmerket! fik hun mere mot og sang klart og sterkt som dengang i anden middel.

Fru Sommer vendte sig helt om paa stolen og saa paa hende, før hun sa noget.

«Karen!» Det var saa komisk at se tanten i det kostume inde i salonen, at Karen lo. «Hvorfor har du ikke fortalt dette før?»

«Hvilket?»

«Du er jo musikalsk, barn, — efter mit skjøn ialfald. — Du skal faa undervisning, det er sikkert!» — — —

Dagen efter gjorde fru Sommer alvor av at opsnuse fru Høyers adresse. Det lykkedes tilslut, men fru Sommer rynket paa næsen, da hun stanset med fingeren paa en av østkantens mindst pene gater. Kunde det være mulig, at en dannet dame vilde bo i et slikt strøk?»

Naaja, hun fik ta maal av hende. Var Karens smak saa daarlig som denne adresse gav mistanke om, hadde hun forgjæves hat forhaabninger i retning av hendes sunde kritik.

— — —

To dage efter sat Karen og fru Sommer med hver sin bok og ventet paa sin gjest. Klokken var fem, og tebordet stod dækket i salonen.

Ute pisket sne og regn paa ruten, og den sure nordenvind trængte tvers igjennem skindtøi og pelskaaper. Men inden fire vægger var det lunt og varmt, for fru Sommer sparte ikke paa noget, som kunde skape hygge og velvære. Tykke tepper paa gulvene, bløte lænestoler, makelige divaner med hauger av puter, blomster og meget lys under fantasifulde lampeskjermer var hendes stolthet.

Straks Karen første gang var kommet indenfor entrédøren blev hun staaende som fjetret ved al denne uvante luksus. — Aa, hvor nydelig, lød det tilsidst. Og al denne herlighet skulde hun leve i hver dag fremover i flere uker! — Nu hadde hun vænnet sig til det alt sammen og kunde ikke tænke sig det anderledes, der hvor tante Inga skulde føle sig vel.

Idag var det mere end almindelig festlig. Et krystalglas fylt med blekrøde nelliker satte Karen i stadig henrykkelse.

«Nelliker og roser, tante, er de deiligste blomster paa jorden.»

Men da piken kom ind med en hvitgul, fyldig krysantemum fra en blomsterforretning og satte den paa skrivebordet, kunde ikke Karen bli møt av at se paa den.

«Er blomster dyre?» spurte hun tanten.

«Aaja,» lo tanten.

«Jeg har aldrig indtryk av, at noget er dyrt

for dig,» fortsatte Karen. «Du snakker aldrig om, hvad det koster.»

«Nei, det blir ikke billigere, om jeg jamrer mig, og saa længe jeg har nok at kjøpe for, vil jeg ikke formørke tilværelsen ved at spinke og spare,» svarte fru Sommer i en sorgløs tone, og Karen spurte ikke mer.

Hun ønsket saavist ikke, at tante lignet mor. Det var jo den knugende følelse av sparing paa alle kanter, som netop hadde gjort alt saa uhyggelig hjemme. Her hadde hun en følelse av, at alt det tante ønsket sig, behøvde hun bare at peke paa, saa kom det en stund efter til entrédøren. Piken lukket op, betalingen foregik stille uten opstyr, et smeld i laasen, saa var det husets eie, og ingen tænkte paa, at det kostet penger. Slik hadde det været med alt det, hun hadde faat av klær ogsaa.

Store bunker av færdigsydd undertøi, selskapskjoler og selskapssko — det kom rullende ind i stuen, efterat de om formiddagen hadde spaseret hyggelig omkring i butikkene og pekt paa det peneste, de fandt.

Igrunden hadde hun jo nu oplevet eventyret — et eventyr, som hun aldrig hadde kunnet digte saa storartet. Vistnok hadde hun tænkt sig i andre klær, men ikke en slik total forvandling fra top til taa. Støvler, kjoler, kaape, hat og undertøi, alt var pakket ned i de gamle

kufferter, som hadde fulgt far helt fra studenterdagene. — Vi sender den hjem straks, foreslog tante Inga, da den en dag var fuldpakket. Men Karen hadde ikke hjerte til at skille sig av med den.

Naar hun engang imellem var alene, kunde hun liste sig ut i klædeskottet, lette paa lokket og lægge kindet ind til de gamle kjoler eller stikke hænderne ned i støvlene og sætte dem ved siden av de smale nye, som bestandig klemte. Det hændte, at det blev varmt i øienkrokene, og hun maatte skynde sig og smelde lokket i, før de dumme taarerne kom; men kufferten blev staaende, endda hun saa vel visste, at mor vilde blit glad over at faa det altsammen til Inga.

Men mor hadde jo ikke anelse om forvandlingen. Det var ogsaa en av Karens egenheter. Hun vilde ikke fortælle, at den habitten, mor og far var saa kry av, ikke dudde herinde. Da kunde de saa let tro en hel del til, som de ikke maatte tro eller indbilde sig.

Karen var i den sorte konfirmationskjole, det eneste plag der hadde fundet naade for tantes øine, efterat den høie halslinning med spiler og indfældt blonde var klippet av og erstattet med en bløt utover liggende silkekrave og en rød sløife i nedskjæringen.

«Du har da ikke sorg; jeg liker ikke at se sort

paa unge piker. Dere skal være straalende og sorgløse, motgangen kommer tidsnok,» sa hun bestemt, tok resolut kjolen ut av Karens hænder og klippet væk, mens Karen forundret sig over, hvorfor mor ikke var saa opfindsom som tante Inga.

Da Karen mønstret sig i speilet, var hun fornøiet over forandringen, men ikke sikker paa om det var rigtig at fare slik frem med en konfirmandkjole. Den skulde vel ha et vist høitidelig præg, saa den mindet om kirken, og det som hadde hændt der inde.

Nu hadde hun ikke et helt minde derfra heller. Nei, mor maatte ikke faa vite noget om den fuldpakkede kufferten, som hadde kostet hende saa meget arbeide. Værst vilde det kanskje bli at fortælle om undertøiet — at heller ikke det var bra nok. Hun og mor hadde selv brodert tunger og huller, og de var slet ikke stygge; men det var det ublekte tøy, tante ikke likte. Nei, det gik simpelthen ikke an at sende denslags paa vask herinde. De brune nuppene sat jo endda i, — hvad maatte vaskekonen tænke. — —

«Naar de har ligget paa bleken en sommer, blir de ganske bra, og saa har Inga fuldt færdig utstyr til sin konfirmation. Den K'en er let at forandre; det kan vi to forresten gjerne besørge,» sa hun for at faa Karen i humør, da

hun saa, det gik sterkt ind paa hende. Og Karen lysnet. Saa var det ikke bortkastet hendes og mors arbeide allikevel. Nu kunde hun ikke tænke sig muligheten av at ta paa sig det tykke, haarde tõi — vant som hun var med det lette, skinnende, blaa hvite, broderibesatte linnet.

Men — — ja, der var altid et men i Karens bevissthet, naar hun tænkte paa sine klær; det var det, at alt — alt hjemmefra — fra det inderste til det ytterste var for simpelt til at fremvises ved siden av tante Inga.

Naar det imellem stod klart for hende, at det var en fornærmelse mot mor, denne totale forvandling, fik hun hjemve, og med hjemveen kom angeren over, at hun hadde latt mor forstaa, at hun længtet ut. Men spurte hun sig selv, om det vilde bli slut med længselen, naar hun reiste hjem, blev hun het av forskrækkelse ved en slik tanke. — Nei, nei — endda hadde hun jo ikke fundet det, hun længtet efter. Men du længtet jo efter at bli som andre, Karen, — var det ikke saa? Fine klær, fornøielser, selskaper, duftende, store lyse, elegante værelser, hvor en kunde sitte makelig i en god stol og bli opvartet, ingen ekkel opvask efter middagen, ingen smaasøstre som tigget om hjelp med leker og dukketõi?

Den næsvise stemmen hadde flere ganger

hvisket i Karens øre, og for hver gang faldt det vanskeligere at overdøve den. Men hun maatte, hun vilde! For her fandtes da vel noget andet? Noget mere end dette? Noget som kunde gjøre hende glad, jublende, straalende glad, saa hun glemte alt ondt baade fra hjemmet og skolen — ja saa glad, at hun kunde være venlig mot Charlotte, om hun møtte hende igjen en gang.

Kanske ikke alle mennesker kunde bli saa glad? End om de ikke hadde plads til saa meget glæde, fordi der var saa meget andet, som optok sindet. Som tante for eksempel. Hun hadde jo alt, hvad et menneske kunde ønske sig. Først og fremst det som Karen i tre aar hadde set som den største lykke et menneske kunde naa: at være fin, elegant og smagfuldt klædd og bo i en komfortabel, nydelig leilighet og spise den mat en syntes bedst om. — — — Desuten var hun frisk og hadde nok av penger, en græsselig snild mand og — nei, ingen barn; men det var vel bare en grund mer til at være glad. Det var jo barnene, som skapte alt bryderiet og slet paa kræfterne — især morens. Det hadde hun da altid forstaat paa mor. — —

«Karen, du læser jo ikke! Nu har jeg sittet her og set paa dig en lang stund, og du har ikke bladet om en eneste gang! Hvad er det for dypsindige ting, du tænker paa?»

Karen svarte bare med et forlegent smil og en sterkere farve i kindene — for i det samme ringte det, og piken lukket fru Høyer ind.

Karen skalv i knærne, da hun reiste sig. En underlig følelse av beklemthet hadde grepet hende, i det samme hun hørte den kjendte, kjære stemme derute i entreen.

«Vil ikke du —»

«Nei, nei, — jeg — jeg venter her,» stammet hun, og fru Sommer gik ut. Det var elevens forlegenhet for lærerinden, den halvvoxne unge pikes skyhet for den forhenværende, og viserpikens skamfølelse og taknemmelighet for hjelp i en vanskelig stund, — som i et underlig virvar strømmet gjennom hende og gjorde hende uviss om, hvordan hun skulde te sig. Hadde bare fletten været der, vilde alt været lettere. Nu skulde hun jo likesom være voksen, uten at hun følte, hun var det. — —

Og hvis nu fru Høyer var forandret; paa to lange aar skedde der saa meget. Om det nu ikke var der længer det solskinssmilet, som fortalte om den verden, hun ikke kjendte noget til — da var det bedre, hun aldrig kom, — da vilde jo længselen dø, og hun maatte tilbake til mor og far, til det graa, almindelige, hverdagslige liv, hvor ingen smilte, men alle gik omkring og sparte og var sure. — —

Fru Høyer blev staaende ved døren.

«Er dette lille Karen? Det er ikke mer end saavidt jeg kjender dig igjen! Du er jo blit voksen?»

Da sendte Karen tanten et lynsnart blik, rev i ett nu alle haarnaaler ut av haaret og ropte:

«Nei, jeg er ikke voksen!»

Og uten at bry sig om haaret, som styrtet ned over skuldrene, sprang hun bort og slog armene om fru Høyer.

«Nei, nu ser jeg, du er den gamle Karen. Se her du! Set disse i paa hver side, saa er du i orden.» — Fru Høyer tok ut av sit eget haar to smaa sidekammer, strøk Karens haar tilbake og smilte: «Saa siger vi goddag da, Karen, og tak for sidst. Jeg trodde virkelig, du hadde glemt din gamle lærerinde!»

«Nei,» var det eneste, Karen fik sagt; men det sa hun ogsaa baade med mund og øine og de to hænder, som hun la i fru Høyers.

Fru Sommer stod forbauset og saa paa dem. Endda hadde hun ikke oplevet at faa se Karens øine straale slik. Hvad var det for en magt denne lærerinde hadde, at hun formelig fik Karens ansigt til at gløde og hele skikkelsen elektriseret? — —

«Naar nu fru Høyer har gjenkjendt dig, vil jeg virkelig foreslaa, at du friserer dig, før vi drikker te. — Jeg vil ikke netop si, det flatterer at ha haaret slik, du minder mig om en liten

indianerpike, ikke sandt?» sa tanten henvendt til fru Høyer.

«Hun minder mig saa levende om den lille Karen Vangen i anden middel, som paa første ord reiste sig og sang solo, fordi hun hadde mod til at gjøre sin pligt, endda hun var ugleset av to og tyve tankeløse smaapiker. Fra den dagen fik Karen en stor plads i mit hjerte,» sa fru Høyer varmt, idet Karen forsvandt ind i soveværelset.

«Ja — ja — ja, det var hyggelig at høre. Jeg har forstaat det saa, at fruen underviser i sang og musik?»

«Jeg gjorde det engang, ja. Mens musikken og sangen før var min hovedinteresse — er det nu gaat ind som et ledd i mit egentlige arbeide.»

«Deres egentlige arbeide, frue?»

«Jeg forsøker at bringe litt solskin ind til nogen av de mange tusen herinde, som lever paa skyggesiden — det er bare et forsøk, forstaar De —»

«Nei, hvor interessant! Det maa De fortælle mer om; jeg har jo læst saa meget om de forfærdelige tilstande paa de kanter, hvor De bor. Jeg ante jo noget i den retning, da jeg saa Deres adresse, naturligvis. Men er det ikke risikabelt, — kan De ikke let bli smittet? Er det ikke ofte rent livsfarlig at færdes i slike

forfærdelige hjem? Huf, jeg blir formelig syk, naar jeg tænker paa, alt det en utsætter sig for i slike omgivelser! Jeg var engang hos min vaskekone; men det syn glemmer jeg aldrig — fem barn og mand og kone i et eneste litet værelse mot et mørkt, skiddent gaardsrum og en slik luft!»

Fru Sommer skuttet sig og gjorde en hel del talende grimaser for bedre at illustrere, hvad hun mente og følte. Fru Høyer saa saa forstaaelsesfuldt paa hende, at hun fik lyst til at fortsætte.

— «Og en gang var jeg inde hos en gammel mand i Lakkegaten. Jeg skulde med en hilsen fra sønnen, som fôr med min mand — han var kaptein dengang. Sønnen var blit syk, og min mand hadde besøkt ham paa hospitalet i New-york, og gutten gav sig ikke, før han fik det løfte av min mand, at jeg selv skulde opsøke faren, da sønnen jo ikke orket at skrive. — Ja, som sagt, jeg kom ind i et rum, som mer lignet en stald end et menneskelig opholdssted, og jeg hadde min største møie med at la være at kaste op, saa skrækkelig var luften. Jeg orket ikke at si mange ordene utenom brevet, jeg læste høit. Jeg er nemlig saa græsselig nøie slik. Jeg kan ikke leve i uluftede rum.» — Som om hun gjettet fru Høyers tause indvending føiet

hun til: «H a n hadde vel vænnet sig til den luften.»

«Det hadde han nok stakkar; men derfor var det jo like usundt for ham,» sa fru Høyer med et alvorlig smil.

«Naturligvis, men hvad skulde jeg gjøre? Det var midt paa vinteren, og jeg kunde jo ikke sætte vinduet op; manden laa syk og var alene, og jeg kunde ikke bli sittende der og vente til det var blit utluftet, — ved fandtes der forresten heller ikke; men han paastod, der var varmt nok. — Nei, det er merkelig med den vanen.»

«Ja, De har ret i det. Vanen har en svær magt over os alle, det har jeg nok ogsaa faat erfare.»

Fru Høyers rolige, beherskede væsen og det aapne, venlige ansigt virket paa fru Sommer, saa hun blev nervøs og urolig, og snakket meget mer end ellers.

Da Karen kom ind og teen blev servert, hadde tante Inga faat de hektiske roser i kindene med de fine, røde forgreninger, og da forstod Karen straks, at hun ikke var absolut begeistret for hendes gamle sanglærerinde. I hvertfald følte hun sig ikke rigtig vel.

Først da fru Høyer satte sig til pianoet for at spille, fik hun sin naturlige farve, men øinene hadde hele tiden det agtpaagivende,

uroelige uttryk, som Karen et par ganger hadde set før.

Efter indtrængende anmodning sang hun tilslut et par smaa sanger av Kjerulf. Stemmen var ikke stor, men lys og vakker, og fru Sommer, som elsket sang, bad om en eneste til.

«Da vil jeg synge en jeg ganske nylig har faat fat paa, og som jeg er blit saa glad i. Jeg fandt den en dag paa gaten. Den var revet ut av et blad, tydelig nok. Der fulgte ingen noter med, derfor har jeg selv lavet en melodi.»

«Det er græsselig morsomt! Tænk at De komponerer ogsaa.»

«Nei, nei, — det er ikke saa at forstaa. Jeg satte melodi til nærmest for at faa ordene bedre prentet ind i min egen sjæl. Jeg gaar nu om dagen og nynner paa denne sangen: «Hjerter er det, verden trænger.»

— — — —

«Er hun slik? Det hadde jeg aldrig trodd,» sa tante Inga, da døren lukket sig efter fru Høyer.

«Hvad mener du?» spurte Karen. Der sat endda meget igjen av gløden og glansen, som saa pludselig var faldt paa hende, straks fru Høyer kom ind. — «Likte du hende ikke?»

«Joda, joda! Hun er naturligvis et prægtig menneske, pen og dannet og saa videre; men jeg vet ikke hvad, — der var noget, hun like-

som holdt inde med. Ja, hun fortalte jo egentlig ingenting om sig selv; jeg glemte aldeles at spørge, hvorfor hun bor der nede i den gaten. Uf, jeg fortalte vist altfor meget om mig selv. Gjorde jeg ikke, Karen?»

«Ne—i. Hun syntes da vist, det var morsomt, at du fortalte om dine reiser.»

«Ja, men — — ja, naturligvis, en vertinde skal jo ikke spare sig. — Men uf, jeg har smeldende hodepine, du — — Men det var det, jeg vilde si: Er hun — er hun religiøs?»

Karen saa forbauset op.

«Hvad mener du?»

«Jo, den sangen, — den var da rar. Den passet virkelig ikke saan privat. Paa et møte vilde den nok slaa an; men her virket den litt flaut efter min mening. Melodien var naturligvis pen; men det var de ordene. De maa sikkert skrive sig fra en ganske ukjent digter.»

Karen kunde ikke svare noget til den sidste bemerkning. Hun var ikke videre bevandret hverken i de kjendte eller ukjendte digteres poesi; men der fandtes ikke tvil i hendes sjæl om, at den var vakker; fru Høyer vilde aldrig sunget den ellers.

Der var meget hun ikke forstod, men en hel del ante hun, og hadde ikke fru Høyer fortalt, hun hadde fundet den paa gaten, vilde hun

gjettet paa, at den var skrevet av hende selv. For nu forstod Karen, hvad fru Høyer eiet fremfor nogen anden, hun kjendte. Et varmt, kjærlig hjerte, «som for andre føle kan». Det var den eneste strofe, hun husket ordret av sangen. Men den gjenlød ustanselig i hendes sjæl og skapte tanker, som hittil hadde været hende fuldstændig fremmed og uforstaaelige.

«Jeg forstaar ikke denne svakhet overfor Karen, Lina. Skal hun fremdeles bli føiet i alle disse paahit, hun og din søster Inga kommer med, blir der ikke andet igjen av hende end en pyntedukke ret og slet. Og det er hun for god til. For Karen har evner, gode evner, og de utvikles ikke i de omgivelser, hun nu færdes i. — — Hører du, hvad jeg siger?» fortsatte adjunkt Vangen irritabel, da fruene ikke svarte.

Hun saa op med et træt blik.

«Jo — jo, jeg hører; jeg sitter selv og tænker paa Karen, og hvad der skal bli av hende.»

«Hun maa hjem, og det snarest mulig,» sa Vangen haardt og høit.

«Hun — og hvad saa? Synes du egentlig omgivelserne her hjemme er mere skikket til at utvikle hendes evner?»

«Barnet maa faa pligter, Lina! Saa hun tvinges til at være optat fra morgen til aften,

og ikke faar tid til at ofre et minut paa al den stas og fjas, hun nu hyller sig ind i. — Et eneste blik paa billedet er nok til at forstaa, hvor langt hun er kommet. Og der har hun gaat i flere maaneder uten at nævne et ord i brevene om det, som har optat hende aller sterkest. Forstaar du nu, at barnet har forbryderske spirer? — Ja, se bare forskrækket ut, men jeg gjentar det. Det er denslags overlagt uærlighet, som ligger til grund for saa mangen strafbar handling senere i livet, naar en anledning er der. Det er jo aldeles imot en ung pikes natur dette hemmelighetskræmmeri. Tænke sig til, der har hun gaat i fem maaneder og forsætlig skjult for sine forældre, at de klær vi utstyrte hende med, ikke var bra nok —»

«Det kan nu ha hat en anden grund; hun vilde vel ikke saare os.»

«Ikke saare? Aanei du, saa fine fornemmelser passer ikke sammen med det øvrige. — Selskaper baade hjemme og ute, teater, kjøreturer og et ubundet sportsliv og saa al denne stasen, tror du, det blir plads til refleksjoner over, hvad der virker saarende paa de fattige forældre dernede i smaabyen?»

«Nei, nu vil jeg ikke høre mere paa dig, Jens!» ropte fru Vangen og reiste sig rød og harm. «Du faar huske paa, at hun bor hos

min søster, og jeg kjender Inga saapas, at jeg vet hun ikke taler nedsættende om os.»

«Nei, det skulde bare mangle! Men indirekte virker hun slik paa Karen, at hun ser os i et nyt lys og mister lysten til at komme hjem og opta sine pligter mot forældrene.»

Fru Vangen gik nervøst omkring og ordnet efter sømnen, satte lokket paa maskinen, plukket op filler fra gulvet og børstet traadene av forklædet. Det rykket i ansigtets muskler, og brystet gik hurtig. — Endelig kom det, hun maatte ha sagt:

«Først og fremst tror jeg, vi bør tænke paa, om vi har gjort vor pligt mot barnet, — kanskje det mangler noget der ogsaa, Jens!»

«Vor pligt?»

Vangen stanset sin rastløse gang frem og tilbake paa gulvet, tok pipen ut av munden og stirret uforstaaelig paa sin kone.

«Ja, jeg sa pligt. — Jo bedre utrustet et barn er, jo mere fordrer det baade for det ydre og det indre. Og Karen fik ikke nok herhjemme, det forstaar jeg nu — det er forsent.»

«Vis vas! Hun fik for meget, det er feilen. Nøisomhet har aldrig ødelagt et menneske, tvertimot. Guds frygt med nøisomhet er av stor vinding; det er skriftens egne ord, og jeg skulde tro, jeg har erfart sandheten av det. Vi blev

aldrig klusset med i mit hjem, der var aldrig tale om, hvad vi barn hadde at fordre; det spurtes først og sidst om vore pligter overfor far og mor.»

Fru Vangen smilte ironisk, mens hun satte nogen løse knappenaaler i naaleputen.

«Og derfor tok du op et laan og drog hjemmefra for at studere, mens dine to brødre slet med gaarden og fiskegreiene — og dine to søstre gik som tjenestepiker?»

Vangen glemte at røke. Han stod og stirret paa sin hustru med sammenpresset mund.

Fru Vangen bøiet uvilkaarlig hodet og ventet paa et skarpt svar, men det kom ikke.

I stedet gjorde han helt om og gik ind paa sit kontor, hvor hun like efter hørte ham riste op i ovnen. Hun stod endda et par minutter og ventet. Nu kom det vel saa meget sterkere. Han var vel saa lamslaat over hendes bemerkning, at tungen negtet at tale. — Men Vangen kom ikke.

Da smilte fruuen og satte sig ved bordet, hvor brev og fotografi fra Karen laa, og læste brevet endda en gang, mens hun indimellem betragtet det fremmede billede av sin ældste datter. Da brevet var læst, tok hun fotografiet i haanden og betragtet det længe og undersøkende.

«Aa, du kjære, lille Karen,» hvisket hun,

mens øinene glippet og glippet. «Jeg visste jo, det vilde gaa slik. Men der er et sørgmodig drag over det lille, fine ansigtet dit. — — Nei, jeg tror paa dig, Karen. Du skal være der inde endda en stund, og du skal være glad. Jeg var ogsaa seksten aar engang. Men før jeg var blit voksen, blev jeg tat paa haarde hænder og løftet langt væk. Og saa blev jeg mor uten at ha været ung. Derfor gaar jeg med et stort aapent rum i min sjæl og har ingen ungdomsglæde og ingen ungdomsminder. Slik maa det ikke gaa dig, barn! — Bli glad, før du sælger din sjæl.» — —

Fru Vangen skvat op — — hendes mand stod i døren.

«Er her nogen?»

«Nei, nei,» sa hun forvirret; «jeg bare tænkte høit.»

«Saa —» sa han kort og gik ut igjen. — —

Fru Vangen tok pen og blæk og satte sig til at skrive. Det var allerbedst, hun svarte straks, mens han endnu var myk. Før tok hun ikke feil, hadde hun seiret dennegang ogsaa.

Selv om det var haardt at undvære hende, skulde hun faa være derinde endda nogen maa-neder. Kanske musikken og sangen kunde for-drive dette vemodige, længtende uttryk i hendes ansigt og gi hende den friskhet og det straalende humør, som av og til hadde lyst frem

i hendes øine, da hun var barn — paa landet. Siden de flyttet til byen, var det sjeldnere at se. Det var likesom det freidige væsen svandt litt efter litt her. Al den lekselæsningen passet kanskje ikke for smaapiker, selv om evnerne var der.

«Endelig!» hvisket Karen og trak pusten lettet, da hun hørte smekket efter tanten i entrédøren. Nu turde hun bytte, uten at nogen kom med indvendinger. For selv om tante naturligvis ikke likefrem vilde negte hende at ta de gamle klærne paa for en gangs skyld, saa visste hun jo, hun kom til at si en hel masse om utidighet og lægge største skylden paa fru Høyer.

Konfirmationskjolen passet bedst, og desuten var det ikke videre koldt idag. Den brune filt-hat stod ikke netop til den sorte jakken, men hvor morsomt allikevel. Mor hadde sat den op selv, og nu saa nok Karen, at den sløifen sat litt klint og stivt og ikke lignet dem, hun daglig kunde se paa Karl Johan; men det fik ikke hjelpe. Hun hadde nu engang bestemt sig til at la fru Høyer se hende akkurat slik, som hun reiste hjemmefra. Hun forstod hende saa godt, naar hun snakket om det lange hop, hun maatte ha gjort.

«Jeg sitter og tænker paa, hvor den gamle

Karen Vangen har gjemt sig,» sa hun en dag, mens de drak te. Og jeg haaber paa, at hun en dag vil dukke op, saa det tomme rum kan udfyldes.»

Derfor skulde ogsaa haaret ned.

Karen brukte ikke mange minutter paa forvandlingen. Men da hun stod fuldt færdig foran speilet med en tyk flette dinglende paa ryggen, lo hun høit til sig selv og nikket: Goddag, goddag! Det er virkelig længe siden, jeg sidst hadde den fornøielse. — En klingende latter, notemappen under armen, endda en gang et blik indi entréspeilet og saa: Farvel her indel Frøken Vangen, De faar være saa venlig at underholde Dem selv saalænge. Nu gaar Karen sin vei.

Og nedover trappene bar det i slik flyvende fart, at bureauchefen i anden, som altid pleiet hilse damerne i tredje med stor ærbødighet, blev staaende forundret og stirre efter den jentungen, som suste forbi. En søster av frøken Vangen formodentlig — merkelig ansigtslikhet. — — —

Ved Stortorvet gik Karen av trikken. Nu vilde hun for en gangs skyld gaa gjennom «det forførdelige strøk». — Og Karen gik og gik med øine og ører paa vid væg for at opfange alt det rædselsfulde. Men alt det hun anstrengte sig, saa hun ikke andet end almin-

delige mennesker som hende selv. Mange mænd gik i arbeidsdragt, konerne gik barhodet ind i butikkene, selv om de hadde tykke kaaper paa; men alt gik rolig og ordentlig for sig. En masse barn sprang og lekte, og Karen fik et par uvelkomne, skidne sneballer i ryggen.

Av og til saa hun nok, at husene blev lave og gamle og stygge, men det skrækkelige, det som tante grøsset for, og fru Høyer levet for, hvor var det? Kom det kanskje frem, naar mørket sænket sig over byen? Og alle bra folk laa og sov? — — —

— — «Goddag, frøken Vangen!» — Der kom en bakfra og slog Karen let paa skulderen. «Jeg har længe gaat efter Dem, men først nu, da De saa Dem om efter de uskikkelige ungerne, kjendte jeg ansigtet. — Det var da morsomt at træffe Dem! Johan Petter har fortalt mig, at — at De var blit en tiptop hovedstadsdame med opsat haar og alle ting.»

Karen lo og frydet sig over Gunnar Brobergs nysgjerrighet. Nu vilde de tro, at det fotografiet fremstillet hende i søndagspuds — — som idag saa hun ut i almindelighet, og far og mor vilde bli beroliget. Fjaset hadde kanskje ikke faat saa sterkt tak i hende allikevel. —

«De ler saa? Er det mig, som er saa komisk?» Gunnar Broberg fra tredje gymnasium likte ikke rigtig den latteren. Hun var ikke genert

længer, den mørke nonnen — og slik hun langet ut! — Nei, gangen var kjæk den, let og gratiøs; men du store kineser for en hat! — Det var jo ikke sandt, at hun var blit en slik jaale. — «Men hvad gjør De paa disse kanter?»

«Hvad gjør De?»

Karen saa ham kjækt op i ansigtet og smilte.

«Jeg — jeg — jeg skal hilse paa en onkel, som bor her!» Gunnar Broberg blev rød!

Karen nikket.

«Jeg bor i Bygdø allé, jeg; men min musiklærerinde bor i Lakkegaten,» sa hun muntert.

«Ulike poler tiltrækker hverandre,» citerte Gunnar og var ovenpaa igjen. Han kunde da ikke for, at den onkelen bodde paa østkanten.

«Her er slet ikke saa skrækkelig, som jeg hadde tænkt,» fortsatte Karen.

«Bevare mig vel, hvorfor skulde her være skrækkelig?»

«Nei, det skjønner ikke jeg heller,» lo Karen; «men tante Inga har skildret østkanten som et forfærdelig sted, hvor ingen skikkelige mennesker kan være bekjendt av at bo.»

«Er det hun, som er saa græsselig rik, det?»

«Det har jeg ikke greie paa; men nogen penger har de naturligvis. Mot mig er hun ialfald forfærdelig snild og — og gavmild.»

Gunnar Broberg mønstret hende fra top til taa. Karen følte det, og blev rød. Selv om

han fortalte hjemmefra, følte hun, at han hele tiden gik og resonnerede over hendes utseende. Han syntes selvfølgelig, at den rike tanten kunde fiffet mig litt op, tænkte hun. Forresten var det forfærdelig ekkelt, at hun skulde møte ham netop idag i den gamle habitten. Det eneste lyspunkt var, at nu fortalte han Johan Petter, at Karen var akkurat den samme. Og for Molly og Mosse skildret han med sterke farver, hvor smaabyagtig hun fremdeles var.

Tante Inga fik naturligvis en stor del av skylden. Hun var gjerrig, og Karen hadde det ondt, maatte helt til Lakkegaten for at spille, som om det ikke fandtes nok av musiklærerinder vestpaa.

«Ja, ja, san; det er ikke saa greit, san,» utbrøt Gunnar, efterat de hadde spasert en stund i taushet — som en fortsættelse paa Karens tanker.

«Aajo, — det er svært greit — for mig ialfald,» sa Karen med et skøieragtig smil. Hun hadde altsaa gjettet riktig.

«De er vist usigelig fornøiet med tilværelsen De, Karen,» sa Gunnar med et suk og svinget spaserstokken. «Isj a mig, jeg er lei hele greia, jeg —»

«Hvorfor det?»

«Aa, det er denne forbaskede puggingen; den er mig en pest altsaa. Jeg vilde heller holde

paa som de der grøftegraverne og lægge ind kloak i haarde, frosne jorden og slite med spade og hakke til fingrene sprak, end at sitte slik ret op og ned med en bok foran mig. — — Ja, det er adjunkt Vangen, jeg kan takke for, at jeg gaar i gymnasiet,» la han spøkende til og skjelte bort paa Karen.

«Hvordan da?»

«Jo, han har altsaa indbildt far, at jeg kunde klare det, og far vet ikke noget grommere end at faa se mig med studentperlue. De kan være noksaa naive slike gamle. — Naturligvis vil han, jeg skal studere, hvis jeg ikke dumper, — saa jeg vet sandelig ikke, jeg. Stryker jeg, er det galt, og staar jeg, blir det ugreie da ogsaa. Han vil jeg skal bli doktor, skjønner De.»

Gunnar Broberg lo, men Karen hørte, at inde i latteren var der et saart punkt.

«Hvad har De lyst til da?» spurte Karen likefrem og stanset utenfor huset, hvor fru Høyer bodde.

«De skal ikke ind her vel?»

«Joda, lærerinden bor i anden etage.»

«Det er sandelig knuslete av Deres tante,» sa Gunnar med en foragtelig grimase. «Det er jo en arbeiderbolig.»

Karen nikket.

«Men det er pent indvendig — og rent. Om

fru Høyer bodde i den simpleste hytte, vilde der allikevel bli festlig omkring hende.»

«A—h! Naa skjønner jeg! Det er hende. Ja da saa.» Han saa granskende paa Karen. — «Hun er jo blit saa skrækkelig alvorlig?»

«Fru Høyer? Langtfra! Hun har aldrig været saa livlig og søt som nu.»

«Men hun er jo blit saan — saan religiøs?»
Karen rystet paa hodet.

«Jeg vet ikke, jeg. Hun bor her for at ta sig av saanne gamle, som ikke faar bo paa gamle-hjem. Hun hjelper dem med maten. Hun synger for dem, pynter op i stuerne og faar dem til at le og være glade. — Jeg har været med flere steder — og hun —»

«Bevare mig vell!» sa Gunnar med en liten latter. «Hvad moro kan det være da? Hun præker vel en masse da?»

«Nei, det er de gamle som præker,» sa Karen; «fru Høyer sitter mest stille og hører paa; hun ler og graater med dem, naar de fortæller om gamle dage; for jeg skal si Dem, at hun — hun føler saa sterkt for andre, fru Høyer!» — —

— — — Gunnar Broberg husket længe efter det begeistrede, lysende uttryk i Karens øine, da hun kom med den sidste bemerkning. Den lille, ranke skikkelse blev selv saa fuld av følelse, — og han blev en smule forvirret over den pludselige forandring. Han hadde ikke tænkt, hun kunde bli saa varm i øinene. — —

«Ja, ja, — noget maa folk finde paa,» sa han med en overlegen mine; «hun er jo enke og har ingen barn. Det er vel for at faa tiden til at gaa. — — Ja, ja, jeg skal vel hilse da, frøken Vangen, og si at De har det bare bra og gaar fra Bygdø allé helt ut til Lakkegaten for at spille!»

Karen rak ikke at svare nogen ting. Han fik det pludselig saa travelt med at komme avsted. — —

Hun stanset i porten og saa efter ham, der han slentret videre med begge hænderne dypt nedi frakkelommerne og stokken under armen. Litt mindre sprætviktig end før og ikke fuldt saa tyk. Det lot til, at fars metode ikke var saa gal allikevel. — — —

Fru Høyer slog hænderne sammen og ropte: «Karen! Hvad betyr dette?» da hun kom ind i den bitte, lille, firkantede entré. «Kom ind i stuen og la mig faa se dig, som du er.» —

Karen snudde sig langsomt rundt med notemappen under armen.

«Jeg maa tte, fru Høyer. For jeg trodde, det var det, som manglet, men —»

«Men, hvad?»

«Uf, nei; jeg har slet ikke likt mig allikevel, og det synes jeg er stygt. Jeg indbildte mig, at den gamle Karen hjemmefra sørget over, at den nye har glemt hende.»

Fru Høyer smilte.

«Du længter efter dig selv da, lille Karen?»

«Jeg vet ikke, hvad det var. Men jeg følte mig fremmed i alt det nye. — Jeg blir saa gammel — — og føler mig aldrig rigtig glad.»

«Du blir nok glad, skal du se.»

Fru Høyer ante, at taarerne var like i nærheten og fik hende snart anbragt paa pianostolen.

— — — Det var en fornøielse at spille med Karen. Hun øvet flittig og hadde udmerket gehør; men aller morsomst fandt fru Høyer det at utvikle den klare, rene lille stemmen.

Naar Karen sang, glemte hun alle sine sorger og vanskeligheter og følte sig glad, bare glad. Øinene lyste som av en hemmelig glæde, for hun skimtet dette vidunderlige, som hun gikk og længtet efter — — ytterst ute i horisonten vinket og skinte det og bragte hjertet til at banke av forventning.

Men ikke før var den sidste tone død hen, saa var hun den samme som før. Det skjønne Fata Morgana var forsvundet, og hun stod saa fattig tilbake og følte, hvordan alle de forvirrede tanker paanyt stormet ind paa hende og atter gav ansigtet det længtende, grublende uttryk. — —

«Hvordan lever din mor? Du maa hilse hende saa meget fra mig. Du er vel flittig til

at skrive?» var det sidste, hun hørte av fru Høyer, før hun gik.

Det lød mer som et uttalt haab end som spørsmåal, og Karen hadde ikke sagt andet end ja tak!

Hvordan mor levet? Det spørsmåal hadde hun aldrig befattet sig med. Det faldt av sig selv, at mor levet bra, siden hun aldrig nævnte noget om sygdom. Flittig til at skrive? En gang i uken skrev hun til «Kjære allesammen» tre—fire sider paa et av tantes smaa kulørte ark, og fortalte hvordan hun tilbragte aftenen, om hun var frisk, om hun hadde været hos tandlægen og litt om veir og vind. Men til mor alene — nei, det hadde aldrig faldt hende ind. De fik jo allikevel læse det de andre ihvertfald far, og da blev det jo ikke som at snakke alene med hende. Hun vilde hele tiden se fars kritiske blik og høre hans stemme, naar han fandt noget at utsætte paa retskrivningen eller stilen.

Karen sat paa trikken helt inderst i kroken og følte sig uvel. Bare den maaten konduktøren gav hende billetten paa! Saa likeglad og uhøflig. Flere ganger maatte hun række haanden frem for at fange hans opmerksomhet. Slikt hadde aldrig hændt før. Hun var altsaa ikke fin nok.

En fattig kone med et graat, slitt sjal over

skuldrene trykket sig tæt op til Karen, strøk haandbaken under haken og sukket. En stram lugt fyldte luften omkring hende, og Karen trykket sig endda længer ind i hjørnet; konen smilte taknemmelig og fulgte efter; der var «fuldt» paa denne tid, like før middagen.

«En faar være glad, en faar plads, selv om det er trangt,» begyndte hun at konversere Karen.

«Ja, det er koldt at staa ute,» sa Karen sagte.

«Jeg skal helt te Skøien, jeg.» Karen lot, som hun ikke hørte. Den anden sukket. «Dattra mi er død, og manden sitter igjen med fire smaabarn. Det er slik tilstand atte.» Et par strøk under næsen igjen, nogen lange suk, og hun tidde ganske stille, helt til de kom til Eker-torvet, hvor de skulde av begge to.

«Bygdø» kom netop borte ved Athenæum og Karen skyndte sig avsted med konen i hælene. Karen fandt sig en trang plads og glædet sig til at være fri lugten, — da hendes sidemand i sidste øieblik fôr ut. Straks var den stramme lugten der igjen.

«Jøss aa heldig jeg er idag da,» lo hun og blottet de tandløse kjæver. «Nogen dage er det likesom utgjort.»

Karen løftet hodet og saa skarpt ned mot døren. Da fôr der en hetebølge over hendes ansigt, for der nede sat Charlotte Augensen, hen-

des gamle klassekamerat og plageaand, og smilte mysende dypt nede i pelsverk og fløiel. Karen vendte hodet og stirret ret frem for sig.

«Jeg undres paa om atte den klokka er regtig, jeg,» hørte hun, men forandret ikke en mine.

«Den er vistnok fem minutter for sent,» sa en behagelig stemme paa den anden side.

«Tak skal Dere ha!» Konens ansigt lyste, og hun fór med snippen av det gamle sjal raskt henimot næsen. Den unge mand vis-à-vis gjorde en let bøining, og Karen blev endda rødere. Hun hadde i et lynglimt set et foragtelig smil paa hans ansigt, men bare et øieblik, saa dukket han sig ned bak en avis og saa ikke op, før Karen gik av ved Lapsetorvet. Da sænket han avisen og fulgte hende med øinene.

Ute paa fortauget vendte hun sig uvilkaarlig og saa op mot vinduet. Der sat han sandelig og smilte igjen, som om han moret sig over hende. Karen vendte raskt hodet og gik langsomt opover Bygdø allé. Det var, som noget tungt hadde hængt sig fast ved hende, og hun ikke orket flytte benene.

«Fy, fy!» sa hun høit og trak pusten dypt. Hun hadde pludselig set fru Høyer sitte ved siden av den samme kone; hun hørte hendes venlige stemme og saa hendes varme blik, naar hun bøiet sig ned mot hende. Det var ikke mange ordene, hun sa; men hele personen talte,

for hun følte med hende, den fattige moren, som hadde mistet sin datter, — —

Det var Charlottes skyld. Hadde hun ikke sittet der med det kritiske smilet midt inde i al den stasen, var det blit anderledes. Hvorfor skulde det nu falde slik, at hun netop idag hadde faat den dumme ideen at ta paa sig den stygge hatten og kaapen. Det kokte formelig i Karen, da hun gik hjemover, og alt formet sig til hat mot Charlotte, som ikke hadde snakket til hende, men bare sendt hende et litet nik, da hun gik ut ved Frognerveien. — — —

Tante Inga var endda ikke kommet hjem fra formiddagsvisittene, og Karen skyndte sig med at bli kvit den gamle habitten. Nu var hun færdig med den for bestandig. At hun virkelig for nogen timer siden hadde frydet sig over at ta den paa, forekom hende nu ganske latterlig. Neitak, hun vilde være pen, bare pen; for det hadde jo ikke nyttet at klæde sig i de gamle klærne. Hun blev hverken gladere eller snildere i dem; det forstod hun nu.

Hvordan vilde det gaat, om hun hadde været i plysjskaape og skindhat og ikke hat den dumme fletten dinglende ut over kaapekraven? Charlotte vilde kanskje nedlatt sig til at slænge et par ord efter hende eller kanskje flyttet sig bort. For saavidt var det jo bra, hun ikke fristet til at fornye bekjendtskapet. — Men

konen? Vilde hun skammet sig ved at svare hende i det fine antræk. — Og den unge herren? Vilde han ikke fundet det rimelig, at en ung dame — for det var hun da virkelig nu, hun nærmet sig sytten aar — betænkte sig to ganger paa at nedlate sig i passiar med et slikt utarmet, paatrængende kvindemenneske?

En herre kan tillate sig mange ting, som en dame ikke engang maa tænke paa i sit lønkammer, hadde tante Inga sagt for et par dage siden. Karen fandt det i høieste grad uretfærdig og protesterte ivrig. Men hun blev avfeiet med en bemerkning om, at det var en del av straffen, vi maatte bære, fordi Eva var vor stammor.

Aanei — — fandt han hende naragtig, fordi hun var tarvelig antrukket, vilde han vel hat endda større grund til at foragte hende, om hun som en fin dame ikke hadde raad til at veksle et par ord med en fattigkone.

Hvad vilde fru Høyer ha gjort? Jo, hun vilde med et par forsigtige spørsmåal faat konen til at fortælle om denne datteren, og det vilde lettet hendes hjerte at træffe en, som brydde sig om at høre om hendes sorg — — — som den gang paa Rutli, da hun tok imot alt det hun gik og bar paa og gjemte det og — glemte alt. Aldrig, aldrig en eneste gang hadde hun mindet hende om, at hun var viserpике

hos Schrøder i Prinsens gate. Aldrig, aldrig kommer jeg til at ligne hende, sa Karen høit og dumpet temmelig voldsomt ned i en av de dype armstolene.

«Hvem mener du?» ropte tanten fra sideværelset og lo.

Uf, de tykke tepperne, de dæmpet jo al lyd her i huset; en følte sig aldrig tryg. Naarsomhelst kunde der være et væsen like ind paa en. Karen blev svar skyldig og lo med.

«Hørte du ikke, hvad jeg spurte om?» sa tanten og kom ind.

«Jeg ligner ingen — ingen, for jeg er en østers, en tosse, dompap og en mulat og meget mere rart,» sa Karen og la hænderne foldet bak i nakken.

«Si det op igjen.»

«Synes du, det passet?»

«Ja, dompapnavnet tror jeg nok av og til passer — som idag. Jeg kommer netop fra fru Harms, og hvem tror du, jeg traf der? Jo, en av dine gamle klassekamerater, frøken Augensen — en yndig, chic dame. Hun fortalte, dere hadde trikket sammen. — Nei, du kan nok ikke bli lik hende, naar du spjaaker dig til med de gyselige klærne, Karen! Hvad skulde nu det bety da!»

Karen bet sig i underlæben og saa op i taket, før hun svarte. Hun var ikke sikker paa, om

det nyttet at betro sig til tante Inga. — «Som for andre føle kan,» passet saa daarlig der. —

«Jeg vilde forsøke, om jeg blev mere glad i den habitten nu.»

«Hvad mener du med glad? I det store og hele tat eller i selve habitten?»

«Glad vel, for jeg er jo aldrig glad. Det har du selv sagt mange ganger. Igaar sa du det, da vi kom fra Dahlbos: Er du aldrig fristet til at slippe dig løs og være ellevild som de andre unge?»

«Ja, det sa jeg virkelig. For du ser endda ut, som du gaar og bærer paa kjærlighetssorg, Karen. Unge piker paa din alder har gjerne let for at le og fjase, ialfald naar de er sammen med unge herrer; men du ser dem jo ikke. Du aapner bare øinene paa vid væg og forundrer dig over, at de kan tøve.»

Endda taarerne var i god fart nedover mot Karens øine, maatte hun smile over tantens bemerkning.

«Ja, det gjør jeg ogsaa, tante. Jeg skal si dig, at alt her inde er saa ganske anderledes end hjemme. Her snakker de unge mer end de ældre, — og saan masse som de faar sagt paa en liten stund! Det gaar rundt for mig. Og jeg orker ikke engang at forsøke paa at ligne dem, for jeg vet ikke, hvad jeg skal finde paa.»

Tante Inga tok den guldindfattede lorgnetten

av og saa skarpt mysende paa sin søsterdatter. Det nyttet jo ingen verdens ting med Karen — danseskole, selskaper, fine klær, musikundervisning, — intet hjalp.

«Da er du anderledes end alle andre unge piker, Karen,» sa hun og anstrengte sig for at tale rolig og behersket.

Det var draapen, som skulde til at faa bægeret til at flyte over. — Tæt og stille randt taarerne nedover Karens kinder, uten at hun kunde faa et ord frem.

«Neimen, si noget da — kjære dig, — dette er da forfærdelig trist —»

Fru Sommer gik raadløs omkring i stuerne paa sin nervøse maate og ordnet og rettet.

Nei, saa vanskelig et pikebarn. Hun var i fuldstændig vildrede om, hvordan hun skulde behandles.

«Jeg tror virkelig, du maa være forelsket allikevel,» sa hun pludselig og stanset foran stolen, hvor Karen sat med bøiet hode og lot taarerne væte lommtørklædet, saa det tilslut lignet en vaskefille.

Hun var slet ikke i humør til at trøste hende som dengang før jul, da hun heller ikke taalte at høre sin tantes mening. Nei, nu var hun snart sytten aar; det fik da vare en grænse med at dulle for barnagtighetene hendes. Forresten var det ikke det barnslige bare, som irriterte;

det var kanske mer det gammelmodige, mangelen paa det lette friske humør — som klædde de unge piker saa henrivende.

Og saa lot hun Karen sitte og graate, til hun ikke orket mere.

Fru Sommer gik ind i dagligstuen og tændte den røde skrivebordslampe og satte sig til at skrive brev til sin kjære Henrik. Karen fik reise, hvis hun ikke likte sig herinde. Hun orket ikke ha flere slike scener. Det tok altfor sterkt paa nerverne.

Nu vilde hun fortælle Sommer alt. Karen var ikke den rette. De maatte takke Gud, at de ikke hadde faat hende som liten. Det hadde blit en tvilsom fornøielse op igjennem aarene.

— — — —

Da fru Sommer var sovnet om aftenen, laa Karen endda vaaken og tænkte skarpt og klart. Taarestømmen hadde virket velgjørende paa hendes sind, og netop det, at hun fik graate helt ut og maatte savne tantens dæmpende, beroligende trøst, — gjorde, at hun kom tilbunds i sine følelser uten andres indblanding.

— — — —

Efter middagen hadde hun gaat en lang spaseretur, mens fru Sommer hvilte, og da var beslutningen undfanget. Nu laa hun og utarbeidet planen i alle dens detaljer. Alt maatte være klart i hendes bevissthet, før hun nævnte

et ord til tante. Hun maatte ha alle svar paa rede haand, naar indvendingene begyndte at hagle ned over hende. Og derfor vilde hun ogsaa vente, helt til hun saa, om der kom svar. Hadde hun først noget virkelig at holde sig til, forstod hun vel, at hun mente det alvorlig, og da vilde hun kanske hjælpe hende og gaa i forbøn hos far og mor, saa hun fik lov at reise direkte. Klær hadde hun mer end nok av, og kom hun først hjem, vilde det kanske bli værre at komme avsted. — — —

Karen gik i stor spænding de to næste dage. Fru Sommer saa, at der var foregaat en forandring. Der var virkelig kommet mere liv i hende, men samtidig var der en viss nervøs uro over alle hendes bevægelser. Hver gang det ringte, sprat hun op, og farven kom og gik, naar piken leverte posten.

End om der allikevel var en hemmelig for-elskelse? Hun ventet kanske paa denne gymnasiasten, hun hadde truffet. Stakkars, lille Karen. — Hun hadde været for haard den aften. Men fru Sommer var allikevel glad, hun hadde snakket ut. Det hadde hjulpet. Hun gik ikke længer om i søvne og stirret fremfor sig; hun var tilstede i stuerne baade med aand og legeme og viste en pludselig interesse for alle de fine broderiene paa vægger og puter og portierer. Det hændte, at hun undersøkte og

spurte sig frem, naar hun møtte paa noget indviklet, og tante Inga maatte forklare og anskueliggjøre saa længe, til Karen nikket fornøiet. Jo, nu forstod hun. — —

Det gik fire dage, før det ventede brev kom. Fru Sommer gav hende det selv. Det lignet ikke et kjærlighetsbrev, og skriften mindet om en skoleguts.

«Aa, — jeg trodde ikke, jeg fik svar.»

Karens ansigt overskyldes av en varm rødme, og øinene blev kulsorte av spænding. Tanten iagttok hende, mens hun læste; hun selv sat halvt skjult bak avisen. Nei, det maatte være noget andet; der var ikke forelskelses glød, som laa over ansigtet nu.

«Vil du læse det?»

«Hvad? Hvem er det fra?»

Karen rakte hende brevet med et usikkert smil.

«Læs det høit, er du snild. Jeg er ganske fortunlet.»

Og fru Sommer læste:

«Frøken Karen Vangen!

Jeg synes om Deres ansigt efter fotografiet at dømme. Det fortæller mig, at De er en av de faa unge piker, som ikke mener at være fuldt færdig med sin udvikling i syttenaarsalderen. De er hverken snobbet eller blasert, men er i harmoni med alderen, og derfor tror

jeg, De passer for os to gamle. Vi vil gjerne ha ungdom om os, men ængstes paa samme tid, da ungdommen nutildags er forskjellig fra den, vi levet sammen med for firti — femti aar siden — i 60-aarene. Dog — til alle tider vil den naturlige unge pike vinde hjerterne, og da vi mener at ha fundet en saadan i Dem, tilbyr vi Dem herved nytte- og hyggepladsen i vort hus.

Vi er to pensionerte embedsfolk, som har flyttet fra storbyen op til Mjøs-egnens stille fred. Her har vi skapt os et hyggelig hjem paa vore gamle dage, fjernt fra larmen og travelheten, men lever allikevel ikke i en ørken. Fra vore vinduer har vi herlig utsigt over den smilende Mjøsen, og flere av bygdens folk er kjære omgangsvenner. Stille og ensomt i den forstand, som ungdom i almindelighet frygter, er her altsaa ikke.

Skulde en av parterne — eller begge — bli skuffet, siger vi fjorten dages opsigelse. Med tvang følger ingen glæde, og uten glæde gaar arbeidet som et hjul, der stadig knirker, fordi det mangler smørelse.

Pligtene er mange, men smaa og — betydelige, fordi vort liv er sammensat av de smaa ting. Hovedsaken er at ha omtanke, føle sig frem og ikke være ræd, om en møter paa skjær. Seilassen er ikke anderledes, smult vand skifter med aapent, og vi maa ha lodlinen ute, om vi

ikke skal seile vor skute paa grund. Fem og tyve kroner maaneden til klær og lommepen-ger, eget værelse og maatelig kost er hvad vi kan byde Dem. Vil De saa komme paa disse betingelser, siger vi begge: Hjertelig velkommen!

H. A. Movik.

Karen holdt pusten, mens tante læste. Nu slap hun den fort og sa: «Hvad synes du?»

«Synes? Kjære Karen, jeg fatter ikke nogen ting. Hvem er denne hr. Movik?»

«Hr? Du kan da skjønne, det er en dame.»

«Jasaa — ja, om det saa er — hvad betyr det, at hun skriver slik?»

«Jo, jeg har naturligvis sendt ind en billet paa en annonce, som stod søndag.»

«Det har du «naturligvis»! Hvordan lød den?»

Karens kinder brændte, som hun hadde feber, og stemmen hadde faat en unaturlig høi tone, som gav tilkjende, at hun var nervøs.

«Her har jeg den.» — Hun drog en bitte liten lap op av portemonnæen og la den foran tanten. — «Det staar dannet, men —»

«Men — du er ikke sikker paa, om det passer?»

Fru Sommer kunde ikke la være at smile.

Jamen var hun søt allikevel. Nu frakjendte hun sig den gode side ogsaa, stakkar.

«M—nei.»

«Aajo, Karen. Du kan trygt la den betegnelse sitte paa dig. — — Det er forresten et originalt avertissement!»

Og fru Sommer læste:

«Hvad jeg søger, er en pike,
dannet, ung og frisk tillike,
som til hygge og til nytte
vil til et par gamle flytte.
Hun maa kunne ryggen bøie
og de gamle tit fornøie
med litt enkel sang og spil.
Hun maa lægge viljen til
for en hjælpsom haand at række.
Slik en vil jeg foretrække!
Send avisen en billet
merket: «Gamlemor blir træt.»

«Er det ikke græsselig morsomt?»

«Jo — jo, — det var en merkelig maate at avertere paa, men jeg synes nok vedkommende er fordringsfuld, — bøie ryg og altid være villig til at opvarte to gamle, svakelige mennesker. Du har nok ikke rigtig tænkt dig ind i alle eventualiteter.»

Karen nikket energisk og rynket øienbry-

nene, mens hun stirret forbi tanten ind i den hemmelighetsfulde fremtid.

«Jeg vil gjerne arbeide jeg, tante. Hvis det menes, at jeg skal vaske gulver, kan jeg gjerne det; jeg har bestandig syntes, det var moro at søle med vand.»

Tanten lo — en smule spottende.

«Sæt nu, at de er nogen gamle, misfornøide, fordringsfulde væsener, som vil ha en ung dame som enepike? Han nævner jo intet om, at der er anden hjælp.»

«Ne—i, men det staar jo, at jeg kan faa fjorten dages opsigelsestid.»

«Ja, ja — du er naturligvis ikke bundet; men der er et andet spørsmål, som er vigtigere, Karen! — Har du skrevet hjem om dette?»

«Nei, men jeg tænkte — — du vilde hjælpe mig, saa jeg fik lov.»

Fru Sommer saa saa længe paa hende, at det følte ganske pinlig. Karen reiste sig og begyndte at tørre støv, som hun pleiet efter frokosten.

«Har du det ikke godt her da, Karen?»

«For godt — det er det, skjønner du. Jeg er vant til at ha noget at bestille jeg, ser du.»

Men du er jo optat dagen lang. Se nu tørrer du støv. Efterpaa skal du øve dig, saa gaar vi vor spasertur til byen; efter middag skal du til sydamen og imorgen til fru Høyer.

To broderier og et hækletøi har du under arbeide, og du sluker den ene boken fortære end den anden. Iaften skal vi i teatret. Jeg undres paa, om du kan orke mer jeg, Karen?»

Karen laa paa knæ foran pianoet og gned søilerne, som om de skulde masseres mot gigt.

«Det er jo bare moro altsammen,» sa hun litt stakaandet.

«Moro? Du ser aldrig ut til at more dig!»

«Joda, joda, tante. Jeg har det græsselig godt her, det mener jeg naturligvis; men — men forstaar du ikke det, at — at jeg maa ha noget — noget bestemt at gjøre. Du klarer dig godt uten min hjelp; men jeg vilde saa gjerne ha et arbeide, som — som —»

«Som ingen andre klarer? Herregud, hvor naiv du er! Vi er overflødige alle, Karen. Husk paa det. Men jeg begynner nok at forstaa dig.»

Fru Sommer sukket og drev om i stuerne. Der blev ikke snakket noget paa en stund. Karens kinder brændte fremdeles, og al den ihærdige polering av møblerne skulde ikke gjøre hende blekere.

«Vil du, tante?» brast det tilslut ut av hende.

«Hør nu, Karen, — sæt dig rolig ned og hør paa mig. Og naar jeg har sagt alt det, jeg vil si, skal du slippe at svare straks. Du skal tænke paa det, jeg siger, til imorgen aften. Da

maa du vel svare paa dette halvgale brevet. Altsaa Karen: — Onkel Henrik og jeg har ingen barn; men vi har en del penger. Henrik har ingen nære slegtninger, men jeg har jo Lina og alle dere. Nu vil vi ikke dele ut det, vi har skrapet sammen til al verdens ædelmodige institutioner og foreninger, men vi vil testamentere det til et ungt menneske, som kan faa nytte av det baade for sig og sine efterkommere. Vi har altid likt dig bedst av Linas barn, for du ligner paa Sørdahls-slegten, og derfor vilde vi gjerne anta dig som vor pleiedatter. Nuvel, det har jeg fortalt dig før. Da jeg fik dig med her ind, trodde jeg, du vilde trives, og jeg haabet, du vilde fæste rot her og bli en erstatning for de barn, vi altid har savnet, — ja, det haabet jeg virkelig, Karen. Og nu forstaar du kanskje, hvor tungt det er at høre om disse hemmelige planer?»

Karen sat med hænderne foldet om støvekluten og stirret med store taarefyldte øine paa fru Sommer, men sa ingenting.

«Jeg maa si, jeg hadde ventet, at du skulde sætte større pris paa alle de goder, vi kan byde dig fremfor nogen andre — men — — Ja, jeg har undertiden tænkt mig, at det er din stolthet, som staar iveien for at ta imot slik, som jeg ønsket det. Din mor var og er ogsaa en stolt natur. Endda har hun aldrig med et ord

beklaget sig i nogen retning, og jeg er viss paa, hun ikke altid har hat det saa godt. Nu — hvis du vil opgi al tanke paa denne pladsen — og for fremtiden alle andre pladser — og bli her, med dine forældres samtykke naturligvis, skal du betragtes som en datter og arve os, naar vi engang falder bort. Og hvis vi lever, naar du gifter dig, vil vi betale utstyret, og du skal desuten faa en pen sum penger, — jeg kan ikke netop nu si hvor meget. — Ja, det var det, jeg vilde si dig, Karen. Tænk nu paa dette og husk paa, at jeg bare vil dit vel.»

— — «Telegram til fru!»

Piken saa nysgjerrig paa fru Sommer, mens hun kvitterte. Hvad i al verden kunde det betyde, at hun hadde disse sprængrøde roserne i kindene? De trættet da aldrig, de to. Hun var da saa snild og føielig den lille frækna, og fru var ingen sinnatagge.

Hun maatte imidlertid gaa uten at faa løsning paa gaaden. Men at det var noget, var jo klart.

«Henrik er her om otte dage. Nei, for en overraskelse! — Anna! Gaa straks bort og bestil vaskekone. Vi maa ha storrengjøring i soveværelset og stuen.»

Det lot til, at Karen og den ulykkelige post helt var glemt. Fra nu av hadde fru Sommer

en eneste tanke: At ha huset i festlig stand, til manden kom hjem.

Og Karen fik tænke i fred. Ikke en eneste antydning kom der fra tanten de to dage, og visste ikke Karen, at hendes ord var at stole paa, kunde det set ut, som om hun helst vilde, Karen skulde glemme den lange enetale.

— — — —

Spilletimen hos fru Høyer gik ikke saa glat som ellers. Skal — skal ikke, optok Karens tanker mer end noterne. Men trangen til at meddele og raadføre sig blev overvundet av den tiltagende længsel efter at føle, at hun virkelig var til nytte og hygge. Hun hadde saa tit hørt harcellerende ord om nytte-hyggeposter, og i sit stille sind foragtet hun dem, som lokket unge piker med agnet d a n n e t, men som, naar det kom til stykket, behandlet dem som slaver, der intet sted hørte hjemme, hverken i salonen eller pikeværelset.

Rimet hadde snudd op og ned paa alle hendes fordomme. Den unge dannede pike blev ventet med længsel; hun skulde gjøre alderdommen lys for et gammelt ektepar, som kanskje hadde mistet alle sine barn og nu fik længsel efter en ung pikes selskap. Den gamle fine frue — med snehvit kappe paa hodet og det sølvgraa haar — var blit træt i det sidste. De milde, vakre øine kunde ikke lenger se at træde i naalen, haan-

den skalv, og hodet orket ikke høitlæsningen om aftenen. Ryggen verket, naar hun skulde bøie sig, og den gamle elskværdige herre, som spøkende tilbød sig at sy knappene fast selv, var ikke bedre. Piken hadde nok med kjøkkenet, og saa var de to gamle inde i de lune gammeldagse, — men aa, hvor koselige stuer, — og sukket efter en ung pike, som vilde være baade øie, øre og haand for dem begge to.

Karen hadde jo med egne øine set, hvorledes uttrykket i et gammelt ansigt kunde forvandles ved en liten uventet oppmerksomhet. Fru Høyer behøvde bare at sætte et par konvaller i et litet glas og holde det henimot den gamle i sengen, saa lyste øinene, og det slappe, trøtte ansigt fik liv og farve. Eller hun tændte op i en kold ovn med det brænde, de hadde baaret lang vei. Naar det lyste rødt gjennom ovnsdøren og den koselige knitren fylgte det fattige rum, kom der et fornøiet uttryk i det før saa misfornøide, gamle ansigt, og den sytti-aarige mand mumlet: Jamen er det godt at leve, lel! — Jo, netop til gamle vilde hun. De trængte mest hjelp. Det hadde fru Høyer saa tit sagt. De lignet smaa barn deri, at de var hjelpeløse, men ulikheten skræmte hjelpen bort. For de eiet jo ikke de smaa barns uskyldighet og de mange yndigheter; de hadde mistet al sin deilighet gjennom de lange og mange aars sta-

dige slit, og derfor var der saa faa, som var rigtig glad i dem. De indbød ikke til knugende kjærtegn, en kys paa kindet eller en flom av rosende adjektiver.

«Derfor har jeg ofret mig for de gamle, Karen, — det er Gud, som har git mig denne opgave, og jeg har tat imot det med tak. Jeg har selv hat den største velsignelse av de besøkene,» sluttet hun.

Silk omtrent faldt fru Høyers ord en eftermiddag, Karen hadde været med til en av hendes gamle venner, og hun hadde spurt, hvorav det kom, at saa faa besøkte de gamle.

Hvorledes hun kunde vite, at Gud hadde git hende det arbeide, var en gaade for Karen; men hun kom sig ikke til at spørge mer. Det var noget mystisk og forfærdelig høitidelig ved alt, som stod i forbindelse med Gud, og Karen vovet ikke løfte en tomme paa det tætte slør, der i hendes bevissthet dækket for slike kirkelige og prestelige ting. Hun syntes nok fru Høyer baade var for ung og for pen til at kikke bakom. Og det forundret hende, at hun allikevel kunde være saa munter og straalende glad i øinene. Foruten presten hadde Karen truffet to mennesker, som hadde snakket til hende om Gud. Den ene var lappeskomakeren paa landet, en pukkelrygget, skaldet mand med store briller i sort indfatning.

Naar de kom med de fillete skoene, hørte de ham lang vei synge: «Hvo ved hvor nær mig er min ende,» med en sterk, skjælvende røst, — og han sluttet ikke, om de stod i den aapne dør, før han hadde sunget verset helt ut. Under tiden sang han en anden: «Vær trøstig mit hjerte, bedrøv dig ei mer, tænk at dig til bedste dog alle ting sker.» Og det rare var, at den sang han, naar han var rigtig plaget av gigten, mens den første var en forkyndelse om, at veiret var godt og gigten var jaget langt op i heiene, som han selv sa.

Naar verset var slut, gik munden paa en anden maate. Da eksaminerte han dem i katekismen og bibelhistorien og grov og spurte, om de trodde, der var en djævel, om de bad til Vorherre, og om de var paa veien til det nye Jerusalem. Han ventet knapt paa svar, sa bare: «Hæ?» og snakket videre. Og visitten endte altid med de ord: Farvel, glem ikke barnelærdommen!

Den anden var en gammel barnepike, de hadde, da Karen var syv aar. Hun graat, naar de ikke vilde bede aftenbønnen og skræmte dem med, at djævelen satte sig paa sengekanten og hvasket onde drømme i ørene, mens de sov. Var de lydige og bad straks, lovte hun dem tretten engler hver omkring sengen, og alle ønskerne opfyldt. En tid hjalp det, men

da de hverken fik se englene, selv naar det blev belgmørkt, eller ønskerne gaa i opfyldelse, tapte de efterhvert troen paa Tinas mystiske magt. Da hun døde, blev det mor, som hørte dem læse Fadervor i kor, før lyset blev slukket. Men det var længe siden nu. De blev større, mor fik det mer og mer travelt, og Karen havde maattet vaske baade sig og Inga, fra hun var tolv aar gammel, og nøie sig med et kort «godnat barn» inde i dagligstuen. — —

— — — Da Karen havde sagt farvel, og entredøren var smeldt i efter hende, stod hun nogen minutter stille utenfor.

Aa, hvor dum hun var, som ikke hadde spurt hende. Men hvis hun nu hadde raadet først at skrive til mor og far, — ja, da blev det ingenting av.

Nei, det var bedst at bestemme det selv; tante hadde jo ikke nævnt et ord om, at hun skulde hjem. Nei hun vilde jo helst ha hende bestandig.

Der gik nogen i entreen. Bedst at skynde sig ned paa gaten, saa hun ikke blev set. Da maatte hun jo fortælle alt og rette sig efter hendes raad.

«Nei, jeg vil ut, jeg; ut i verden, jeg vil ikke være nogen pyntedukke for tante,» mumlet hun og gik raskt nedover trappene. — —

Den arven var litet at bry sig om. De levet

vel til de blev sytti—otti aar. Da var hun allerede gammel selv og hadde kanskje levet sammen med tante Inga og onkel Henrik i tredive—firti aar. Huttetu saa gyselig.

Giftet sig? Puh! Det var saa længe til, om ti aar kanskje; men da kunde hun vel faa litt av far og mor, hvis hun ikke hadde nok i banken.

Nei, nu vilde hun tjene penger selv og slippe al denne takkingen. Hjemme var det sjelden, hun hadde anledning til at takke for et nyt plag; her inde gik det saa altfor ofte paa. Ja, nu var hun saa opsydd fra inderst til ytterst, at hun kunde sætte tyve kroner i banken hver maaned. Og naar julen kom, var hun saa rik, at hun hadde raad til ordentlige julepresenter til allesammen.

Karen gik av trikken ved Stortorvet og spserte resten av veien hjem. Det var morsomt imellem at gaa alene, da kunde hun stanse, naar og hvor hun vilde og slap at svare paa alle tantes bemerkninger om det, de saa.

Da hun skraadde over Karl Johan for at for-dype sig i et guldsmed-vindu paa den anden side, var hun paa et hængende haar blit overkjørt av en bil, hvis ikke en kraftig haand hadde grepet hende i skulderen og rykket hende tilbake. Et par løse notehefter blev liggende i sølen; men Karen ænset dem ikke, bare

sprang, som det gjaldt livet, ind paa fortauget, hvor hun maatte læne sig mot en væg for ikke at falde. Hjertet banket voldsomt. Der — der midt i gaten kunde hun nu ligget med knust brystkasse, hvis ikke — —

«Naa? De blev forskrækket? — Ja, De maa undskylde, at jeg tok litt haardt, men De hverken hørte eller saa. De gik sikkert i meget dype tanker!»

Karen svarte med et smil i det bleke ansigt.

«Tusen — — tak!»

Det var saavidt, hun hadde pust nok til at presse ordene frem.

Den unge mand foran hende stod og lo.

«De besvimer da vel ikke?»

«Aanei — nu — nu er jeg bedre.»

Han kastet et raskt blik paa notehefterne, før han leverte dem og blev pludselig interessert. Han lo ikke længer, men betragtet Karen saa opmerksomt, at farven vendte tilbake i ansigtet, og hun gjorde mine til at avbryte den nødtvungne tête a tête.

«Er De viss paa, De klarer at komme uskadt hjem, frøken? Jeg er ræd, De behøver følge resten av veien.»

Karen var nu sig selv igjen. Med noterne vel anbragt under armen og den lille fikse skindmuffe i haanden stod hun rank og kjæk foran sin redningsmand.

«Nei tak, jeg faar holde mig paa fortauget, hvis jeg falder i tanker igjen. Ja, for det var nok som De sa. Jeg har nemlig noget vanskelig at tænke paa, og derfor gik det slik.»

«Javel! Der ser De, jeg hadde ret. — Hm, — mit navn er student Ivar Hoff. Jeg antar De er frøken Karen Vangen?»

Han ventet spændt paa svar, og Karen pinte ham litt, uten hun selv visste av det.

Var det efter tante Ingas opskrift dette? «Aldrig, absolut aldrig, svare en vild fremmed herre, som tiltaler dig paa gaten,» var en formaning, som stadig lød i hendes ører. Og hun hadde altid fulgt den. Flere ganger var hun blit hilst med et høflig «God aften, frøken», av fine herrer; men altid hadde hun sat næsen i sky og gaat raskt forbi dem. Hun hadde hørt nok om, hvad der kunde følge efter et tilfældig gatebekjendtskap.

Men naar herren præsenterte sig — og hadde hjulpet hende?

«Aa! Noterne! — De har læst navnet der?»

«Der stod et navn, ja. Og det vedkjender De Dem?»

Karen smaalo.

«Ja, ellers vilde jeg lyve, og det er ikke noget hyggelig.»

Som efter fælles stiltiende overenskomst var de begyndt at spasere opover mot slottet, og da

Karen først opdaget, at de gik sammen glemte hun tantes formaninger og vedblev at gaa ved siden av den fremmede herre.

Da han like under en gateløgt hilste paa en bekjendt og tok den bløte, sorte filthat av hodet, gav det et sæt i Karen. Hun hadde set ham før. Men hvor? Jo, nu husket hun det; det var den formiddagen i trikken. Det var han, som hadde svart den gamle konen, da hun spurte, hvad klokken var. Men han kjender mig ikke, tænkte Karen. Hun hadde jo en ny ham nu, og boaen laa høit opover halsen.

«De vil ikke fortælle mig, hvad det var for interessante ting, De gik og tænkte paa — som tak fordi jeg reddet Dem?»

Det lot virkelig til, at han hadde interesse av at vite det. Ja, hvorfor ikke? Hun kunde jo la han avgjøre det for sig. Og saa hadde de litt at snakke om hele veien. Det var saa vanskelig at finde paa noget, og det var flaut bare at svare ja og ha hele tiden, desuten var det langt til Bygdø allè.

«Jeg kan faa en plads, kan De tænke. Nei, ikke butikplads, men en nytte-hyggeplads hos to gamle, og nu er jeg ikke sikker paa, hvad jeg skal gjøre, om jeg bør reise eller ikke.»

«Hvad siger Deres forældre da?»

Karen bet sig i læben og blev rød.

«De — de vet ikke noget om det. Jeg er nemlig paa besøk her inde hos en tante.»

«Naa — aa.»

«Jeg er sikker paa, jeg ikke faar lov, hvis jeg skriver selv og fortæller om posten.»

«Men hvordan skal det da gaa?»

«Jo, det er det, ser De, at — — ja, det er saa vanskelig. Tante vil slet ikke, hun vil ha mig her bestandig nemlig, helt til — —»

«Til De gifter Dem naturligvis.»

Karen lo.

«Ja, eller til de dør. Og det er jo græsselig snildt, — for de har ingen barn.»

«Aa — naa —»

«Og hvis jeg vil være der, skal jeg faa alt efter dem, siger hun. Men De kan skjønne, det er længe, længe til. Og hvis jeg ikke gifter mig, maa jeg altsaa være der hele mit liv, og det holder jeg ikke ut, skjønner De.»

«Hun er kanskje mindre snild?»

«Nei, græsselig snild — og rik ogsaa vist. Men jeg maa ha noget ordentlig at bestille, og Anna hos tante gjør alt mulig; jeg bare tørrer støv og spiller og læser fransk. — Tante vil absolut, jeg skal lære fransk, for hun selv er saa usikker i fremmedord, og nu lærer hun likesom av mig altsaa.»

Studenten nikket forstaaelsesfuld.

«Kunde De ikke ha den pladsen for eksempel et aar og siden være hos tante?»

«Nei, nei, — jeg vil tjene penger selv, jeg, nu straks.»

«Men Deres mor, trenger ikke hun Dem?»

«Det er det, jeg har bedt tante ordne for mig. Jeg er sikker paa mor siger ja; men det er far, skjønner De; han vil endelig jeg skal være pike hjemme et aar og —»

«Og det har De ikke lyst til? De liker formodentlig ikke at vaske op efter middagen; jeg har hørt si, det skal være temmelig trivielt.»

«Puh, det er ikke derfor. Nei, — — jeg, jeg længter saa efter at komme ut, jeg — helt ut — til noget ganske nyt, som jeg aldrig har set før, langt, langt avsted.»

«Hvor langt borte er saa de to gamle?»

«Ja, det er det, som er saa morsomt. De bor like ved Mjøsen, tænk ved Norges største indsjø, og kan se den fra vinduene sine. Jeg glæder mig forførdelig.»

«At De orker at være hos gamle folk da, frøken Vangen. De er da saa fordringsfulde og sutrete!»

«Hvad?» — Karen stanset op like utenfor et konditori paa Drammensveien og saa paa sin ledsager med et truende glimt i øinene. — «Fy, De burde skamme Dem! Som om ikke de gamle netop behøver hjelp!»

«Joda, joda.»

Der var et eiendommeligt uttryk i den andens ansigt, men Karen saa forbi ham og blev ved:

«Vi skal jo bli gamle engang vi ogsaa, tænk om ingen vilde være hos os?»

«Nei, nei, — det er nok saa; men jeg vil be Dem betænke alle vanskeligheter ved en slik post — i særdeleshet hvis De ikke av erfaring kjender til slike gamles egenheter.»

«Men det gjør jeg, — jeg har været hos rigtig fattige gamle, og hvis jeg var rik, vilde jeg bygge mange nydelige smaa hus med have til dem, ikke store, stygge kaserner, — og der skulde de faa bo i hyggelige, lyse værelser med vand og vask i, for jeg skal si Dem, de er ikke netop saa glad i at vaske sig, de er svært ræd for umaken.»

«De orker vel ikke bøie ryggen,» sa Hoff, idet de gik videre. Der la sig et smil over ansigtet, og av og til maatte han ta sig sammen for ikke at briste i latter. Men Karen merket intet, snakket bare videre.

«Netop!» ropte Karen. «Der stod noget slikt i digtet ogsaa —»

«Digtet?»

«Ja, tænk, — avertissementet var paa rim. Har De lyst til at høre det?»

«M — ja, tak.» — — —

— — Da Karen hadde læst det, ventet hun

en anerkjendende uttalelse; men den kom ikke saa snart, som hun hadde ventet.

«Var det ikke morsomt?»

«Aajo, men derfor er det ikke sikkert, de gamle blir saa morsomme!»

«Det er det samme,» sa Karen bestemt. «Jeg ønsker næsten, de var baade grætnede og vanskelige; da blir det jo endda mere nødvendig, at jeg er der.»

«Frøken Vangen! Ta pladsen! Det er mit indstændigste raad til Dem. Gjør alt mulig for at reise — — hvis Deres far er slik stillet, at han kan holde pike,» utbrøt den unge mand med en slik bestemthet, at Karen studset.

«Ja, det er han.»

«Nuvel, saa tar jeg paa min samvittighet at raade Dem til at bestemme Dem straks. Jeg er viss paa, han — som skrev digtet — venter svært paa svar!»

«Han? Jeg har hele tiden trodd, det var hun. Det var saan dameskrift.»

Student Ivar Hoff lettet paa hatten og lo, — hvorfor kunde ikke Karen begripe; men i øieblikket interesserte det mindre. Hun hadde faat et raad, og det optok hende sterkere end alt andet. — — —

Da hun kom op til tanten, straalte øinene med en usedvanlig glans, og der laa et yndig smil

om de friske læber. Hele Karen var som frigjort fra en tung byrde, der havde knuget hende.

«Du ser ut til at ha hat det hyggelig hos fru Høyer idag?»

«Ja,» sa Karen let. «Jeg har gaat fra Stortorvet; det var saa deilig veir.»

«Deilig veir?» gjentok fru Sommer; «taaken ligger jo sur og tæt overalt.»

«Ja saa — ja, kan hende det, men det er friskt allikevel,» sa Karen med et ubevisst smil. — — —

En halv time efter var svaret git.

Tantens krænkede mine og butte væsen formaadde ikke at dæmpe Karens glæde eller at berøve øinene deres glans.

Og da tante Inga saa, at alle hendes overtalelser fuldstændig prellet av paa hende, lovte hun tilslut motstræbende at gjøre sit til, at Karen kunde faa sit ønske opfyldt.

«Det betyr sikkert noget rart dette, at Karen reiser den første april,» sa skibsreder Sommer med paatat alvor, bare for at si noget, mens de ventet paa avgangssignalet fra konduktøren.

«Ikke hør paa det han siger; alle sjøfolk er overtroiske,» sa tante Inga.

«Aa, det skal vel betyde, at solskin og regn vil skifte for hende, slik som det pleier om vaaren,» mente fru Høyer og smilte betydningsfuldt til Karen, som stak hodet ut gjennom det aapne kupevindu.

«Det blir vist ikke regnmängel,» lo Karen sorgløst.

«Nei, saa sandelig om du faar lov til at graate deroppe, Karen!» truet onkelen. «Ja, lov mig nu det, at hvis de er det mindste slemme imot dig, saa telegraferer du til os, og da skal jeg være der dagen efter og la dem faa sin bekomst, før jeg tar dig med hjem — ja lov det!»

«Ja da,» lo Karen — litt nervøst. Hun likte ikke riktig den samtalen; hun hadde jo selv tænkt noget lignende enkelte ganger, naar hun forskrækkedes over, at hun hadde vovet et slikt sprang ut i det ukjendte. Og da hun i sidste øieblik, før entredøren lukket sig efter dem, var blit helt klar over, at hun sa farvel til de rolige sorgløse dage, var der kommet en pludselig angst over hende, og hun hadde klynget sig til tanten med kjærligere omfavnelser end denne nogen gang hadde været gjenstand for.

Men da hun hadde faat anbragt alle sine kolli paa hylder og under bænkene og indaadet den uvante, eiendommelige jernbaneluft og fik den ene pakken efter den anden med reisegodter ind gjennem vinduet, var angsten strøket av hende.

Spændingen fyldte hende og hildret alle hendes sanser, mens øinene skinte av forventning om alt det ukjendte, hun skulde faa opleve der langt, langt borte.

Den lille hemmelighet, hun hadde for de tre paa perrongen, gjorde ogsaa sit til at holde taarer og sentimentale følelser paa avstand.

I vestibulen hadde hun faat et glimt av Ivar Hoff. Pudsigt ogsaa at han netop idag skulde være hernede. — I et par minutter, mens onkel ekspederte bagagen og tante kjøpte reiselektüre, hadde de vekslet nogen ord.

«Det glæder mig! Lykke til! Vær nu rigtig snild mot de gamle! Husk De skal bli gammel selv engang!» hadde han sagt og stak i det samme en liten pakke i haanden paa hende. Karen fik hverken tid til at svare eller spørge, for han forsvandt straks i menneskevrømmelen og var som sunket i jorden, da hun saa sig om efter ham.

Uvilkaarlig lot hun pakken gli ned i kaapelommen. Hun rak jo allikevel ikke at fortælle tante om det bekjendtskapet.

Først da hun kom op til Grefsen og bevægelsen efter det aller sidste farvel hadde lagt sig, husket hun paa, at den laa der, — og tok den op. Indenfor papiret var en flat hvit æske, og nede i æsken laa et litet billede i glas og ramme til at sætte paa bordet. Det skulde vistnok fremstille den synkende Peter, idet han rækker haanden op imot frelseren. — «Herre, hjælp mig!» stod der trykt under. Ikke et ord paa baksiden. Karen la det skuffet fra sig.

«Ikke andet,» sa hun halvhøit. Hvad skulde vel det betyde? Trodde han, hun var en slik liten smaapike, som trængte billeder for ikke at graate?

Da fik hun øie paa et visitkort paa bunden av æsken; det laa med den blanke side op. Paa den anden side stod med bitte smaa bokstaver:

«Snart vil De skjønne, jeg nærmest løi.
 Mon De finder den spøken var drøi?
 Tilgiv! Jeg mente det bare vel
 for begge de gamle som for Dem selv!»

Karen læste om og om igjen, men forstod ingenting. Jo mer hun tænkte, jo mer fortumlet blev hun. For det første var det hende en gaade, hvordan han kunde vite, naar hun reiste, og at hun i det hele tat kom til at reise. Og saa dette underlige rim!

De hadde da bare snakket sammen en eneste gang, og da hadde jo hun snakket næsten hele tiden. Han var bare kommet med et spørsmåal nu og da.

Karen hadde sat æsken fra sig ytterst paa bordkanten. Da toget kom i en sterk kurve, gjorde æsken et hop og faldt med bunden op like ned i Karens fang.

Hun stirret med store øine paa navnet, som stod skrevet der: Ivar Hoff Movik, læste hun og gjentok det flere ganger.

Et smil gled over det smale, lille, vakre ansigt med de brune, tindrende øine, — og en fin rødme gav kindene farve, mens tankerne fik flugt. — — —

— — «Da møtes vi kanskje igjen allikevel,»
 hvisket hun og sendte et sidste blik nedover

mot byen, som mer og mer fjernet sig fra hende. — — —

End om hun nu reiste like lukt ind i det vidunderlige eventyrland, hun altid hadde længtet imot?

Depotbiblioteket

76g0 10 506

Wiborg

•

Mens hjertet
længter